

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
AÇIK ÖĞRETİM DAİRE BAŞKANLIĞI

TÜRKÇE

6. SINIF

DERS KİTABI

YAZAR

Abdulkadir ALTAN

ANKARA - 2023

MEB HAYAT BOYU ÖĞRENME GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YAYINLARI
AÇIK ÖĞRETİM OKULLARI

Görsel Tasarım Uzmanı

YÜMER

Grafik Tasarım Uzmanı

YÜMER

Copyright © MEB

Her hakkı saklıdır. Millî Eğitim Bakanlığına aittir. Tümü ya da bölümleri izin alınmadan hiçbir şekilde çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz.

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlahî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerihamdan İlahî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden naşım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

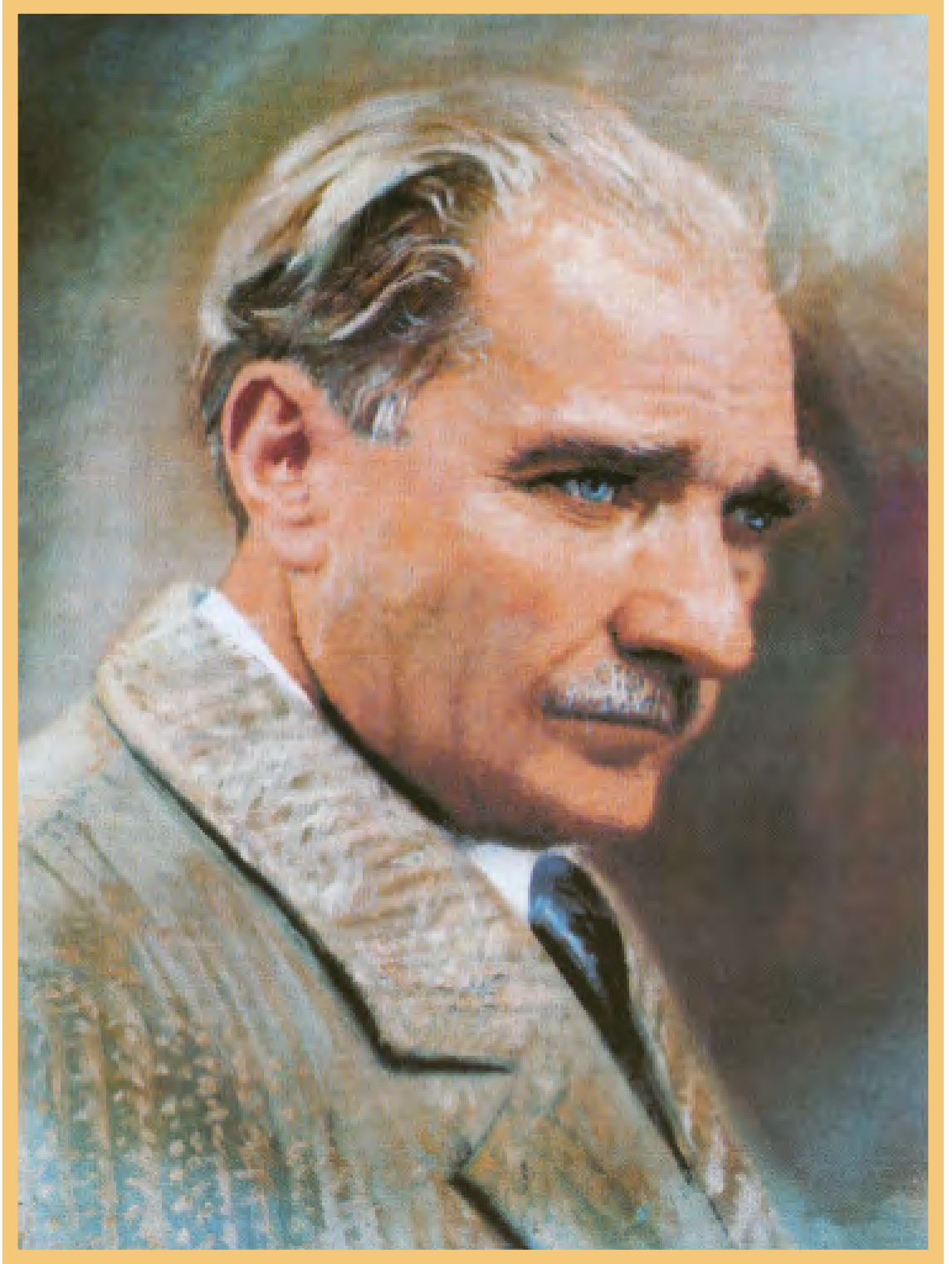
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrumetmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsaid bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

1.TEMA: ERDEMLER

Ayağına Diken Batan Karga	11
Dost	16
Türkiye'nin Kurban Bağışları Milyonlara Ulaşacak	18
Ölçme ve Değerlendirme Soruları	27

2.TEMA: KİŞİSEL GELİŞİM

Pulsuz Dilekçe	33
Karar Vermenin Bilgeliği	38
Gelecekte Popüler Olacak Meslekler	45
Ölçme ve Değerlendirme Soruları	55

3.TEMA: MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

Bir Yolcuya	61
15 Temmuz	66
İğde Ağacı	70
Ölçme ve Değerlendirme Soruları	77

4.TEMA: ZAMAN VE MEKÂN

Zamanı Var	83
İslam Eserleri Müzesi, Doha, Katar	86
Sarıköz Efsanesi	90
Ölçme ve Değerlendirme Soruları	100

5. TEMA: MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

Bayramlaşma Bayramı	105
Anadolu'nun Cirit Oyunları	109
Pembe İncili Kaftan	114
Ölçme ve Değerlendirme Soruları	126

6. TEMA: BİREY VE TOPLUM

Aile	131
Al Elimi	134
Sihirli Pasta	138
Ölçme ve Değerlendirme Soruları	144

7. TEMA: DOĞA VE EVREN

Yaz Geliyor	149
Burdur Gölü Kurtarılamaz Hâle Geldi	153
Nasa Mars'taki Kum Tepelerini Görüntüledi	158
Ölçme ve Değerlendirme Soruları	166

8. TEMA: BİLİM VE TEKNOLOJİ

Robot	171
Herkes Buluş Yapabilir	175
Merak, İstek ve Hırs Bizi Kamçılar	181
Ölçme ve Değerlendirme Soruları	187
Cevap Anahtarı.....	189
Kaynakça	190
İnternet Kaynakça	191
Görsel Kaynakça.....	192

1. TEMA ERDEMLER

1. TEMA METİNLERİ

- **AYAĞINA DİKEN BATAN KARGA**
- **DOST**
- **TÜRKİYE'NİN KURBAN BAĞIŞLARI MİLYONLARA ULAŞACAK**

Bu temanın sonunda;

- Dinlediđinizi / izlediđinizi özetlemeyi,
- Bađlamdan yararlanarak bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin etmeyi,
- Metinle ilgili soruları cevaplamayı,
- Bir metindeki hikâye unsurlarını belirlemeyi,
- Çekim eklerini ve çekim eklerinin işlevlerini,
- Şiir yazmayı,
- Hazırlıklı konuşma yapmayı,
- Konuşurken beden dilini etkili kullanmayı öğreneceksiniz.

Anahtar Kelimeler

kafiye

redif

özetleme

hikâye haritası

hazırlıklı konuşma

OKUMA

HAZIRLIK

- Masalların girişinde yer alan tekerlemeler sizce ne işe yaramaktadır?
- Emaneti korumak ne demektir?

Aşağıdaki masalı noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

AYAĞINA DİKEN BATAN KARGA

Bir varmış, bir yokmuş. Bir karga varmış. Bir gün ayağına bir diken batmış. Bu dikenini almış, bir kocakarıya götürmüştü.

“Nine, demiş, şu dikenimi saklar mısınız?”

Nine almış dikenini, ocağın üst başına koymuş. Bir gün beklemiş, iki gün beklemiş, karga gelmemiş.

Bir akşam, kandilini yakıyormuş, kandilin fitilli kaçmış. Dikenini almış, fitilli çıkarayım diye, dikenini yanıtırmış. Tam o sırada, “Fırrt...” demiş, karga da gelmiş.

“Nine, demiş, dikenimi verir misiniz?”

“Ah oğlum, kandilin fitilini çıkarıyordum, yanıtırdı dikenini.”

“Yo... Ben dikenimi isterim.” Oturmuş pencerenin başına karga, saatlerce:

“Ya dikenini, ya kandilini

Ya dikenini, ya kandilini...” diye bağırarak durmuş. Artık kocakarının da canına tak demiş.

“Al kandilini.” demiş. Karga almış kandilini götürmüştü. Oradan başka bir kocakarıya gitmişti.

“Nine, demiş, şu kandilimi saklar mısınız?”

“Peki, oğlum.”

Nine gece inek sağmaya gidiyormuş. “Şu karganın kandilini alayım da ineğin onun ışığında sağayım.” demiş. Varmış, ineğin arkasına koymuş kandilini, ineğin sağmaya başlamış. İnek bir tekme vurmuş, kandilini kırmış.

Aradan çok geçmemiş, gelmiş karga:

“Nine, hani benim kandilim?”

“Oğlum, inek sağmaya, senin kandilini götürmüştüm. Bir tekme vurdu inek, kandil kırıldı.”

Karga tutturmuş, “Ben kandilimi isterim...” diye. Nine ne dediye söz anlatamamış. Karga oturmuş pencerenin önüne:

“Ya kandili, ya ineği

Ya kandili, ya ineği...” diye bağırmış da bağırmış. Ninenin kafası şişmiş, kargadan başka türlü kurtulmanın çaresi olmayınca vermiş ineği. Karga, ineği götürmüş başka bir kocakarıya:

“Nine, sakla şu ineğimi. Ben sonra gelir alırım.” demiş.

O nine de bir gün beklemiş, üç gün beklemiş, karga yok... Oğlunu evlendirecekmiş. “Şu karganın ineğini keseyim de misafirleri ağırlayayım.” demiş. Kesmiş ineği, mis gibi yemekler yapmış, misafirlere yedirmiş. İnek yenmiş, bitmiş. Karga da sanki bunu bekliyormuş. “Fırrrt...” diye çıkmış gelmiş düğün yerine.

“Nine, demiş, ineğimi almaya geldim.”

“Aman oğlum, sen gelmeyince karga ineği ne yapacak dedim. Düğünüm vardı, kes-tim senin ineğini.”

“Yo... Ben ineğimi isterim.” diye tutturmuş karga. Kocakarı aldırış etmemiş ama karga da tünemiş pencerenin kenarına:

“Ya ineği, ya gelini

Ya ineği, ya gelini...” diye bağırmış da bağırmış, durup dinlenmeden saatlerce. Kocakarı da düğün halkı da bıkip usanmışlar. Vermişler gelini, kurtulmuşlar.

Gelini almış karga, gidiyormuş. Dağda bir çobana rast gelmiş. Kaval çalıyormuş çoban. Karga demiş ki:

“Çoban kardeş. O düdüğü bana ver de bu gelini sana vereyim.” Bakmış çoban, telli pullu bir gelin. Almış gelini, düdüğü vermiş kargaya. Karga almış düdüğü, başlamış öttürmeye... Bir öttürür, bir türküsünü söylemiş:

“Düttürü, düttürü, düttürü...”

Dikeni verdim, kandili aldım.

Kandili verdim, ineği aldım.

İneği verdim, gelini aldım.

1. Tema: Erdemler

Gelini verdim, düdüğü aldım.

Düttürü, düttürü, düttürü, düttürü...”

Pertev Naili Boratav, Az Gittik Uz Gittik

1. ÇALIŞMA

a. Aşağıdaki kelime ve kelime grupları ile anlamlarını eşleştiriniz.

kandil	Lambada, kandilde ve mumda yağın, çakmakta benzinin yanmasını sağlayan, türlü biçimlerde bükülmüş veya dokunmuş pamuktan yapılan genellikle yağ çekici madde.
fitil	Konuğa gerekli ilgiyi göstermek, ikramda bulunmak.
kafası şişmek	Dayanamaz duruma gelmek, sabrı kalmamak.
canına tak demek	İçinde sıvı bir yağ ve fitil bulunan kaptan oluşmuş aydınlatma aracı.
misafir ağırlamak	Zihni yorulmak.

b. Kendinize bir “sözlük defteri” oluşturunuz. Bu metinden itibaren öğrendiğiniz yeni kelime ve kelime gruplarını alfabetik olarak bu deftere yazınız.

2. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz masala göre cevaplayınız.

1. Karga, ayağına batan dikenini ne yapmıştır?
2. Karga kaç kişiye gitmiştir? Onlara neleri emanet etmiştir?
3. Kocakarılar kendilerine emanet edilen şeyleri neden korumamışlar? Emanete ihanet etmenin cezasını nasıl ödemişler?
4. Karga, çobanla karşılaşınca ne yapmıştır?

3. ÇALIŞMA

“Ayağına Diken Batan Karga” masalının hikâye haritasını çıkarınız.

Olay Örgüsü

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Mekân

.....

.....

.....

.....

.....

Zaman

.....

.....

.....

.....

.....

Şahıs ve Varlık Kadrosu

.....

.....

.....

.....

.....

Anlatıcı

.....

.....

.....

.....

.....

4. ÇALIŞMA

“Ayağına Diken Batan Karga” masalının ana fikri ne olabilir? Aşağıdaki ifadelerden doğru olanı işaretleyiniz.

a.	İhtiyacımız olduğunda başkalarının eşyalarını da kullanmalıyız.	()
b.	Bize teslim edilen emanetleri korumalıyız.	()
c.	Değerli eşyalarımızı tanımadığımız kimselere bırakmamalıyız.	()
ç.	İnsanlarla iletişim kurarken dikkatli olmalıyız.	()

5. ÇALIŞMA

- Nine almış dikenini, ocağın üst başına koymuş.
- Karga tutturmuş, “Ben kandilimi isterim...” diye.

Yukarıdaki birinci cümlede “ninenin dikenini alması, ocağın üst başına koyması” gerçek hayatta olabilecek, yaşanabilecek bir durumdur. İkinci cümlede “karganın kandilimi istiyorum diye tutturması” ise gerçek hayatta karşılaşılması mümkün olmayan bir durumdur. Yani anlatıcının hayal gücünün eseridir.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerde anlatılanlardan gerçek olanların sonuna “G”, kurgu olanların sonuna da “K” yazınız.

a.	O nine de bir gün beklemiş, üç gün beklemiş, karga yok.	()
b.	Karga almış düdüğü, başlamış öttürmeye.	()
c.	Kocakarı da düğün halkı da bıkıp usanmışlar.	()
ç.	Bir akşam, kandili yakıyormuş, kandilin fitili kaçmış.	()
d.	Karga almış kandili, götürmüş.	()
e.	Bir varmış, bir yokmuş.	()
f.	Artık kocakarının da canına tak demiş.	()

HAZIRLIK

- “Dost” ile “arkadaş” kelimeleri arasında nasıl bir anlam farkı vardır?

Aşağıdaki şiiri vurgu ve tonlamaya dikkat ederek sesli okuyunuz. Daha sonra bu şiiri ezberleyiniz.

DOST

“Değil kardeşim, değil
Gök mavi değil, dal yeşil değil.”

Cahit Sıtkı Tarancı

İnan kardeşim inan
Gök mavidir, dal yeşil
Omuzun omuzumda
Nefesin nefesimde
Gökyüzünü yıldız yıldız
Dilim dilim bölüşürüz yeryüzünü,
Payına düşen dertler
Payıma düşer
Sen benim günümdesin
Ben senin gecende,
Bir ucu sende denizin
Bir ucu bende
İnan kardeşim inan
Aynı suda yüzer bindiğimiz gemiler...

**Cahit Irgat, Ölü Ozanlar Derneği
Çağdaş Türk Şiirleri Antolojisi**

1. ÇALIŞMA

Aşağıdaki kelimeleri verilen anlamlarına uygun olarak birer cümlede kullanınız.

pay: Birden fazla kişi arasında bölüşülmüş bir bütünden, bu kişilerin her birine düşen bölüm, hisse.

Cümlem:

inanmak: Bir şeyi doğru olarak benimsemek.

Cümlem:

bölüşmek: İki veya daha çok kimse aralarında herhangi bir şeyi paylaşmak, üleşmek, payını almak, taksim etmek.

Cümlem:

2. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz şiire göre cevaplayınız.

1. Şair, Cahit Sıtkı Tarancı'nın "Değil kardeşim, değil / Gök mavi değil, dal yeşil değil." dizelerine nasıl bir karşılık vermiştir?
2. Şair, dostuna neleri paylaşabileceğini söylemiştir?
3. Şair, "Payına düşen dertler / Payıma düşer" dizeleriyle ne anlatmak istemiştir?
4. Okuduğunuz şiirde hangi konu işlenmiştir?

3. ÇALIŞMA

Aşağıdaki görseli yorumlayınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

HAZIRLIK

- Türk halkının yardımseverliği hakkında neler düşünüyorsunuz?
- “İyilik eden iyilik bulur.” atasözünden ne anladığınızı söyleyiniz.
- Yardım kuruluşlarından hangilerini biliyorsunuz?

Aşağıdaki metni not alarak okuma yöntemine göre okuyunuz. Okuma sürecinde önemli gördüğünüz bilgi ve düşünceleri metnin sonunda verilen ilgili bölüme not alınız. Aldığınız notları okuma sonunda değerlendiriniz.

TÜRKİYE’NİN KURBAN BAĞIŞLARI MİLYONLARA ULAŞACAK

Türkiye’de Kızılay ve Türkiye Diyanet Vakfı başta olmak üzere birçok vakıf ve yardım kuruluşları, toplanan yaklaşık 1 milyon hisse kurbanı, dünyanın birçok noktasındaki mazlumun sofrasına ulaştıracak.

Türkiye’de, Kızılay ve Türkiye Diyanet Vakfı başta olmak üzere birçok vakıf ve yardım kuruluşları, düzenledikleri organizasyonla hayırseverlerin yardımıyla toplanan yaklaşık 1 milyon hisse kurbanını, dünyanın birçok noktasındaki 25 milyonun üzerinde mazlumun sofrasına ulaştıracak.

AA muhabirinin derlediği bilgilere göre, Türkiye’deki yardım kuruluşları ve bazı vakıflar, Kurban Bayramı’nda da dünyanın birçok noktasındaki mazlum coğrafyalara ulaşabilmek için hazırlıklarını tamamladı.

Türkiye’nin yanı sıra dünyanın farklı ülkelerinde kurban kesim organizasyonları gerçekleştirecek yardım kuruluşları, hayırseverlerin bağışladığı kurbanların ihtiyaç sahiplerine ulaşmasına aracılık edecek.

Türk Kızılayı, 2007 yılından bu yana sürdürdüğü vekâletle kurban kesim kampanyasını “Kurban Bereketi Yıl Boyu Sürsün” sloganıyla devam ettiriyor. Yurt içinde bir hisse bedeli 750, yurt dışında ise 590 lira olan Türk Kızılayının hedefi 170 bin hisse karşılığı kurban keserek 3 milyon 800 bin kişinin sofrasına kurban bereketini taşımak.

“Dünya ‘Türkiye modeli’ olarak bilinen yardım şekliyle tanıştı”

Kızılay Genel Başkanı Kerem Kınık yardım faaliyetleri ile ilgili AA muhabirine yaptığı değerlendirmede “Bugün dünya ‘Türkiye modeli’ olarak bilinen insani yardım şekliyle tanıştı, yakından takip ediyor. Bu model, çıkar gözetmeyen bir anlayışın tezahürüdür. Başta devletimiz ve ilgili kurumları olmak üzere, sivil toplum kuruluşlarımız bu ilke ile hareket ediyor. Doğal ve beşerî afetlerden etkilenen birçok coğrafyada her yıl milyonlarca insana yardım eli uzatan ülkemiz Müslüman topluluklara ise Ramazan ve Kurban’ın bereketini ulaştırmak için özverili bir çalışma gerçekleştiriyor.” dedi.

Afrika’nın savanlarındaki çiftçilere, Asya’nın steplerindeki çobanlara, Orta Doğu’da çatışmaların gölgesinde yaşayan mazlumlara, Balkanlar’da Türkiye ile tarihî bağları olan ve gönül coğrafyasında bulunan tüm ihtiyaç sahiplerine ulaşmak için Türkiye’deki sivil toplum kuruluşlarının gösterdiği çabanın takdire şayan olduğunu belirten Kınık, şunları kaydetti:

“Bunun içerisinde, yardımsever halkımızın kurbanını pay etmek için yapılan çalışmalar da anlamlı ve önemli bir yere sahiptir. Bu sayede sınırlar ortadan kalkıyor, kardeşlik bağlarımız güçleniyor. Birçoğunda kalkınma ve kaynak geliştirme faaliyetleri yürüttüğümüz bu coğrafyaların insanlarına halkımızın yardımlarını da ulaştırmak biz sivil toplum kuruluşlarına gurur veriyor. Hiç bilmedikleri, görmedikleri ama bir şekilde düşünmeye çalıştıkları mazlum halklara yardım eli uzatmak isteyen hayırsever halkımızın bağışlarını, gönüllerinden kopanları ulaştırmak, bu yardım köprüsünü inşa etmek hiç kuşku yok ki ülkemizin imajına da katkı sağlıyor. Uzun yıllar Batılı ülkelerin sömürgesine, çıkar savaşlarına maruz kalmış ülkelere Türkiye’nin çıkarsız, hesapsız gidiyor olması kısa ve uzun vadede bize maddi bir şey kazandırmayacak ama Türkiye’nin, Anadolu insanının ne kadar vicdanlı olduğunu, yüzlerce yıldır var olan yardım etme geleneğinin modern zamanda nasıl güçlenip geliştiğini dünyaya anlatacak.”

1. ÇALIŞMA

Okuduğunuz metinde önemli gördüğünüz bilgi ve düşünceleri aşağıya yazınız.

Önemli Bilgiler

.....

.....

Önemli Düşünceler

.....

.....

2. ÇALIŞMA

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimelerin anlamını cümlenin bağlamından hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu Türkçe sözlüklerden kontrol ediniz.

- Türk Kızılayı'nın hedefi 170 bin hisse karşılığı kurban keserek 3 milyon 800 bin kişinin sofrasına kurban bereketini taşımak.
- Türk Kızılayı, 2007 yılından bu yana sürdürdüğü vekâletle kurban kesim kampanyasını "Kurban Bereketi Yıl Boyu Sürsün" sloganıyla devam ettiriyor.
- Türkiye'nin, Anadolu insanının ne kadar vicdanlı olduğunu, yüzlerce yıldır var olan yardım etme geleneğinin modern zamanda nasıl güçlenip geliştiğini dünyaya anlatacak.
- Uzun yıllar Batılı ülkelerin sömürgesine, çıkar savaşlarına maruz kalmış ülkelere Türkiye'nin çıkarsız, hesapsız gidiyor olması dünyaya anlatılacak.

Kelime	Tahminim	Doğru	Yanlış
hisse			
vekâlet			
vicdanlı			
sömürge			

3. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

1. Hangi kuruluşun dünya çapındaki yardımından söz edilmiştir?
2. Dünyanın birçok noktasına ulaştırılmak üzerine ne gibi çalışmalar yapılıyor?
3. "Kurban Bereketi Yıl Boyu Sürsün" sloganıyla anlatılmak istenen nedir?
4. "Türkiye modeli" olarak bilinen yardım modelinin özelliklerini söyleyiniz.
5. Okuduğunuz metne göre sınırları ortadan kaldırıp kardeşlik bağlarını güçlendiren durum nedir?

4. ÇALIŞMA

Okuduğunuz metnin içeriğine uygun bir başlık belirleyiniz.

.....

5. ÇALIŞMA

Aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

EK ÇEŞİTLERİ

Türkçede ekler, görevleri bakımından yapım ekleri ve çekim ekleri olmak üzere ikiye ayrılır. Yapım eklerinin isim ya da fiil kök veya gövdelerine geldiğini, onlardan yeni isim ya da fiiller türeten ekler olduğunu 5. sınıfta öğrenmiştiniz.

ÇEKİM EKLERİ

Bu ekler, eklendikleri kelimelerin anlamlarını değiştirmez. Çekim ekleri, cümledeki başka bir kelimeyle bağ kurmasını sağlar. Kelimeleri türlü yönlerden tamamlayan bu ekler “çoğul, hâl, iyelik ve soru eki”dir.

a. Çoğul Eki

Çoğul eki “- lar (- ler)” ekleridir. Cins isimlere gelerek onları çoğul yapar.

Örnek

Nice dağlar, tepeler aştım da geldim.

Çoğul eki özel isimlere getirildiğinde şu anlamları kazandırır:

- Bu sabah okula Ayşelerin araba ile gittik. (Aile anlamı katmıştır. “- gil” ekinin yerine kullanılmış, yapım eki görevinde olduğu için de ayrılmadan yazılmıştır.)
- Bu millet nice Fatihler yetiştirecektir. (Benzerleri anlamı katmıştır.)
- Sınıftaki Aliler ayağa kalksın. (Aynı ismi taşıyanları belirtmiştir.)
- Küçük yaşta ta Almanyalara gitti. (Abartma anlamı katmıştır.)
- Kurtuluş Savaşı’nda Türkler, Yunanları denize döktü. (Topluluk kavramı bildirmiştir.)
- Yıllar yılı bu günün gelmesini bekledik. (İkileme yapmıştır.)
- Bir kumaşlar almış, görmelisiniz. (“Bir” kelimesiyle birlikte abartma anlamı katmıştır.)
- Müdür Beyler henüz dönmediler. (Saygı anlamı katmıştır.)
- Dostumuz nedense bizi çağırmamışlar. (Alay anlamı katmıştır.)

- Akşamları erkenden uyurdu. (“Her” anlamı katmıştır.)
- Henüz on sekiz yaşlarında idi. (“Yaş” kelimesine gelerek yaşça yaklaşıklık bildirmiştir.)

b. Hâl Ekleri

İsim soylu kelimelere gelerek onların yüklemle ya da diğer kelimelerle ilgilerini sağlayan eklerdir. Hâl ekleri “- i, - e, - de, - den” ekleridir.

Yalın Hâl: Bu hâl eksizdir.

Yusuf telefon ediyor.

Yükleme (Belirtme) Hâli: - i (- ı, - u, - ü) hâl ekini alır. Fiilin neyi etkilediğini gösterir. Fiile sorulan “neyi, kimi” sorularına cevap verir.

Evi bir güzel boyadım. Yavuz’u parkta görmüştüm.

Yönelme Hâli: - e (- a) hâl ekini alır. İsmi belirttiği kavrama yöneliş söz konusudur. Yer ve zaman bildirir.

Okula beraber yürüdük. (Yer anlamı katmıştır.)

Akşama köye varırız. (Zaman anlamı katmıştır.)

Bulunma Hâli: - de (- da, - te, - ta) hâl ekini alır. İsimleri fiillere bağlar.

Sokakta yürürken arkadaşıyla karşılaşır.

Ayrılma (Uzaklaşma) Hâli: - den (- dan, - ten, - tan) hâl ekini alır. İsimleri fiillere bağlar.

Binadan çıkıp karşı kaldırıma geçti.

c. İyelik Ekleri

İsim ve isim soylu kelimelerin sonuna gelerek onların sahiplerini, ait oldukları kişileri belirten eklerdir.

Kitabım çantadaydı. (1. tekil kişi iyelik eki)

Kitabın çok güzelmiş. (2. tekil kişi iyelik eki)

Kitabı benimkinden inceymiş. (3. tekil kişi iyelik eki)

Kitabımız aynı zorluktaymış. (1. çoğul kişi iyelik eki)

Kitabınız hâlâ yok mu? (2. çoğul kişi iyelik eki)

Kitapları sıraların üzerindeydi. (3. çoğul kişi iyelik eki)

ç. Soru Eki

İsimlerin soru şekli mi (mı, mu, mü) ekiyle yapılır. Hem isimlere hem de fiillere getirilen bir çekim ekidir. Kendisinden önceki kelimedenden ayrı yazılır. Kendisinden sonra gelen eke birleşik yazılır.

Bu kazak sana biraz büyük mü?

Ayça Hanım'ın küçük kızı sen misin?

6. ÇALIŞMA

**Aşağıdaki cümlelerde geçen çoğul eklerini bularak altını çiziniz. Bu ekin eklen-
diği isme hangi anlamı kazandırdığını yay ayrıç içine yazınız.**

- Ne güvercin beyi ne de arkadaşlarının hiç biri ağı görmeden tanelere üşüşüp toplamaya başladılar. (.....)
- Birbirine samimi bağlarla bağlı dostların bağlılıklarının nasıl başladığını ve birbirlerinden nasıl yararlandıklarını bana anlat. (.....)
- Avcı ağın üzerine taneler serperek ona yakın bir yerde gizlendi. (.....)
- Az sonra, tasmalı güvercinlerin beyi olan bir güvercin, yanında bir güvercin grubuyla oradan geçti. (.....)

7. ÇALIŞMA

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun hâl eklerini yazınız.

- Kurban ibadetinin İslam ülkelerin ----- toplumsal dayanışmayı ----- vesile olduğunu vurguladı.
- İşte sen ----- önemli ve sevimli kılan şeyler ----- biri budur.
- Türkiye'nin yanı sıra dünyanın farklı ülkelerin ----- kurban kesim organizasyonlar ----- gerçekleştirecek yardım kuruluşları, hayırseverlerin bağışla-
dığı kurbanların ihtiyaç sahiplerin ----- ulaşmasına aracılık edecek.

8. ÇALIŞMA

**Aşağıdaki dize ve cümlelerde geçen iyelik eklerini bularak kime ait olduğunu
örnekteki gibi gösteriniz.**

ÖRNEK

Tek bir kuş gibi uçmalı, yanımızdaki arkadaşımızla yardımlaşmalıyız. (1. çoğul kişi iyelik eki)

- Yılda bir kere çıldırır ağaçlar sevincinden.
- Bu sayede sınırlar ortadan kalkıyor, kardeşlik bağlarımız güçleniyor.

DİNLEME / İZLEME

1. ÇALIŞMA

www.eba.gov.tr'den “Erdemlerimiz” le ilgili bir video izleyiniz. Daha sonra aşağıdaki çalışmaları yapınız.

- İzlediğiniz videoda geçen, anlamını bilmediğiniz kelimeleri aşağıya yazınız. Bu kelimelerin anlamını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu Türkçe sözlüklerden kontrol ediniz.

Kelime	Tahminim

- İzlediklerinizi kendi ifadelerinizle özetleyiniz.

.....

.....

.....

- İzlediğiniz videodan anlamadığınız noktalar varsa bunları aşağıya yazınız. Daha sonra bunları genel ağdan araştırınız.

.....

.....

.....

- Videoda hangi görgü kurallarından söz edilmiştir?

.....

.....

.....

- Türkçemizi kullanırken nelere dikkat etmemiz gerekiyor? Aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

KONUŞMA

1. ÇALIŞMA

a. Aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

HAZIRLIKLI KONUŞMA

Konusu ve amacı belli olan, nerede ve ne zaman yapılacağı önceden bilinen, bir plana göre hazırlanıp dinleyiciler önünde yapılan konuşmalara **hazırlıklı konuşma** denir. Hazırlıklı konuşma; hazırlık, planlama ve sunum aşamalarından oluşur.

Hazırlık

Bu aşamada konu, amaç ve hedef kitle belirlenir. Konuşma konusuyla ilgili gözlem, inceleme ve araştırma yapılır.

Planlama

Bu aşamada konuşmanın temel bölümleri ve her bölümde vurgulanacak hususlar belirlenir. Konuşma içeriği süreye göre düzenlenir. Konuşma metni ve notları hazırlanır. Konuşmada kullanılacak görsel ve işitsel araçlar temin edilir. Konuşma provası yapılır.

Sunum

Bu aşamada mekân, hedef kitle, konu ve amaç dikkate alınarak etkili bir başlangıç yapılır. Önemli noktalar vurgulanır. Sunum esnasında beden dilinin etkili bir şekilde kullanılmasına dikkat edilir. Kelimeler anlamlarına uygun kullanılır; konuşmada “ama, fakat, ancak, lakin, bununla birlikte ve buna rağmen” gibi uygun geçiş ve bağlantı ifadelerine yer verilir. Konuşmada yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerinin kullanılmasına özen gösterilir.

b. Yukarıda verilen bilgilerden hareketle istediğiniz bir konuda çevrenizdekilere **hazırlıklı bir konuşma** yapınız.

1. TEMA
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

(1) Güneş ve rüzgâr kimin daha güçlü olduğunu tartışıyorlarmış. Rüzgâr:

– Ben daha güçlü olduğumu kanıtlayacağım. Şu karşıdaki paltolu yaşlı adamı görüyor musun? Paltosunu senden daha hızlı çıkaracağıma bahse girerim demiş.

(2) Güneş bir bulutun arkasına çekilmiş ve rüzgâr kasırga şiddetinde esmeye başlamış. O, kuvvetle estikçe ihtiyar adam paltosuna daha sıkı sarılıyormuş. Sonunda rüzgâr pes edip durmuş. (3) Güneş bulutların arkasından çıkıp yaşlı adama nazikçe gülümsemiş. Çok geçmeden adam alnındaki teri silip paltosunu çıkarmış.

(4) Sonra rüzgâra dönmüş nazik ve dostça davranışın şiddet ve güç gösterisinden daha etkili olduğunu söylemiş.

(1 ve 2. soruyu bu fabla göre cevaplayınız.)

1. Bu fabl için en uygun başlık aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Rüzgâr ile Güneş
- B) Güçlü Olan Kazanır
- C) Tatlı Dil
- D) Bulutlar Yarışıyor

2. Yukarıda numaralanmış cümlelerin hangisi fabldan çıkarılabilecek dersi göstermektedir?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde çoğul eki (- lar/- ler) eklendiği isme “sülale, soy” anlamı katmıştır?

- A) Böreğin en güzelini Zeynepler yapıyordu.
- B) Bu görkemli cami Selçuklular dönemine aitti.
- C) Hasta ateşler içinde sabaha kadar kıvrandı.
- D) Toplantıya Başkan Beyler biraz geç geldi.

Sorduğu gereksiz sorularla ün yapmış birisi Akşehir'e gelmiş.

– Bu şehrin en bilginiyle görüşmek istiyorum, demiş.

Adamı Hoca'nın yanına götürmüşler. Adam, Hoca'ya:

– Efendi, demiş. Sana kırk soru soracağım. Ama bunların hepsine birden tek cevap vereceksin.

Hoca:

– Sor bakalım, demiş.

Adam, kırk soruyu birbiri ardınca sormuş. Onu dikkatlice dinleyen Hoca, sorular bitince adama dönmüş ve ona:

– Bilmem, diye cevap vermiş.

(4 ve 5. soruyu bu fıkraya göre cevaplayınız.)

4. Bu fıkranın hikâye haritası ile ilgili olarak verilenlerden hangisi doğrudur?

- A) Zaman: Öğle namazına yakın bir saat
- B) Mekân: Hocanın görev yaptığı köy camisi
- C) Anlatıcı: Olayı dışarıdan gözlemleyen üçüncü tekil kişi
- D) Kişiler: Nasrettin Hoca ile Akşehir'in bilgini

5. Bu fıkradan hareketle aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

- A) Gereksiz işlerle uğraşan kişiler başkalarının da zamanını alır.
- B) Kendini beğenen kişilere yanlış yolda olduklarını bildirmek gerekir.
- C) Soru ne kadar çok olursa olsun cevap her zaman bir tanedir.
- D) Bilgili ve hazır cevaplı kişiler toplumda kendini gösterir.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde iyelik eki kullanılmıştır?

- A) Bayramda dedesini ziyarete gittiler.
- B) Güvercinler hep birlikte havalandı.
- C) Bahar henüz yeni gelmişti buralara.
- D) Herkes onu sever, ona saygı duyardı.

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yazım yanlışlığı vardır?

- A) Bahçedeki ağacın boyu bir karış daha uzamıştı.
- B) Bir kaç dükkandan alışveriş yapıp eve döndü.
- C) Bakkaldan bir ekmek bir de gazete alıp geleceksin.
- D) Bir daha evden bu kadar erken çıkmayalım.

8. Hazırlık konuşması için aşağıdakilerden hangisi belli değildir?

- A) Konuşma konusu
- B) Konuşma amacı
- C) Konuşma planı
- D) Konuşma etkisi

9. “Dinlemek” kelimesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde “birinin sözünü, öğüdünü kabul edip gereğince davranmak” anlamında kullanılmıştır?

- A) Türkü dinlerken âdeta kendinden geçerdi.
- B) Beni dinlersen bu işten vazgeç.
- C) Doktor, çocuğun sırtını uzun uzun dinledi.
- D) Dedesi anlatıyor; torunu da onu can kulağıyla dinliyordu.

10. Aşağıdaki kelimelerin hangisinde iyelik eki kullanılmıştır?

- A) Arkadaşlık
- B) Padişah
- C) Okulda
- D) Gökyüzü

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde iyelik eki almış bir isim kullanılmıştır?

- A) Sokaklarda kimsecikler kalmamıştır.
- B) Otobüs, ilk önce Yozgat’a uğradı.
- C) Bir kamlumbağa yoldan geçiyordu.
- D) Uçağımız yarım saat gecikti.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili kelime iyelik eki almıştır?

- A) Kendimizi daima kontrol etmeliyiz.
- B) Seni sokağın başında on beş dakikadır bekliyorum.
- C) Sana diyeceklerim var biraz zamanın var mı?
- D) Onun dersleri benim derslerimden daha iyiydi.

2. TEMA KİŞİSEL GELİŞİM

2. TEMA METİNLERİ

- PULSUZ DİLEKÇE
- KARAR VERMENİN BİLGELİĞİ
- GELECEKTE POPÜLER OLACAK MESLEKLER

Bu temanın sonunda;

- Dinlediklerinizde/izlediklerinizdeki olayların gelişimi ve sonucu hakkında tahminde bulunmayı,
- Farklı yazı karakterleri ile yazılmış yazıları,
- Metinle ilgili sorular sormayı,
- Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantı ifadelerinin anlama olan katkısını değerlendirmeyi,
- İsim ve sıfatların metnin anlamına olan katkısını açıklamayı,
- Bilgilendirici metin yazmayı,
- Hazırlıksız konuşma yapmayı öğreneceksiniz.

Anahtar Kelimeler

isimler ve sıfatlar

geçiş ve bağlantı ifadeleri

hazırlıksız konuşma

OKUMA

HAZIRLIK

- Size nasıl davranılmasını isterdiniz?
- Büyükler neden çocuklarına karşı daima korumacı bir tutum sergilemektedir?

Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

PULSUZ DİLEKÇE

Sevgili Anneciğim, Babacığım!

Bütün duygu ve düşüncelerimi dile getirebilseydim size şunları söylemek isterdim:

Sürekli bir büyüme ve değişim içindeyim. Sizin çocuğunuz olsam da sizden ayrı bir kişilik geliştiriyorum. Beni tanımaya ve anlamaya çalışın.

Deneme ile öğrenirim. Bana ayak uydurmakta güçlük çekebilirsiniz.

Oyunda, arkadaşlıkta ve uğraşlarımda özgürlük tanıyın. Beni her yerde, her zaman koruyup kollamayın. Davranışlarımdan sonuçlarını kendim görürsem daha iyi öğrenirim. Bırakın kendi işimi kendim göreyim. Büyüdüğümü başka nasıl anlarım?

Büyümeyi çok istiyorsam da ara sıra yaşımdan küçük davranmaktan kendimi alamıyorum. Bunu önemsemeyin. Ama siz beni şımartmayın. Hep çocuk kalmak isterim sonra. Her istediğimi elde edemeyeceğimi biliyorum. Ancak siz verdikçe almadan edemiyorum. Bana yerli yersiz söz de vermeyin. Sözüünüzü tutamayınca sizlere güvenim azalıyor.

Bana kesin ve kararlı davranmaktan çekinmeyin. Yoldan saptığımı görünce beni sınırlayın. Koyduğunuz kurallar ve yasakların hepsini beğendiğimi söyleyemem. Ancak hiç kısıtlanmayınca ne yapacağımı şaşırıyorum. Tutarsız davrandığınızı görünce hem bocalıyor hem de bundan yararlanmadan edemiyorum.

Öğütlerinizden çok davranışlarınızdan etkilendiğimi unutmayın. Beni eğitirken ara sıra yanlışlar yapabilirsiniz. Bunları çabuk unutturum. Ancak birbirinize saygı ve sevginizin azaldığını görmek beni yaralar ve sürekli tedirgin eder.

Çok konuşup çok bağırmayın. Yüksek sesle söylenenleri pek duymam. Yumuşak ve keskin sözler bende daha iyi iz bırakır. “Ben senin yaşında iken...” diye başlayan söylevleri hep kulak ardına atarım.

Küçük yanlışlarımı büyük suçmuş gibi başıma kakmayın. Bana yanılma payı bırakın. Beni korkutup sindirerek, suçluluk duygusu aşılıyarak uslandırmaya çalışmayın. Yaramazlıklarım için beni kötü çocukmuşum gibi yargılamayın. Yanlış davranışım üzerinde durup düzeltin. Ceza vermeden önce beni dinleyin. Suçumu aşmadığı sürece cezama katlanabilirim.

Beni dinleyin. Öğrenmeye en yatkın olduğum anlar, soru sorduğum anlardır. Açıklamalarınız kısa ve özlü olsun. Beni yeteneklerimin üstünde işlere zorlamayın. Ama başarabileceğim işleri yapmamı bekleyin. Bana güvendiğinizi belli edin. Beni destekleyin, hiç değilse çabamı övün. Beni başkalarıyla karşılaştırmayın; umutsuzluğa kapılırım.

Benden yaşımın üstünde olgunluk beklemeyin. Bütün kuralları birden öğretmeye kalkmayın; bana süre tanıyın. Yüzde yüz dürüst davranmadığımı görünce ürkmeyin. Beni köşeye sıkıştırmayın; yalana sığınmak zorunda kalırım. Sizi çok bunaltsam bile soğukkanlılığınızı yitirmeyin. Kızgınlığınızı haklı görebilirim ama beni aşağılamayın. Hele başkalarının yanında onurumu kırmayın. Unutmayın ki ben de sizi yabancıların önünde güç durumlara düşürebilirim.

Bana haksızlık ettiğinizi anlayınca açıklamaktan çekinmeyin. Özür dileyişiniz size olan sevgimi azaltmaz; tersine, beni size daha çok yaklaştırır. Aslında ben sizleri olduğunuzdan daha iyi görüyorum. Bana kendinizi yanılmaz ve erişilmez göstermeye çabalamayın. Yanıldığınızı görünce üzüntüm büyük olur.

Biliyorum, ara sıra sizi üzüyor, belki de düş kırıklığına uğrattıyorum. Bana verdikleriniz yanında benden istediklerinizin çok olmadığını da biliyorum. Yukarıda sıraladığım istekler size çok geldiyse birçoğundan vazgeçebilirim yeter ki beni ben olarak seveceğinize olan inancım sarsılmasın.

Benden “örnek çocuk” olmamı istemezseniz ben de sizden kusursuz ana-baba olmanızı beklemem. Sevecen ve anlayışlı olmanız bana yeter.

Sizin çocuğunuz olarak doğmak elimde değildi. Ama seçme hakkım olsaydı sizden başka kimsenin çocuğu olmak istemezdim.

Sevgiler,

Çocuğunuz.

Atalay Yörükoğlu, Çocuk Ruh Sağlığı

1. ÇALIŞMA

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu Türkçe sözlüklerden kontrol ediniz.

- Biliyorum, ara sıra sizi üzüyor, belki de düş kırıklığına uğratıyorum.

Tahminim:

Anlamı:

- Ancak birbirinize saygı ve sevginizin azaldığını görmek beni yaralar ve sürekli tedirgin eder.

Tahminim:

Anlamı:

- Öğütlerinizden çok, davranışlarınızdan etkilendiğimi unutmayın.

Tahminim:

Anlamı:

- Tutarsız davrandığınızı görünce hem bocalıyor hem de bundan yararlanmadan edemiyorum.

Tahminim:

Anlamı:

2. ÇALIŞMA

Aşağıda verilen deyimleri anlamlarıyla eşleştiriniz.

Deyim	Anlamı
haksızlık etmek	Kendi gidiş ve davranışını başkasınıninkine benzetmek.
ayak uydurmak	Söylenen bir sözü, verilen bir öğüdü benimsemek, davranışlarını bunlara uydurmak.
yoldan sapmak	Adaletle aykırı davranmak.
söz tutmak	Bir şeye sahip olmak.
elde etmek	Doğru yoldan ayrılmak, kötü yola sapmak.

3. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

- Okuduğunuz metinde çocuk, kendisini nasıl tanımlıyor?
- Çocuk, bir şeyi öğrenmek için anne ve babasına neyi şart koşuyor?
- Çocuk, hangi alanda anne ve babasından kendisine yardım etmesini istiyor?
- Çocuklar hangi durumlarda öğrenmeye en yatkındır?

4. ÇALIŞMA

Okuduğunuz metinde yazarın olaylara bakış açısını tespit etmek için aşağıdaki cümlelerden size uygun olanını tamamlayınız.

Yazar, olaylara çocuk gözüyle bakmış ve büyüklerin bazı davranışlarını eleştirmiştir.

a. Yazarın bu konudaki görüşüne katılıyorum çünkü

.....

.....

.....

b. Yazarın bu konudaki görüşüne katılmıyorum çünkü

.....

.....

.....

HAZIRLIK

- Bir konuda karar verirken çok düşünür müsünüz yoksa hemen karar verir misiniz?
- “En kötü karar bile kararsızlıktan iyidir.” sözünden ne anlıyorsunuz?
- Aşağıdaki şiirden anladıklarınızı söyleyiniz.

Her şey düzelecek yakında,

Her şey yoluna girecek;

Doktor kapına gelecek,

İlaçlar ayağına.

Bakma kesildiğine terkosun

Şerbet akacak çeşmelerden!

(...)

Biraz daha sabır, aslanım,

Biraz daha sabır!

Rıfat Ilgaz, Yaşadıkça

KARAR VERMENİN BİLGELİĞİ

Aşağıdaki metnin görselinden ve başlığından hareketle konusunu tahmin ediniz. Ardından 1. Çalışmayı yapınız. Daha sonra metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sessiz okuyunuz.

Bir köyde bir yaşlı bir adam varmış... Çok fakir... Öyle dillere destan bir beyaz atı varmış ki kral bile onu kıskanırmış. Kral, at için ihtiyara neredeyse hazinesinin tamamını teklif etmiş ama adam satmaya yanaşmamış.

“Bu at, bir at değil benim için... Bir dost. İnsan dostunu satar mı?”

2. Tema: Kişisel Gelişim

Bir sabah kalkmışlar ki at yok. Köylü ihtiyarın başına toplanmış. Köylü “Bu atı sana bırakmayacakları, çalacakları belliydi. Krala satsaydın ömrünün onuna kadar beyler gibi yaşardın. Şimdi ne paran var ne de atın.” demiş.

“Karar vermek için acele etmeyin. Sadece at kayıp deyin. Ondan ötesi sizin yorumunuz ve verdiğiniz karar. Atımın kaybolması bir talihsizlik mi yoksa bir şans mı bunu henüz bilmiyoruz. Çünkü bu olay henüz bir başlangıç. Arkasının nasıl geleceğini kimse bilemez.”

Köylüler ihtiyara kahkahalarla gülmüşler. Ama aradan on beş gün geçmeden at bir gece ansızın dönmüş. Meğer çalınmamış, dağlara gitmiş kendi kendine. Dönerken de vadideki on iki vahşi atı peşine takıp getirmiş. Köylüler, ihtiyar adamın etrafına toplanıp özür dilemişler. Sen haklı çıktın. Atının kaybolması bir talihsizlik değil âdeta bir devlet kuşu oldu senin için. Şimdi bir at sürün var demişler.

“Karar vermek için yine acele ediyorsunuz. Sadece atın geri döndüğünü söyleyin. Bilinen gerçek sadece bu. Ondan ötesinin ne getireceğini henüz bilmiyoruz. Bu daha başlangıç. Birinci cümlemin birinci kelimesini okur okumaz kitap hakkında nasıl fikir yürütebilirsiniz?”

Köylüler bu defa ihtiyarla açık açık dalga geçmemişler ama içlerinden sahiden akılsız diye geçirmişler. Bir hafta geçmeden, vahşi atları terbiye etmeye çalışan ihtiyarın tek oğlu attan düşmüş ve ayağını kırmış. Evin geçimini temin eden oğul şimdi uzun zaman yatakta kalacakmış. Köylüler yine gelmişler ihtiyara;

“Bir kez daha haklı çıktın. Bu atlar yüzünden tek oğlun bacağına uzun süre kullanamayacak. Oysa sana bakacak başkası da yok. Şimdi eskisinden daha fakir, daha zavallı olacaksın.”

Yaşlı adam “Siz erken karar verme hastalığına tutulmuşsunuz. O kadar acele etmeyin. Oğlum bacağına kırdı, gerçek bu. Ötesi sizin verdiğiniz karar. Ama acaba ne kadar doğru. Hayat böyle küçük parçalar hâlinde gelir ve ondan sonra neler olacağı size asla bildirilmez.” demiş.

Birkaç hafta sonra, düşmanlar kat kat büyük bir ordu ile saldırmış. Kral son bir ümitle eli silah tutan bütün gençleri askere çağırılmış. Köye gelen görevliler, ihtiyarın kırık bacaklı oğlu dışında bütün gençleri askere almışlar. Köyü matem sarmış çünkü savaşın kazanılmasına imkân yokmuş. Giden gençlerin ya öleceği ya da esir düşüp köle diye satılacağını herkes biliyormuş. Köylüler yine ihtiyara gelmişler.

“Yine haklı olduğun kanıtlandı. Oğlunun bacağı kırık ama hiç değilse yanında. Oysa bizimkiler asla köye dönemeyecekler. Oğlunun bacağının kırılması, talihsizlik değil şansmış meğer.” Yaşlı adam “Siz erken karar vermeye devam edin. Oysa ne olacağını kimseler bilemez. Bilinen bir tek gerçek var. Benim oğlum yanımda, sizinkiler askerde. Ama bunların hangisinin talih, hangisinin şanssızlık olacağını sadece Allah biliyor.” Lao Tzu (Lau Tuzu), öyküsünü şu nasihatle tamamlarmış:

“Acele karar vermeyin. O zaman sizin de herkesten farkınız kalmaz. Hayatın küçük bir parçasına bakıp tamamı hakkında karar vermekten kaçının. Karar aklın durması hâlidir. Karar verdiniz mi akıl düşünmeyi, dolayısıyla gelişmeyi durdurur. Buna rağmen akıl, insanı daima karara zorlar. Çünkü gelişme hâlinde olmak tehlikelidir, insanı huzursuz yapar. Oysa gezi asla sona ermez. Bir yol biterken yenisi başlar. Bir kapı kapanırken yenisi açılır. Bir hedefe ulaşırsınız ve daha yüksek bir hedefin hemen oracıkta olduğunu görürsünüz.”

Lao Tzu (çev.: Nazmi Değirmenci)

1. ÇALIŞMA

“Karar Vermenin Bilgeliği” metninin başlığından ve metinde kullanılan görsellerden hareketle metnin konusunu tahmin ederek aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

2. ÇALIŞMA

- a. Metinde geçen bazı kelimeler aşağıda harfleri karışık olarak verilmiştir. Bu kelimeleri, anlamlarından hareketle bularak örnekteki gibi yazınız.

sinahat	nasihat	Öğüt.
temma		Yas.
siha		Gerçekten, gerçek olarak.
şivah		Yabani.
diva		İki dağ arasındaki çukurca arazi veya geçit, koyak.
sanş		Mantıkla açıklanamayan birtakım rastlantısal olayların nedeni olan güç, baht, talih, felek.

- b. Yukarıda bulduğunuz kelimeleri kullanarak aşağıya bir paragraf yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ÇALIŞMA

- a. Aşağıdaki cümleleri altı çizili kelimelere dikkat ederek inceleyiniz.
- Kral at için ihtiyara neredeyse hazinesinin tamamını teklif etmiş lakin adam satmaya yanaşmamış.
 - Köylüler bu defa ihtiyarla açık açık dalga geçmemişler fakat içlerinden sahidenden akılsız diye geçirmişler.
 - Ötesi sizin verdiğiniz karar ancak ne kadar doğru?
 - Oğlunun bacağı kırık ama hiç değilse yanında.

Verilen cümlelerde altı çizili kelimler, karşıt yargılı cümleleri bağlamıştır. Siz de aşağıya “ama, fakat, ancak, lakin, bununla birlikte ve buna rağmen” gibi geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanarak birer cümle yazınız.

ama
fakat
ancak
lakin
bununla birlikte
buna rağmen

b. Aşağıdaki parçada geçen altı çizili geçiş ve bağlantı ifadelerinin anlama katkısını değerlendiriniz.

Acele karar vermeyin. O zaman sizin de herkesten farkınız kalmaz. Hayatın küçük bir parçasına bakıp tamamı hakkında karar vermekten kaçının. Karar, aklın durması hâlidir. Karar verdiniz mi akıl düşünmeyi, dolayısıyla gelişmeyi durdurur. Buna rağmen akıl, insanı daima karara zorlar. Çünkü gelişme hâlinde olmak tehlikelidir, insanı huzursuz yapar. Oysa gezi asla sona ermez. Bir yol biterken yenisi başlar. Bir kapı kapanırken yenisi açılır. Bir hedefe ulaşırsınız ve daha yüksek bir hedefin hemen oracıkta olduğunu görürsünüz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ÇALIŞMA

a. Aşağıdaki cümleleri inceleyiniz. Cümlelerin ifade ettiği anlam aynı olmasına rağmen her cümlede hangi kelime ya da kelime grubu dikkatinizi çekiyor? Nedenini aşağıya yazınız.

- Bazı konularda karar vermenin *çok zor olduğunu* biliyorum.
- Bazı konularda **karar vermenin** çok zor olduğunu biliyorum.
- Bazı konularda karar vermenin çok zor olduğunu biliyorum.
- Bazı konularda karar vermenin çok zor olduğunu biliyorum.
- Bazı konularda **karar vermenin** çok zor olduğunu biliyorum.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

b. Siz de aşağıdaki metinde önemli gördüğünüz noktaları vurgulamak için “altını çizme, koyu veya italik yazma, renklendirme, farklı punto veya font kullanma” gibi yöntemlerden uygun olanını uygulayınız.

ENGELLİ VÜCUT GELİŞTİRME SPORCUSU

Tolga Murat Balıkçı, engelli vücut geliştirme sporcusudur. 28 Ocak 1998 tarihinde 17 yaşındayken geçirdiği bir trafik kazasında sol bacağı kaybetti. Geçirdiği bu kaza asla onun bahanesi olmadı. Azimli bir şekilde hedefine odaklanarak ve başaracağına inanarak hayallerini gerçekleştirdi. Avrupa şampiyonluğu, 3 dünya şampiyonluğu, bir kâinat şampiyonluğu kazandı ve ağırlık kaldırma da 2013 Guinness (Gines) Dünya Rekoru sahibi oldu. Tolga Murat Balıkçı, sporda engeli olmayan sporcuların bile ulaşamadığı başarılarla azimle, sabırla ve inançla imza attı. Böylece azmin önünde değil fiziksel bir engel hiçbir engelin duramayacağını kanıtlamış oldu.

5. ÇALIŞMA

Aşağıda “Karar Vermenin Bilgeligi” metniyle ilgili sorular ve bu soruların cevapları verilmiştir. Sorular ile uygun cevapları örnekteki gibi eşleştiriniz.

Hazinesinin büyük bir bölümünü vermesine rağmen kralın alamadığı şey nedir?

Oğlanın ayağı kırık olduğu için.

Yaşlı köylü, atını neden kimseye vermiyor?

Fakir adamın atı.

Atın çalınması üzerine yaşlı adama köylüler ne diyor?

Vahşi atları terbiye ederken attan düşüyor.

Yaşlı adamın atı, köye ne zaman ve nasıl dönüyor?

On beş gün geçmeden bir gece, yanında on iki vahşi atla geliyor.

Yaşlı adamın oğlu nasıl bir kaza geçiriyor?

Acele karar vermeyin; o zaman sizin de herkesten farkınız kalmaz, diyor.

Yaşlı adamın oğlu askere niçin alınmıyor?

Çünkü o, atı kendisine bir dost olarak görüyor.

Köylüler yaşlı adama gelip her defasında onu akılsızlıkla suçladıklarında yaşlı adam onlara nasıl bir karşılık veriyor?

Atı, krala satsaydın beyler gibi yaşardın, diyorlar.

HAZIRLIK

- Hangi mesleği seçmek istiyorsunuz?
- Sizce gelecekte hangi meslekler popüler olacaktır? Neden?

Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek okuyunuz.

GELECEKTE POPÜLER OLACAK MESLEKLER!

İlköğretim hayatımızdan itibaren iyi bir üniversiteye girebilmek, dolayısıyla da iyi bir meslek edinebilmek için çalışıyoruz. Meslek seçimimiz hayatımızın en önemli kararını oluşturuyor.

Çoğu insan bu önemin farkına varmadan tercih ettiği meslek dallarında daha sonra mutsuz olabiliyor. Meslek seçimlerimizde bir diğer önemli nokta da söz konusu mesleğin günümüzde ve gelecekte iyi bir getirisi olup olmayacağı.

Kimi meslekler her daim kendini geliştiren teknoloji nedeniyle eriyip giderken kimi meslekler de bu rüzgâra kendilerini adapte edebiliyor.

İşte gelecekte adını daha sık duyacağımız meslekler...

Yapay Zekâ Uzmanları: Gelişen teknolojiyle birlikte robotların hayatımıza dâhil olması artık kaçınılmaz. Önümüzdeki 30 yılda bu alanda büyük bir ilerleme kaydedileceğini düşünürsek robot yazılımları ve modelleme yapmak için yapay zekâ uzmanlarına ihtiyaç doğuyor.

Endüstriyel Veri Bilimciliği: Günümüzde veri bilimciliği e-ticaret şirketlerinde büyük önem kazanmış durumda. Endüstriyel veri bilimcileri veriyi çıkarıp hazırlamak, analizler oluşturmak ve elde edilen sonuç sayesinde ürünlerin üretim sürecini sağlamak gibi görevlerle yükümlü. Önümüzdeki yıllarda bu alanda yetkin kişilere daha fazla ihtiyaç duyulacak.

Robot Koordinatörlüğü: Gelecekte hayatımızın büyük bir kısmını kaplayacak gibi gözükken robotların hayatımıza yeni meslekler de dâhil edeceği öngörülüyor. Robot koordinatörlerinin de gelecekteki görevi robotların tamir ve bakımlarını yapmak, yeni robot ihtiyaçlarını belirleyerek robotlara yeni yetenekler kazandırmak olacak.

Robot Mühendisliği: Robot mühendisleri düşük maliyetli, daha hızlı ve teknolojiyi yakalayan robotlar yaratırken onların bakım ve onarımlarını da unutmamak gerek. Bu nedenle robot bakım teknisyenlerine de ileride ihtiyaç duyulacağına kesin bir gözle bakılıyor.

3D Yazıcı Mühendisliği: 3D yazıcılar bilgisayarlarda çizilmiş objeleri tabiri caizse elle tutulur hâle getiren cihazlar. Bu cihazların yaratıcısı 3D yazıcı mühendisleri önümüzdeki yıllarda en çok aranan meslek gruplarından biri olacak.

Giyilebilir Teknoloji Tasarımcılığı: Giyilebilir teknoloji terimi aksesuar olarak kullanabildiğimiz teknolojik aletleri ifade ediyor. Ürünlerin giyilebilir bir teknolojiye sahip olabilmesi için kablosuz bluetooth ile bağlanabilmesi gerekiyor. Günlük hayata pratiklik kazandıran bu ürünlerin tasarımcısı olmak geleceğin en ideal mesleklerinden biriyle buluşmak demek.

Web Tasarımcılığı: İnternetin bu derece gelişip yaygınlaşması daha çok web tasarımcısı ihtiyacını doğurdu. İlerleyen yıllarda da bu ihtiyacın daha da artacağı öngörülüyor.

Basından

1. ÇALIŞMA

“Gelecekte Popüler Olacak Meslekler!” metninde anlamını bilmediğiniz kelimeler varsa aşağıya yazınız. Daha sonra bu kelimelerin anlamlarını Türkçe sözlüklerden bularak kelimelerin yanlarına yazınız.

	Kelime	Sözlük Anlamı
1		
2		
3		
4		
5		
6		

2. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

1. Okuduğunuz metinde insan hayatının en önemli kararı olarak ne gösterilmiştir? Siz bu görüşe katılıyor musunuz? Neden?
2. Kişiler meslek hayatlarında neden mutsuz olmaktadır?
3. Okuduğunuz metne göre niçin yapay zekâ uzmanlarına ihtiyaç duyulacaktır?
4. Robot koordinatörleri işleri ne yapacaktır?
5. Gelecekte hangi mesleklerin adı daha çok duyulacaktır?
6. Metnin ana fikri nedir?

3. ÇALIŞMA

a. Aşağıda farklı yazı karakterlerinin uygulandığı cümleleri inceleyiniz.

Robot mühendisleri düşük maliyetli, daha hızlı ve teknolojiyi yakalayan robotlar yaratırken onların bakım ve onarımlarını da unutmamak gerek.

1

Robot mühendisleri düşük maliyetli, daha hızlı ve teknolojiyi yakalayan robotlar yaratırken onların bakım ve onarımlarını da unutmamak gerek.

2

Robot mühendisleri düşük maliyetli, daha hızlı ve teknolojiyi yakalayan robotlar yaratırken onların bakım ve onarımlarını da unutmamak gerek.

3

Robot mühendisleri düşük maliyetli, daha hızlı ve teknolojiyi yakalayan robotlar yaratırken onların bakım ve onarımlarını da unutmamak gerek.

4

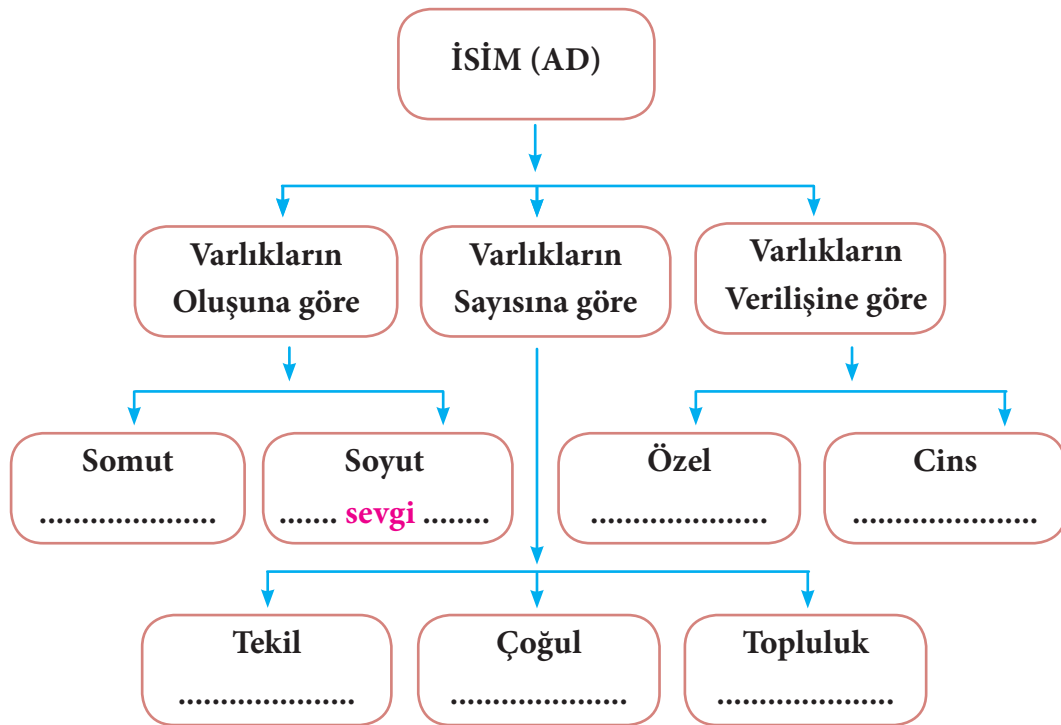
- b. Numaralanmış cümlelerden hangisinin okumayı kolaylaştırdığını, hangisinin zorlaştırdığını aşağıda boş bırakılan yere yazınız.

..... numaralı cümledeki/cümlelerdeki yazı karakteri okumayı kolaylaştırmıştır çünkü

..... numaralı cümledeki/cümlelerdeki yazı karakteri okumayı zorlaştırmıştır çünkü

4. ÇALIŞMA

- a. Aşağıdaki tabloyu inceleyiniz. Tabloda boş bırakılan yerlere örnekteki gibi isimler yazınız.

2. Tema: Kişisel Gelişim

- b. Aşağıdaki şiirlerde geçen altı çizili kelimelerden bir varlığın ismi olanları 1 numaralı kutuya, bir varlığın özelliğini gösterenleri de 2 numaralı kutuya yazınız.

<p><u>Çıkamaz çocukluğundan</u> dışarı Kimse. <u>Kardeşliğimiz</u> bundandır <u>Mavi</u> sularla binlerce yıl.</p> <p style="text-align: right;">Fazıl Hüsnü Dağlarca</p>	<p>Bir çocuğun <u>rüyasında</u> bazen Bulunur <u>kaybolmuş</u> bir bilye <u>Kiraz</u> ağaçları sallanır Güvercinler uçuşur havada</p> <p style="text-align: right;">Ataol Behramoğlu</p>
---	--

<p><u>Yoksul</u> bir çocuk görsem Yağmur altında üşüyen <u>Köprü</u> olmak geçer Hiç değilse İçimden</p> <p style="text-align: right;">Gülten Akın</p>	<p><u>Bu</u> bahar havası, bu <u>bahçe</u>; Havuzda su şırl şırlıdır. Uçurtmam <u>bulutlardan</u> yüce, Zıpzıplarım pırıl pırıldır. Ne güzel dönüyor <u>çemberim</u>; Hiç bitmese horoz şekerim</p> <p style="text-align: right;">Cahit Sıtkı Tarancı</p>
--	---

1

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- c. İsim ve sıfatların metnin anlamına olan katkısını aşağıya yazınız

.....

.....

.....

.....

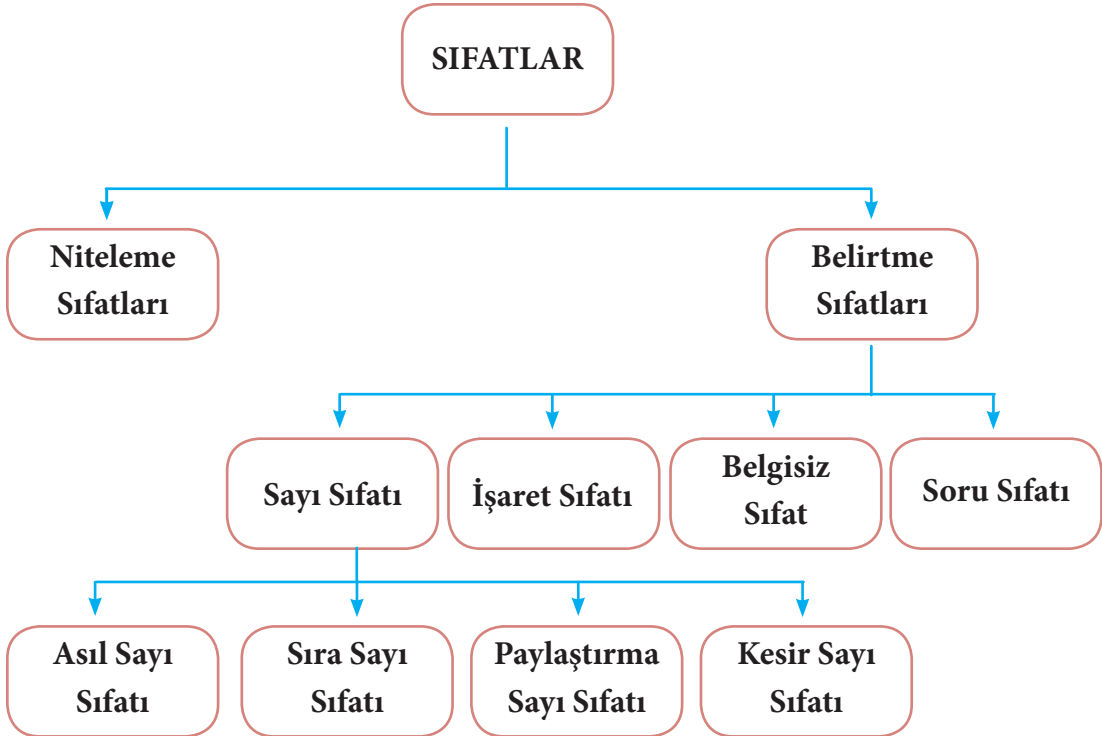
.....

5. ÇALIŞMA

a. Aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

SIFATLAR (ÖN AD)

İsimlerden önce gelerek onların anlamlarını renk, durum, biçim, sayı, yer, işaret ve soru yönlerinden tamamlayan; onları niteleyen ve belirten kelimelere **sıfat** denir.

Sıfatlar görev ve anlam yönünden niteleme ve belirtme sıfatları olarak ikiye ayrılır.

NİTELEME SIFATLARI

İsimlerin rengini, durumunu, biçimini, kısacası kalıcı özelliklerini gösteren sıfatlardır. Niteleme sıfatları isimlere sorulan “nasıl” sorusunun cevabıdır.

Yeşil elbise çok yakışmış sana. (Nasıl elbise? Yeşil.)

Kırık camdan soğuk geliyordu. (Nasıl cam? Kırık.)

Salonun ortasında **yuvarlak** bir masa vardı. (Nasıl masa? Yuvarlak.)

BELİRTME SIFATLARI

İsimlerin sayısını gösteren, yerlerini işaret eden, özelliklerini belli belirsiz olarak bildiren, onların özelliklerini soran sıfatlardır. Belirtme sıfatları varlıkların geçici özelliklerini bildirir. Belirtme sıfatları işaret, sayı, soru sıfatı ve belgisiz sıfat olarak türlere ayrılır.

Sayı Sıfat: İsimlerin sayılarını, bölümlerini, sıralarını, parçalarını kesin olarak belirten sıfatlardır.

Üç arkadaş yola çıkar.

On yıl sonra emekli oldu.

Sayı sıfatları “asıl, sıra, kesir, paylaşırma ve topluluk sayı sıfatı olarak kendi içinde türlere ayrılır.

Beş öğrenci kalmıştı sınıfta. (asıl sayı sıfatı)

Birinci sırada biz oturuyoruz. (sıra sayı sıfatı)

Ona dörtte bir pay verilecek. (kesir sayı sıfatı)

Bu iş için üçer kişi seçildi. (paylaşırma sayı sıfatı)

Komşumuzun üçüz bebeği oldu. (topluluk sayı sıfatı)

İşaret Sıfatı: İsimleri işaret ederek belirten sıfatlardır. İşaret sıfatlarının bazıları şunlardır: bu, şu, o, öteki, beriki, böyle, şöyle...

Şu yol daha güvenli görünüyor.

Bence öteki sandalye sağlamdı.

Belgisiz Sıfat: İsimlerin sayılarını ve miktarlarını kesin olarak değil de aşağı yukarı, belli belirsiz bildiren sıfatlardır. Belgisiz sıfatların bazıları şunlardır: bir, birkaç, birçok, az, çok, biraz, birtakım, bütün, bazı, tüm, her, hiçbir, herhangi bir, kimi...

Çocukların bazı gıdaları tüketmesi sakıncalıdır.

Hiçbir öğrenci mağdur edilmeyecek, diye açıklama yapıldı.

Soru Sıfatları: İsimlerin nitelik ve niceliklerini soru yoluyla öğrenmeyi amaçlayan, cevapları da herhangi bir sıfat olan kelimelerdir. Soru sıfatlarının bazıları şunlardır: ne, nasıl, nice, ne gibi, ne biçim, kaç, kaçınıcı, kaçar, hangi, ne türlü...

Hangi sınıfa gidiyorsun?

Asansör kaçınıcı katta kalmış?

b. Aşağıdaki cümlelerde niteleme sıfatlarını bularak varlığı hangi yönlerden nitelediğini söyleyiniz.

- Eski değirmenden su sesleri geliyordu.
- Güçlü ve kuvvetli atlar bile bu yükü taşıyamamış.
- Beyaz elbiseli öğretmen, okulumuza yeni gelmiş.
- Kızgın aslanın gözlerini görenler korkuyordu.
- Amcasıyla birlikte tepedeki yıkık kulübeye gittiler.

c. Aşağıdaki cümlelerde kullanılan belirtme sıfatlarını bularak türlerini örnekteki gibi belirleyiniz.

- Birkaç kişi sessizce konuşuyor. (..... **belgisiz sıfat**))
- Bu mesleği çok mu sevdiniz? (.....)
- Yüz yıl sonrasının planları yapılmalı. (.....)
- Kaç gün oldu seninle görüşmeli? (.....)
- Tost için yarım ekmek kullandı. (.....)
- Bütün yaz çalışıp kışa hazırlık yaptı. (.....)
- Birçok “sorun”un üstesinden gelebilmişti. (.....)
- Aralarında yirmişer milyon paylaşmışlar. (.....)
- Sanatçıyı ölümünün on birinci yıl dönümünde andık. (.....)

ç. Aşağıdaki kutucukta verilen sıfatları atasözlerinde boş bırakılan yerlere uygun şekilde yazınız.

..... kurt, aslana saldırır.

açık

acı

..... patlıcanı kırağı çalmaz.

akıllı

aç

..... ağız aç kalmaz.

acemi

akan

..... marangozun talaşı tahtasından çok olur.

..... koyunun kuzusu da olur.

yüksek

ak

..... adam, kendi işini kendisi görendir.

..... çay her zaman kütük getirmez.

kara

aksak

..... eşekle dağa çıkılmaz.

YAZMA

1. ÇALIŞMA

- a. Aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

BİLGİLENDİRİCİ METİN YAZMA

Yazma, çeşitli aşamalarla gerçekleşir. Önce hazırlık yapılır. Bu aşamada bir yazma konusu belirlenir. Yazma kolaylığı sağlamak için konu sınırlandırılır.

Bilgilendirici yazılar giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden oluşur.

Giriş bölümünde yazma konusu kısaca anlatılır. Bu paragrafta yazma amacı belirtilir. İlk cümle kısa ve etkileyici olmalıdır. Bu cümleler “çünkü, veya, mesela, fakat vb.” bağlayıcı ögelerle başlamamalıdır. **Gelişme** bölümünde konu detaylı olarak anlatılır. Ana düşüncenin ortaya çıkması sağlanır. Yardımcı düşüncelere yer verilir. Günlük hayattan örnekler verilir. Bu bölümde “bundan dolayı, rağmen, üstelik, o hâlde, başka bir deyişle, öncelikle vb.” ögelere yer verilir. **Sonuç** bölümünde konu bir yargıya bağlanır. Özet niteliğinde olan bu paragrafta bağlayıcı ögelere (kısaca, özetle, denilebilir ki, özet olarak vb.) yer verilir.

- b. Siz de yazacağınız bilgilendirici bir metnin taslağını aşağıya çıkarınız. Metninizi A4 kâğıdına yazınız.

Konu	Ana fikir
Giriş	Gelişme
Sonuç	

DİNLEME / İZLEME

1. ÇALIŞMA

Aşağıda verilen çalışmaları yapınız.

- a. www.eba.gov.tr'den bir masal videosu izleyiniz. Videoyu durdurarak geçen olayların gelişimi ve sonucu hakkında tahminde bulununuz. Tahminlerinizi aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

- b. Daha sonra videonun devamını izleyiniz ve tahminlerinizin doğruluğunu kontrol ediniz.

.....

.....

.....

.....

.....

KONUŞMA

1. ÇALIŞMA

- a. Aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

HAZIRLIKSIZ KONUŞMA

Günlük hayatta iletişim kurarken sıkça başvurulan konuşmalar hazırlıksız konuşmalar içerisinde yer alır. Alışveriş sırasında yapılan bir konuşma, yolda karşılaşılan bir arkadaşla sohbet etme veya bir topluluk içerisindeki konuşmalar hazırlıksız konuşmalardır.

İki arkadaşın, meslektaşların, eşlerin, birlikte yolculuk yapan insanların birbirleriyle sohbet etmesi ikili konuşma türündendir.

- b. Siz de bir arkadaşınızla sohbet ediniz.

2. TEMA

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

Nasrettin Hoca bir gün eşeğinden düşer ve acıyla kıvrılır. Başına toplananlar,

“Hemen bir doktor çağırın!” diye bağışır. Hoca ise onlara,

“Bana doktor değil, eşekten düşmüş birini bulun!” diye bağışır.

1 ve 2. soruyu bu fıkraya göre cevaplayınız.

1. Bu fıkranın ana fikri aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kişiler, yaşadıkları olumsuz olaylara karşı sabırlı davranır.
- B) Kaza yerinde ilk müdahaleyi orada bulunanlar yapmalıdır.
- C) Aynı duyguyu ya da olayı yaşayanlar birbirini daha iyi anlar.
- D) Kaza geçiren kişinin her isteği mutlaka yerine getirilmelidir.

2. “Düşmek” kelimesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde “Nasrettin Hoca bir gün eşeğinden düşer.” cümlesindeki anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Benim payıma neden bir elma düştü?
- B) Rüzgârın etkisiyle elmalar ağaçtan düştü.
- C) Binanın gölgesi arabanın üzerine düştü.
- D) Koşarken ayağı basamaklara takılıp düştü.

3. “..... tiyatroya gidecek.” cümlesinin başına aşağıdakilerden hangisi getirilirse şart cümlesi olur?

- A) Ödevlerini erkenden bitirirse
- B) Hakan telefonla aradı o da
- C) Arkadaşlarıyla vakit geçirmek için
- D) İş çıkışı bir yolunu bulup

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde düşüncenin yönünü değiştiren bir kelime kullanılmamıştır?

- A) Yağmurlu fakat açık bir havada yola çıkarlar.
 B) Yoldan gelip geçenlere baktı, aradığını göremedi.
 C) Köye ulaşır ancak evine gitmeye cesaret edemez.
 D) Rüzgâr esmeye başlamıştı ama o hiç üşümüyordu.

6. Empati konulu bir yazıda aşağıdaki görsellerden hangisi kullanılamaz?

5. “Gerçek arkadaş sen kendine inanmayı bıraktığında bile sana inanan kişidir.” cümlesindeki altı çizili kelime isimdir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) somut B) çoğul
 C) özel D) soyut

2. Tema: Kişisel Gelişim

7. “Hiçbir baba, çocuğuna, güzel terbiyeden daha üstün bir hediye veremez.” cümlesinde altı çizili kelimelerden hangisi sıfat görevinde kullanılmıştır?

- A) baba B) güzel
C) terbiyeden D) hediye

8. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sıfatlardan hangisinin türü ayraç içinde yanlış verilmiştir?

- A) Bazı odaların pencereleri açık kalmış. (belgisiz sıfat)
B) Hangi sınıfta ders var acaba? (soru sıfatı)
C) Öteki caddeden git, daha çabuk varırsın. (işaret sıfatı)
D) Beklediğimiz haber bir akşam geldi. (sayı sıfatı)

Biz kısık sesleriz... Minareleri,
Sen ezansız bırakma Allah'ım!
Ya çağır şurda bal yapanlarını,
Ya kovansız bırakma Allah'ım
Arif Nihat Asya

9 ve 10. soruyu yukarıdaki dört-
lüğe göre cevaplayınız.

9. Şiirdeki altı çizili kelimelerden hangisi sıfat görevinde kullanılmıştır?

- A) bal B) ezansız
C) kısık D) kovansız

10. Şiirde geçen hangi ismin özelliği yay ayraç içinde yanlış verilmiştir?

- A) sesleriz (çoğul isim)
B) Allah'ım (özel isim)
C) Bal (cins isim)
D) Kovansız (soyut isim)

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde sıfat kullanılmıştır?

- A) Görüşmeler iki saat önce başladı.
B) Görüşmeler saatler önce başladı.
C) Sınıf başkanı yoklamayı aldı.
D) İlkbahar yağmurları erken başladı.

3. TEMA MİLLÎ MÜCADELE VE ATATÜRK

3. TEMA METİNLERİ

- BİR YOLCUYA
- 15 TEMMUZ
- İĞDE AĞACI

Bu temanın sonunda;

- Dinlediklerinize/izlediklerinize yönelik sorulara cevap vermeyi,
- Konuşmalarınızda yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanmayı,
- Metinle ilgili soruları cevaplamayı,
- Şiirin şekil özelliklerini,
- Metnin içeriğini yorumlarken metindeki öznel ve nesnel yaklaşımları tespit edebilmeyi,
- İsim ve sıfat tamlamalarının metnin anlamına olan katkısını açıklamayı,
- Hikâye edici metinler yazmayı öğreneceksiniz.

Anahtar Kavramlar

serim

düğüm

çözüm

isim tamlaması

sıfat tamlaması

OKUMA

HAZIRLIK

- Millî Mücadele hakkında neler biliyorsunuz?
- Bu vatani bize emanet edenlere karşı sorumluluklarımız nelerdir?
- 30 Ağustos Büyük Zafer (1922) hakkında bildiklerinizi söyleyiniz.

Aşağıdaki şiiri noktalama işaretlerine dikkat ederek kendine özgü bir üslûpla ve verilmek istenen ana duyguyu yansıtan bir ses tonuyla sesli okuyunuz.

BİR YOLCUYA

Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.

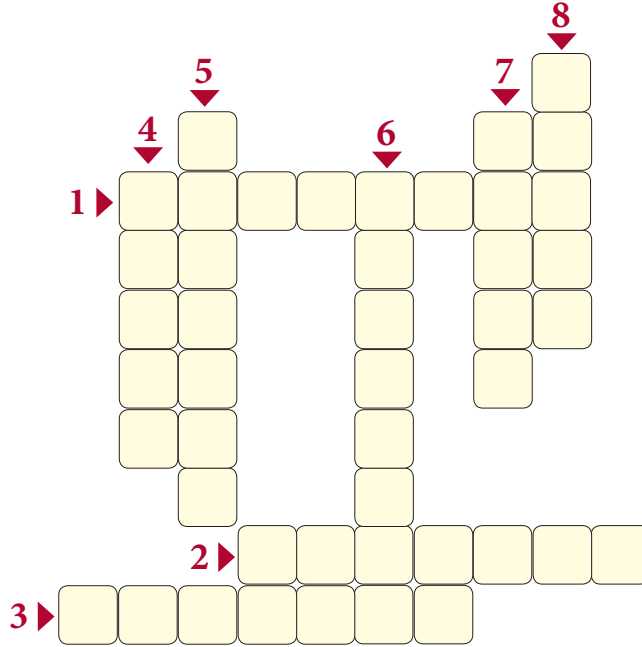
Bu ıssız, gölgesiz yolun sonunda
Gördüğün bu tümsek, Anadolu'nda
İstiklal uğrunda, namus yolunda
Can veren Mehmet'in yattığı yerdir.
Bu tümsek, koparken büyük zelzele
Son vatan parçası geçerken ele,
Mehmet'in düşmanı boğduğu sele
Mübarek kanını kattığı yerdir.

Düşün ki haşrolan kan, kemik, etin
Yaptığı bu tümsek, amansız, çetin
Bir harbin sonunda bütün milletin
Hürriyet zevkini tattığı yerdir.

Necmettin Halil Onan

1. ÇALIŞMA

Aşağıdaki bulmacayı kelimelerin anlamlarından hareketle çözünüz.

SOLDAN SAĞA

1. Özgürlük.
2. Aman vermez, acımasız, cana kıyıcı, hoşgörüsüz, gaddar, zalim.
3. Deprem.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

4. Toplanma, bir araya gelme.
5. Kutlu, kutsal.
6. Bağımsızlık.
7. Kendine özgü bir özellik taşıyan zaman parçası.
8. Amaçlanan duruma getirilmesi, elde edilmesi, çözümlenmesi, işlenmesi güç veya engeli çok olan, güç.

2. ÇALIŞMA

- a. Aşağıda “Bir Yolcuya” şiirinde geçen deyimler verilmiştir. Bu deyimlerin anlamlarını deyimler sözlüğünden bularak yanlarına yazınız.

kulak vermek
can vermek
ele geçmek

- b. Deyimleri anlamlarına uygun olarak birer cümlede kullanınız.

.....
.....
.....

- c. Deyimler şiirin anlamına nasıl bir katkı sağlamıştır? Bu konudaki düşüncelerinizi aşağıya yazınız.

.....
.....
.....

3. ÇALIŞMA

“Bir Yolcuya” şiirinin ana duygusunu bulunuz.

4. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz şiire göre cevaplayınız.

1. Şair, yolculara nasıl seslenmiştir? Bu seslenişle okuyucuya nasıl bir ileti vermiştir?
2. Şair, Anadolu'yu nasıl betimlemiştir?
3. Son vatan parçası ele geçerken neler olmuştur?
4. Şiire göre özgürlüğün tadı ne zaman çıkacaktır?
5. Şiirde hangi konu işlenmiştir?

5. ÇALIŞMA

Bu ıssız, gölgesiz yolun sonunda
Gördüğün bu tümsek, Anadolu'nda
İstiklal uğrunda, namus yolunda
Can veren Mehmet'in yattığı yerdir.

Bu dördünlüğün ilk üç dizesinin son kelimelerinde (sonunda, Anadolu'nda, yolunda) benzer sesler (sonunda, Anadolu'nda, yolunda) kullanılmıştır. "-nda" sesleri, yazılış, okunuş, anlam ve görev bakımından aynı ekler olduğu için **redif** olarak isimlendirilir. Redifin dışında kalan benzer sesler (-u) ise **kafiye** olarak adlandırılır. Bu seslerin yazılışları ve okunuşları aynı ancak anlam ve görevleri farklıdır.

Siz de aşağıdaki dördlükte kafiye yapı oluşturarak seslerin altını çizin. Redif ve kafiye yapıları belirleyiniz.

Düşün ki haşrolan kan, kemik, etin
Yaptığı bu tümsek, amansız, çetin
Bir harbin sonunda bütün milletin
Hürriyet zevkini tattığı yerdir

Redif olan ses:

Kafiye olan ses:

6. ÇALIŞMA

“Bir Yolcuya” şiirini “Bu Vatan Kimin?” şiiriyle konu ve tema bakımından karşılaştırınız.

Bu iki şiirin benzer ve farklı yönlerini söyleyiniz.

Bu vatan toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarındır,
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir.

İleri atılıp sellercesine
Göğsünden vurulup tam ercesine,
Bir gül bahçesine girercesine
Şu kara toprağa girenlerindir.

Tutuşup kül olan ocaklarından,
Şahlanıp köpüren ırmaklarından,
Hudutlarda gaza bayraklarından
Alnına ışıklar vuranlarındır.

Ardına bakmadan yollara düşen,
Şimşek gibi çakan, sel gibi coşan,
Huduttan hududa yol bulup koşan,
Cepheden cepheyi soranlarındır.
(...)

Orhan Şaik Gökyay

7. ÇALIŞMA

Aşağıdaki tabloyu yorumlayınız.

HAZIRLIK

- 15 Temmuz'da Türk milletinin birlik ve beraberlik içinde verdiği dayanışma mücadelesiyle ilgili düşüncelerinizi söyleyiniz.

Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine uygun olarak okuyunuz. Metnin başlığından ve görsellerinden hareketle konusunu tahmin ediniz.

15 TEMMUZ

Milletimiz, bütün dünyaya örnek olacak şekilde darbenin karşısında durmuş ve kanlı darbe girişimini engellemiştir. Türkiye Cumhuriyeti'ni ve kurumlarını canı pahasına koruyan bu aziz millet her türlü övgü ve takdiri ziyadesiyle hak etmektedir. Bu uğurda canlarını veren şehitlerimize milletçe minnettarız ve o kahramanlarımızı da asla unutmayacağız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu aziz ve kahraman milletin temsilcisi olarak milletimizin verdiği yetkiyle bombaların ve kurşunların altında görevini ifa etmiş, bir kez daha milletine layık bir Meclis olduğunu göstermiştir.

Unutulmamalıdır ki TBMM, Kurtuluş Savaşı'nı yöneten, Türkiye'nin demokrasiye geçişini gerçekleştiren, demokratik parlamenter sistemi yıllar içinde geliştirmiş, bir milleti yokluk ve yoksulluktan alıp muasır medeniyet seviyesine çıkarmanın mücadelesini vermiş bir Meclistir.

3. Tema: Millî Mücadele ve Atatürk

Meclisimiz tek yürek, tek vücut olarak büyük bir cesaretle darbeye karşı haysiyetli bir duruş sergilemiştir. Darbecilere gereken cevabı, dünyaya da gereken mesajı vermiştir.

TBMM'nin, meşum darbe girişimine karşı sergilediği kararlılık, Türkiye'de demokrasinin daha da yerleşmesi ve gelişmesi adına da son derece değerlidir.

Herkes bilmelidir ki bugün olduğu gibi gelecekte de milletimize, millî iradeye, Gazi Meclise uzanacak her el, karşısında TBMM'nin çelikten iradesini bulacaktır. TBMM milletin demokrasiye sarsılmaz inancını yansıtmayı sürdürecektir.

Meclisimizde bulunan tüm parti gruplarının darbe girişimine ortak bir tavır ve ortak bir dille karşı durmaları değerlidir ve tarihe geçecektir. Bu ortak tavır ve ortak dil, milletimizi ve millî iradeyi daha da güçlendirecektir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi tek yürek hâlinde görevinin başındadır. Milletten Meclisi, millete ve egemenliğine yönelik bu saldırıya girişenlere bedelini hukuk içinde en ağır şekilde ödetecektir. Türkiye'de hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağını en somut ispatı da işte bu ortak bildiridir.

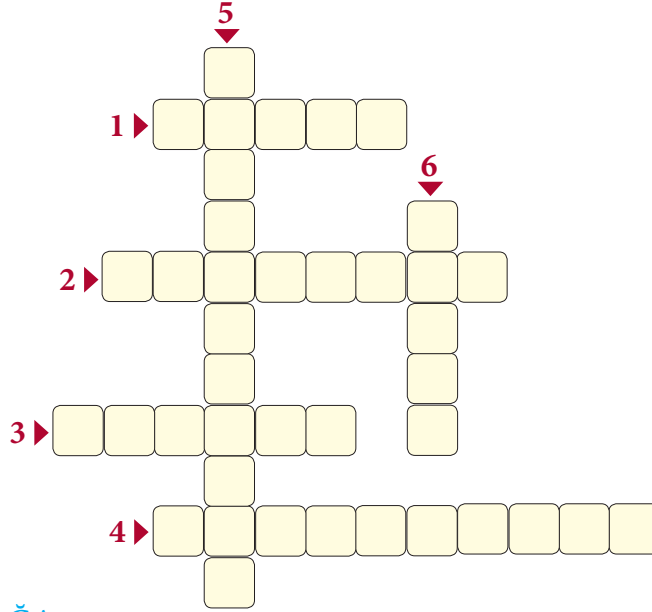
Darbeye direnirken vefat eden şehitlerimizi saygı, minnet ve rahmetle anıyoruz. Yaralılarımıza acil şifalar diliyor, milletimize geçmiş olsun diyoruz. Bu zor anımızda Türkiye'nin ve aziz milletimizin yanında duran, destek mesajlarını ileten tüm dost ve kardeş ülkeleri de buradan selamlıyoruz.

Meclis Bülteni TBMM Ortak Bildirisi

16.07.2016 (Kısaltılmıştır.)

1. ÇALIŞMA

Aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

SOLDAN SAĞA

1. Bir ülkede baskı kurarak, zor kullanarak veya demokratik yollardan yararlanarak hükûmeti istifa ettirme veya rejimi değiştirecek biçimde yönetimi devirme işi.
2. Yapmak, yerine getirme.
3. Yapılan bir iyiliğe karşı kendini borçlu sayma, gönül borcu.
4. Demokrasiye uygun.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

5. Milletvekili.
6. Uğursuz.

2. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

1. Türkiye Büyük Millet Meclisi, milletine layık bir Meclis olduğunu hangi davranışıyla göstermiştir?
2. Okuduğunuz metinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin hangi özellikleri dile getirilmiştir?
3. Darbe girişiminin başarıya ulaşamamasında en önemli etken olarak ne gösterilmiştir?

3. ÇALIŞMA

Aşağıda, “15 Temmuz Demokrasi ve Milli Beraberlik Günü” ile ilgili sosyal medya üzerinden paylaşılan kısa iletilere yer verilmiştir. Siz de bu özel gün ile ilgili kısa bir mesaj yazınız.

Türk milletinin, millî iradenin duruşu bütün oyunları bozdu. Vatan bizim vatanımız, hainlere karşı durmalıyız.

Allah yolunda öldürülenlere “ölüler” demeyiniz. Bilakis onlar diridirler. (Bakara Suresi)

Ne yaparsınız, vatan aşkı ruhumuzda var!

"Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır./Toprak, eğer uğrunda ölen varsa vatandır." Tüm şehitlerimizin ruhu şad olsun.

Bir mesajım var

.....

.....

HAZIRLIK

- Yaşadığınız çevrede hangi ağaç türleri yetişmektedir?
- Ağaç dikimi ya da kesimi hakkında neler düşünüyorsunuz?

Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine uygun olarak okuyunuz.

İĞDE AĞACI

1937 yılının bahar mevsimi idi. Gazi Orman Çiftliğine, Akköprü tarafındaki yoldan gidiyorduk. Çiftliğin o parçası meyve bahçesi hâline konulmuş, fidanlar sıra sıra dikilmişti. Şimdi gölgeli ve bol yeşilliği ile çok güzel olan bu yol boyu, o zamanlar henüz küçük, çelimsiz ağaçların sıralandığı, yaz mevsiminde dahi tek gölgesi olmayan bir yerd.

Atatürk, bu eski çıplak topraklar üzerindeki meyve bahçesi hâline gelmiş olan bu yerlere neşe ile bakıyordu. Şimdi o uzun kavak ağaçlarının bulunduğu yol kenarında işçiler çalışıyor ve fidan dikiyorlardı. Atatürk birden şoföre “Dur!” diye bağırdı. Yere indiği zaman orada bulunanlara:

— Burada bir ığde ağacı vardı, nerede, diye sordu. Kimse ığde ağacını bilmiyordu. Çünkü orada çalışanlar, yenilerini dikmeye uğraşıyorlardı.

Atatürk’ün biraz önceki neşesi kalmamıştı çünkü çiftliğin ilk çorak günlerinin bir yeşillik anısı yerinden sökülmiş ve yok olmuştu. Yol boyunca yürüyerek ığde ağacını aradık durduk.

— ığde eski ve çelimsiz bir ağaçtı. Fakat ne güzeldi, baharları ne güzel kokardı, diye sevdiği birini yitirmiş gibi bütün gün boyunca dolaştı durdu.

Çiftlik merkezine gelmiştik. Büyük hamamın yapısı bitmişti. Onu gezerken ığde ağacını yerinden kimin sökmüş olduğunu da araştırmak için ilgililere sorular sordu. Kimse bu küçük ağaç hakkında bilgi veremedi.

Atatürk, bu önemsiz gibi görünen işten üzüntü duymuştu. İhtarda bulundu, emirler verdi, eski ağaçlar da korunacak ve bakılacaktı.

Yine bir gün de Çankaya’daki bahçesinde dolaşıyormuş. Kocaman bir ağaç yolunu kesmiş. Atatürk öte yana güçlkle geçmiş.

3. Tema: Millî Mücadele ve Atatürk

Bahçe müdürü:

— Efendim, emrederseniz kestireyim, demiş. Başçıftçı Atatürk, müdürün yüzüne şöyle bir bakmış:

— Sen hayatında böyle bir ağaç yetiştirdin mi ki keseceksin, demiş.

Yine bir bahar mevsimi, Çankaya'nın eski köşkü önünde yeni dikilmiş akasya ağaçlarını bahçıvan budamıştı.

Atatürk bu fazla budamayı sevmeydi. O, daima ağaçları daha büyük görmek istiyordu. Onun için de bahçıvanı bilgisizlikle suçladı.

Atatürk'ün ağaca ve yeşillığe karşı beslediği derin özlemi, yaşamının son günlerinde daha belirgin olarak görüyoruz.

Hacı Angı, Çocuk Gözüyle Atatürk

1. ÇALIŞMA

Aşağıda anlamları verilen kelimeleri bu anlamlara gelecek şekilde birer cümlede kullanınız.

köşk: Bahçe içinde yapılmış süslü ev.

Cümle:

ihhtar: Uyarma, dikkat çekme, uyarı.

Cümle:

çorak: Verimli olmayan (toprak).

Cümle:

2. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz anıya göre cevaplayınız.

1. Gazi Orman Çiftliğinin önceki hâli nasılmış?
2. Atatürk'ün neşesi kaçırın olay nedir?
3. Atatürk, iğde ağacını neden merak etmiş olabilir?
4. Atatürk, bahçivana niçin kızıyor?
5. Okuduğunuz anıyı, olayları yaşayan kişi mi yoksa olaylara tanık olan kişi mi anlatmıştır?

3. ÇALIŞMA

- Kimse iğde ağacını bilmiyordu.
- Fakat ne güzeldi, baharları ne güzel kokardı.

Yukarıdaki birinci cümlede herkes için aynı doğruluğu taşıyan bir yargıya yer verilmiştir. İkinci cümlede ise kişiden kişiye değişen bir durumdan söz edilmiştir. Herkes için aynı olan, kanıtlanabilir, doğrulanabilir yargıları içeren cümlelere **nesnel yargılı cümle** denir. Kişiden kişiye, zevke, inanca, kişinin iç dünyası gibi şeylere bağlı olarak değişebilen düşünceleri içeren cümlelere de **öznel yargılı cümle** denir.

Bu açıklamaya göre aşağıya “İğde Ağacı” metninde geçen öznel ve nesnel yargılı cümlelere ikişer örnek yazınız.

Nesnel Yargılı Cümleler	
Öznel Yargılı Cümleler	

4. ÇALIŞMA

a. Aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

- Kimse küçük ağaç hakkında bilgi veremedi.
- Büyük hamamın yapısı bitmişti.

Yukarıda verilen 1. cümledeki altı çizili kelime, kendinden sonra gelen ismin niteliğini; 2. cümledeki altı çizili kelime ise ismin neye ait olduğunu göstermektedir. Bu kelimeler kendilerinden sonra gelen kelimeler ile bir grup oluşturmuştur. Birinci kelime grubuna (küçük ağaç) **sıfat tamlaması**, ikinci kelime grubuna (hamamın yapısı) da **isim tamlaması** denir.

- Yürüyerek ığde ağacını aradık durduk.
tamlayan tamlanan
- İğde eski ve çelimsiz bir ağaçtı.
tamlayan tamlanan

Bir ismin, benzerlerinden ayırt edilebilmesi için bir başka isim, zamir veya sıfatla anlam ilişkisi kurarak oluşturduğu kelime grubuna **tamlama** denir. Tamlamalar, **tamlanan** ve **tamlayan** olmak üzere iki unsurdan oluşur. Asıl anlatılan, işaret edilen, temel olan varlığa **tamlanan** denir. Tamlananı açıklayan, onun bir özelliğini ya da neye, kime ait olduğunu belirten kelimeye ise **tamlayan** denir.

b. Aşağıdaki cümlelerde geçen isim ve sıfat tamlamalarını bularak tamlayan ve tamlananı örnekteki gibi gösteriniz.

- Atatürk, bu önemsiz gibi görünen işten üzüntü duymuştu.
tamlayan tamlanan
- Atatürk, müdürün yüzüne şöyle bir bakmış:
- Bu toprak bir devrin battığı yerdir.
- Millî iradeye, Gazi Meclise uzanacak her el, karşısında TBMM'nin çelikten iradesini bulacaktır.

- c. Aşağıdaki şiirden isim ve sıfat tamlamalarını çıkararak şiiri tekrar okuyunuz. Buradan hareketle isim ve sıfat tamlamalarının şiire katkısını aşağıya yazınız.

Ey mavi göklerin beyaz ve kıvıı süsü,
 Kıvıı kardeşimin gelinliğı, şehidimin son örtüsü,
 Işık ışık, dalga dalga bayrağıım!
 Senin destanını okudum, senin destanını yazacağıım.

Arif Nihat Asya

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

YAZMA

- a. Aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

HİKÂYE EDİCİ METİN YAZMA

Hikâye, roman, masal, fabl gibi metinler hikâye edici metinlerdir. Bu metinlerde zaman, mekân, şahıs ve olay örgüsü bulunur.

Hikâyeye başlamadan önce hikâyenin konusuna karar verilir. Konu belirlendikten sonra konu sınırlandırılır. Hikâyeler serim, düğüm ve çözüm bölümlerinden oluşur. **Serim** bölümünde olayın geçtiğı yer, zaman ve olay kahramanlarının belli başlı özellikleri anlatılır. **Düğüm** bölümünde olay, neden-sonuç ilişkisine göre gelişir. Okurun kafasında birtakım soru işaretleri oluşur. Bu bölümde merak unsuru ön plandadır. **Çözüm** bölümünde ise gelişmeler sona erer. Merak edilen tüm sorular cevap bulur.

- b.** Siz de yazacağınız hikâyenin taslağını aşağıya çıkarınız. Hikâye yazarken yazım kılavuzundan yararlanınız. Yeni öğrendiğiniz kelimeleri kullanmaya özen gösteriniz.

Konu:

.....

.....

.....

Kişiler:

.....

.....

.....

Zaman:

.....

.....

.....

Mekân:

.....

.....

.....

Serim:

.....

.....

.....

Düğüm:

.....

.....

.....

Çözüm:

.....

.....

.....

DİNLEME / İZLEME

Mesleğinizle ilgili seminer, konferans gibi bilgilendirici bir toplantıya katılınız. Toplantıda dinlediklerinize yönelik olarak sorulan sorulara cevap veriniz.

KONUŞMA

a. Aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

Selamlaşma; bir yerde buluşan, karşılaşan kişilerin birbirlerine karşı duydukları sevgi ve saygının sözle ve davranışla anlatımıdır. Selamlaşmada “merhaba, günaydın, iyi günler, hoşça kal, Allahısmarladık, güle güle, yolun açık olsun” gibi sözler kullanılır.

b. Siz de bir arkadaşınızla selamlaşma çalışması yapınız. Selamlaşırken “çav, hadi by by (bay bay), hello” gibi Türk dili ve Türk kültüründe olmayan ifadeleri kullanmaktan uzak durunuz. Konuşmalarınızda yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin Türkçelerini kullanınız.

c. Aşağıdaki ön değerlendirme formunu doldurunuz.

	Ölçütler	Evet	Hayır
1	Konuşma konusunu belirledim.		
2	Konuşma amacını belirledim.		
3	Sesimi mekâna uygun olarak kullandım.		
4	Beden dilimi etkili biçimde kullandım.		
5	Kelimeleri anlamlarına uygun kullandım.		

3. TEMA

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

Kazanmak istersen sen de zaferi
Gürleyen sesinle doldur gökleri
Zafer dedikleri kahraman peri
Susandan kaçır da coşana gider.

Bu yolda herkes bir ey delikanlı
Diriler şerefli ölüler şanlı
Yurt için dövüşen başı dumanlı
Her zaman bu şandan, o şana gider.

Faruk Nafiz Çamlıbel

(1, 2, 3 ve 4. soruları yukarıdaki şiire göre cevaplayınız.)

HAYAT BOYU ÖĞRENME

1. Şiirde kullanılan kelime ve kelime gruplarından hangisinin anlamı aşağıda yanlış verilmiştir?

- A) başı dumanlı: Tasalanmış, tasalı, kaygılı.
- B) zafer: Savaşta kazanılan başarı.
- C) şan: Gösteriş, gösterişlilik.
- D) şerefli: Onurlu.

2. Bu şiirde zafer aşağıdakilerden hangisine benzetilmiştir?

- A) Yüce göklere
- B) Kahraman periye
- C) Korkusuz delikanlıya
- D) Savaşan askerlere

3. Şiirin birinci dördlüğünde kafiye ve redifi oluşturan sesler aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

- A) “i” sesleri rediftir.
- B) “ri” sesleri kafiye dir.
- C) “ri” sesleri rediftir.
- D) “eri” sesleri kafiye dir.

4. Şiirin teması aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zafer inancı
- B) Vatan sevgisi
- C) Vatan savunması
- D) Kazanma endişesi

5.

Bu görselden hareketle aşağıdaki yargılardan hangisi kesinlikle çıkarılabilir?

- A) Türk askerleri büyük bir zafer kazanmıştır.
- B) Savaş için bütün hazırlıklar yapılmıştır.
- C) Askerler dinlenme saatlerinde poz vermiştir.
- D) Kurtuluş Savaşı henüz yeni başlamıştır.

6. Hikâye edici metinlerde aşağıdakilerden hangisi olmaz?

- A) Yer ve zaman
- B) Serim, düğüm ve çözüm
- C) Olay örgüsü
- D) Redif ve kafiye

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisi özel yargı içermektedir?

- A) Türk askeri, İtilaf Devletleri'ni büyük bir yenilgiye uğratarak onlara unutamayacakları bir ders verdi.
- B) Çanakkale Savaşı, I. Dünya Savaşı sırasında 1915–1916 yılları arasında oldu.
- C) Gelibolu Yarımadası'nda Osmanlı İmparatorluğu düşmanla hem karada hem denizde mücadele etti.
- D) Dış güçler, İstanbul'u alarak İstanbul ve Çanakkale boğazlarının kontrolünü ele geçirmek istiyordu.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde isim tamlaması kullanılmamıştır?

- A) Millî irade kendini göstermiş, herkesi hayran bırakmıştı.
- B) Atatürk, Türk milletinin zekâsına güveniyordu.
- C) Şair, son yazdığı şiirlerde vatanseverlik temasını işledi.
- D) Kahramanlık türkülerini dilinden düşürmez olmuştu.

9. “Almanya’nın başkenti Berlin’de ‘15 Temmuz Demokrasi ve Millî Birlik Günü’ etkinlikleri kapsamında şehitler anısına kutsal kitabımız Kur’an-ı Kerim okundu.”

Cümlesindeki altı çizili kelimelerden hangisi sıfattır?

- A) başkenti
- B) millî birlik
- C) kapsamında
- D) kutsal

10. Aşağıdaki kelimelerden hangisi sıfat tamlaması oluşturamaz?

- A) kırışık
- B) derin
- C) suluk
- D) parlak

11. “Kapatmak” kelimesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde “yayımını yasak etmek, yayımına son vermek” anlamında kullanılmıştır?

- A) Bu tatsız konuyu lütfen kapatalım.
- B) Tavşanları avludaki küçük küme kapattılar.
- C) Bazı yazılarından dolayı gazeteyi kapattılar.
- D) Arabadan indikten sonra kapıyı bir hışımla kapattı.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde nesnel anlatıma başvurulmuştur?

- A) Körfezin büyüleyici güzelliği karşısında donup kalmıştık.
- B) Son konuşmasıyla herkesi kendine hayran etmişti.
- C) Gece gündüz çalışıp bahçeyi ekime hazırlamıştı.
- D) Bence bu sene havalar daha sıcak olacak.

13. Bir bayrak dalganır Antep Kalesi

I
üstünde

II

Alı kanımdaki al, akı alnımdaki ak

III

Bayraklar içinden en güzel bayrak

IV

Düşüncem senden yanadır.

Yavuz Bülent Bâkiler

Yukarıdaki şiirde geçen altı çizili kelime gruplarından hangisi isim tamlamasıdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

14. 1. Doğar kalbimizde her sabah güneş,
2. Gökkuşağı olur sevgimize eş,
3. Asırlardan beri kardeşiz kardeş,
4. Dostluğun tadıyla bu vatan bizim.

Bestami Yazgan

Yukarıda numaralanmış dizelerin hangi ikisinde sıfat tamlaması kullanılmıştır?

- A) 1 ve 3
- B) 1 ve 4
- C) 2 ve 3
- D) 2 ve 4

**4. TEMA
ZAMAN VE MEKÂN**

4. TEMA METİNLERİ

- ZAMANI VAR
- İSLAM ESERLERİ MÜZESİ, DOHA, KATAR
- SARIKIZ EFSANESİ

Bu temanın sonunda;

- Dinlediklerinizle/ izlediklerinizle ilgili görüşlerinizi bildirmeyi,
- Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirlemeyi,
- Metinle ilgili soruları cevaplamayı,
- Metindeki söz sanatlarını tespit etmeyi,
- Edat, bağlaç ve ünlemlerin metnin anlamına olan katkısını açıklamayı,
- Bir işi işlem basamaklarına göre yazmayı öğreneceksiniz.

Anahtar Kavramlar

tezat

edat

bağlaç

ünlem

OKUMA

HAZIRLIK

- “Her şeyin bir zamanı var.” sözü hangi durumlarda söylenir?

Aşağıdaki şiiri noktalama işaretlerine dikkat ederek ana duyguyu yansıtan bir ses tonuyla okuyunuz.

ZAMANI VAR

Biraz bekle deli gönül,
Her şeyin bir zamanı var.
Kış giderse gelir sümbül,
Her şeyin bir zamanı var.

Tohum atınca toprağa,
Ümit yürür bahçe bağa,
Yeşil kurulur otağa,
Her şeyin bir zamanı var.

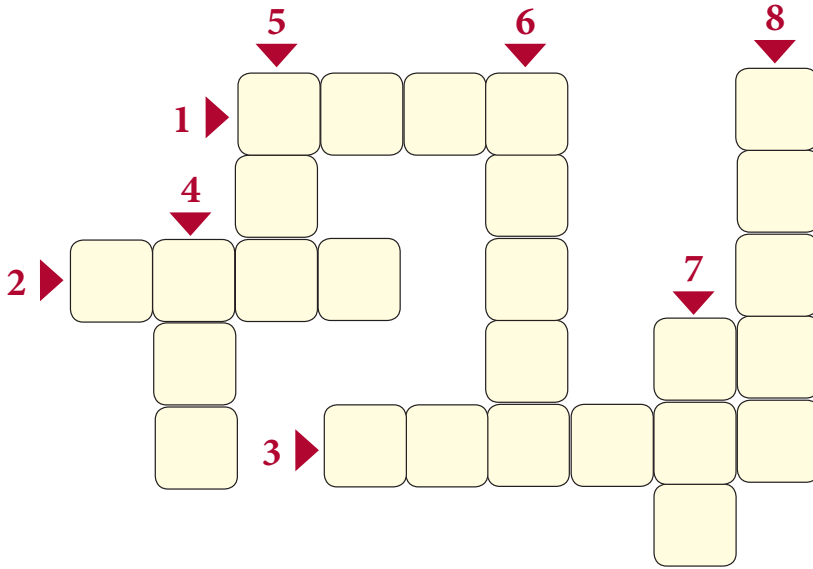
Bu acele bilmem neden?
Ruhuna yük olur beden.
Tez yorulur hızlı giden,
Her şeyin bir zamanı var.

Aç gönlünü, dua eyle,
Derdin varsa Hakk'a söyle.
Gün kararıp kalmaz öyle,
Her şeyin bir zamanı var.

Bestami Yazgan, Gül'ü İncitme Gönül

1. ÇALIŞMA

Aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

SOLDAN SAĞA

1. Üzüntü.
2. Büyük ve süslü çadır.
3. Zambakgillerden, soğanla üretilen, 15-20 santimetre yüksekliğinde, çiçekleri keskin kokulu ve türlü renkli, çok yıllık bir süs bitkisi.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

4. Çabuk olan, süratli.
5. Yakarış.
6. Bitkilerde döllenme sonunda yumurtacıktan oluşan ve yeni bir bitki oluşmasını sağlayan tane.
7. Güneş, güneş ışığı.
8. Sevgi, istek, düşünüş, anma, hatır vb. kalpte oluşan duyguların kaynağı.

2. ÇALIŞMA

Aşağıdaki dizelerde geçen altı çizili kelime gruplarının anlamını dizelerin bağlamından hareketle belirleyiniz.

Aç gönlünü zamanı var (.....)

Biraz bekle deli gönül, (.....)

Ruhuna yük olur beden. (.....)

Tez yorulur hızlı giden, (.....)

3. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz şiire göre cevaplayınız.

1. Şair birinci dördlükte kime seslenmiştir ve ondan ne yapmasını istemiştir?
2. Şiirin her dördlüğünde “Her şeyin bir zamanı var” dizesi neden tekrarlanmış olabilir?
3. Şiire göre kişinin bir derdi olduğunda yapması gereken nedir?
4. Şair neden sabırlı olmak gerektiğine vurgu yapmıştır?

4. ÇALIŞMA

Kış giderse gelir sümbül,
Her şeyin bir zamanı var.

Şair, bu dizelerde insanda üzüntü ve sevinç gibi durumların sürekli olmadığını vurgulamıştır. Kış bitince baharın gelmesi gibi insanda da üzüntü gidince sevinç gelir, şeklinde bir vurgu yapmıştır. Bu dizelerde olduğu gibi birbirine karşıt düşüncelerin, kavramların, duyguların bir arada kullanılmasına **tezat (karşıtlık)** denir.

Sizce şair karşıt kavramları bir arada kullanarak neyi amaçlamış olabilir? Aşağıya yazınız.

.....
.....
.....
.....

HAZIRLIK

- Bulduğunuz şehrin tarihî ve turistik bir mekânını tanıtacak olsanız nereyi tanıtırdınız?
- Hangi müzeleri gezdiniz ve buralarda dikkatinizi en çok neler çekti?
Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine uygun olarak sessiz okuyunuz.

İSLAM ESERLERİ MÜZESİ, DOHA, KATAR

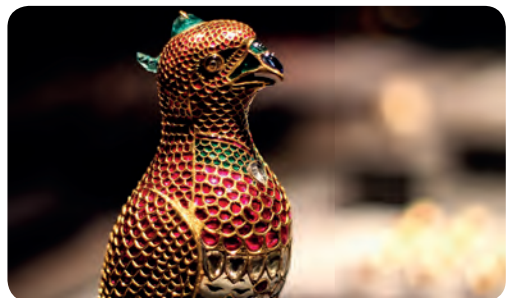
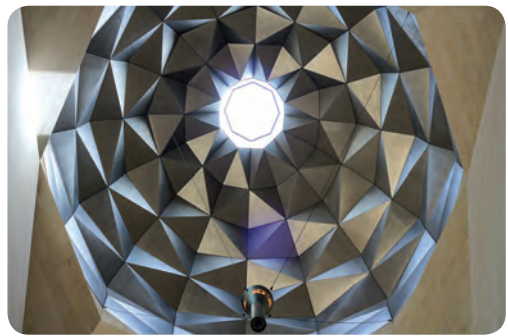
Katar'ın başkenti Doha'nın sembollerinden İslam Eserleri Müzesi, dünyadaki en geniş ikinci İslami sanat koleksiyonuna ev sahipliği yapıyor. Katar'ın ismini dünyaya duyuran ilk büyük proje olarak bilinen müze 2008'de açıldı. Kendisine ait bir ada üzerinde devasa bir alanda bulunan, çevresi avlular ve süs ağaçlarıyla çevrili olan şaheser niteliğindeki müze, post modern bir kaleyi andırıyor.

Üç farklı kıtadan toplanan eserlerin sergilendiği müzenin koleksiyonunun tamamını görebilmek için en az bir tam gün ayırmak gerekiyor. Paris'in dünyaca ünlü Louvre (Lur) Müzesi'nin cam piramidinin tasarımcısı Ieoh Ming Pei (Yo Ming Pe) imzasını taşıyan müzenin tasarımı daha ilk adımdan itibaren ziyaretçilerini etkisi altına alıyor.

Dev palmiyelerle bezeli girişten müzeye adım attığınızda İslami tasarımın vazgeçilmezlerinden muhteşem bir kubbe ile karşılaşıyorsunuz.

Müzenin konumlandığı noktanın yer ve ışık seçimi muazzam. Gün ışığından en iyi şekilde yararlanarak inşa edilen müzede tüm koleksiyon üç kata bölünmüş durumda.

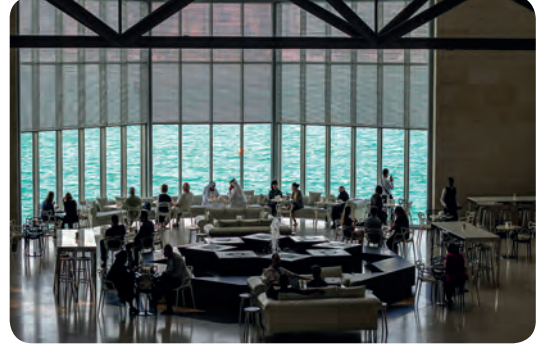
Birinci ve ikinci katlarda tekstil, seramik, emaye, mücevher, cam, kaligrafi ve resim işlerinden oluşan koleksiyonlar bulunuyor ve bu eserler kalıcı olarak bu katlarda sergileniyor. Üçüncü katta ise dönemsel, süreli koleksiyonlar sergileniyor. Müze koleksiyonunun

4. Tema: Zaman ve Mekân

bir bölümü dinsel özellikler taşısa da çoğu sarayların ya da evlerin gündelik yaşamına ait objelerden oluşuyor.

Müzenin giriş katında dünyanın en güzel manzarasına sahip kafelerinden biri var. Kafenin tasarımı oldukça sade ama diğer yandan oldukça da havalı ve çekici. Yer kapabilirseniz hemen pencere önünün şehre bakan manzarası ve turkuaz deniz görüntüsü enfes. Kafenin yanındaki hediyelik eşya mağazası, müzeden küçük bir anıyla dönmek isteyenlerin uğraması gereken bir durak.

Kaynakça: www.yoldaolmak.com

1. ÇALIŞMA

a. Aşağıda verilen kelimeler ile anlamlarını örnekteki gibi eşleştiriniz.

<u>Kelimeler</u>	<u>Anlamları</u>
enfes	Çok büyük, çok iri, koskoca, koskocaman.
inşa etmek	Güzel yazı sanatı.
muazzam	Kurmak, yapmak.
koleksiyon	Çok güzel, en güzel.
kaligrafi	Yeşile çalan mavi renkte değerli bir taş.
turkuaz	Öğrenme, yarar sağlama veya zevk amacıyla bir araya getirilmiş ve özelliklerine göre sınıflara ayrılmış nesnelerin bütünü, derlem.

b. Anlamlarıyla eşleştirdiğiniz kelimeleri birer cümlede kullanınız.

enfes

inşa etmek

koleksiyon

muazzam

turkuaz

2. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

1. İslam Eserleri Müzesinin dünyaca önemi nedir?
2. İslam Eserleri Müzesinde ne tür eserler sergilenmektedir?
3. İslam Eserleri Müzesi, hangi özelliklerinden dolayı izleyicileri hayran bırakmaktadır?
4. Müzenin giriş katı nasıl betimlenmiştir?

3. ÇALIŞMA

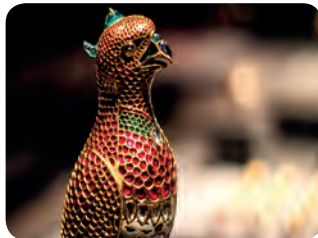
Aşağıdaki görsellerden hangisi okuduğunuz metne olan ilgi ve beklentinizde etkili oldu? İşaretleyiniz.

()

()

()

()

4. ÇALIŞMA

“İslam Eserleri Müzesi, Doha, Katar” metninin konusunu ve ana fikrini bularak aşağıya yazınız.

Konu

.....

.....

.....

Ana fikir

.....

.....

.....

5. ÇALIŞMA

Üç farklı kıtadan toplanan eserlerin sergilendiği müzenin koleksiyonunun tamamını görebilmek için en az bir tam gün ayırmak gerekiyor.

Bu cümlede, eylemin gerçekleştirilme amacı belirtilmiştir. Müzedeki koleksiyonun tamamının görülebilmesi için bir tam günün ayrılması gerektiği söylenmiştir. Eylemin hangi amaca yönelik gerçekleştirildiğini gösteren cümlelere **amaç-sonuç** cümlesi denir.

Amaç-sonuç cümleleri, eyleme sorulan “Hangi amaçla?” sorusuna cevap verir. “İçin, diye, üzere” edatları cümlede amaç-sonuç ilişkisi kurar.

Kazanmak için çok çalıştı.

Alışveriş yapmak üzerine evden çıktı.

Okul çıkışı arkadaşşıma uğrayacağım diye babasını aradı.

Siz de aşağıya “için, üzere, diye” edatlarını kullanarak birer amaç-sonuç cümlesi yazınız.

için

üzerine

diye

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

HAZIRLIK

- Yörenize ait bir efsaneyi anlatınız.
- Sizce efsaneler gerçek midir yoksa hayal ürünü müdür? Neden?
- Yaşadığınız çevrede herhangi bir yerle (dağ, tepe, ova, tarla, kayalık vb.) ilgili anlatılan bir efsane var mı? Neden böyle bir efsane anlatılmış olabilir?

Aşağıdaki metni (***) işaretli yere kadar sesli okuyunuz. Daha sonra “1. Çalışma’nın “a” bölümünü yapınız. Sonra metni sonuna kadar okuyunuz ve “1. Çalışma’nın “b” bölümünü yapınız.

SARIKIZ EFSANESİ

Sarıkız, Çanakkale iline bağlı Ayvacık'ın bir köyünde ailesi ile yaşarken küçük yaşta annesi vefat eder. Babası Sarıkız'a "Biliyorsun anneni çok severdim, burada çok hatırası var, anneni unutmam zor oluyor. Buradan göçelim." der ve Kaz Dağları'nın eteğindeki Güre köyünün yakınlarındaki Kavurmacılar köyüne gelerek yerleşirler. Burada çobanlık yaparak geçimlerini temin ederler. Köyde çok sevilirler. Köyün yaşlıları, gençleri Sarıkız'ın babasına akıl danışır- lar. Köylüler onun ermiş olduğunu düşünürler. Aradan yıllar geçer Sarıkız büyür güzel bir kız olur. Babası da yaşlanır. Aklında hep hacca gitme fikri vardır. Hacca gidebilmek için namazında niyazında sürekli Allah'a yalvarır. Sarıkız, babasının bu isteğini yerine getirmesi için onu teşvik eder. Babasına artık büyüdüğünü, kendisine bakabileceğini, daha fazla yaşlanmadan hacca gitmesi gerektiğini söyler. Babası kızını komşusuna emanet eder, hacca gider. O zamanlar hacca gitmek şimdiki gibi değil, belki altı ay belki de daha fazla, yaya gidiliyor.

Babası hacca gittikten sonra, köyün delikanlıları, Sarıkız'a talip olurlar. Sarıkız hiçbirine yüz vermez. Onlar da dedikodu yayarak Sarıkız'a iftira ederler.

Baba hacdan dönünce kimse onun yüzüne bakmaz, selamını almaz. Sarıkız'ı teslim ettiği komşusuna bunun sebebini sorduğunda, Sarıkız'ın kötü yola düştüğünü söyler. Baba günlerce düşünür. Âdet olan hac hayrını da yapamaz. (...) Yanına aldığı birkaç kazla kızını, Kaz Dağı'nın zirvesine götürüp oraya bırakır. (...)

(***)

Aradan yıllar geçer. Bayramiç tarafından gelen yolcular; dağda yollarını kaybettiklerinde, darda kaldıklarında kendilerine sarı bir kızın yol gösterdiğini, yardım ettiğini söylerler. Kazlarının olduğunu hatta bunların bir gün Bayramiç ovasına inerek çiftçilerin mahsulüne zarar verdiğini, köylülerin bu durumu Sarıkız'a söylemeleri üzerine, Sarıkız'ın eteğine doldurduğu taşları saçarak bir avlu oluşturduğunu, kazların da artık aşığılara inmediğini söylerler. Kaz avlusu diye anılan bu alanın duvar kalıntıları günümüzde bile gözükmemektedir.

Bu hikâyeleri dinleyen baba, bunun Sarıkız olabileceğini düşünür. Dağın yolunu tutar, zirveye vardığında, duvarlarla çevrili kazların bulunduğu bir alanla karşılaşır. Kızını bugün Sarıkız Tepe diye anılan yerde bulur. Sarıkız, babasını gördüğüne sevinir. Ona saygı gösterir, hürmet eder. Babası namaz kılmak için abdest almak ister. Sarıkız, abdest alması için babasının eline su döker.

Babası suyun tuzlu olduğunu söyler. Sarıkız aceleden yanlışlıkla denizden aldığını söyler ve testisini vadilere doğru uzatır. Yeni doldurduğu suyu babasının eline döker. Babası buz gibi tatlı suyu tadınca kızının erdiğini anlar. O sırada siyah kara bir bulut gökyüzünü kaplar, Sarıkız kaybolur. Babası kızının erdiğine, sırrının açığa çıkması nedeniyle de kaybolduğuna kanaat getirir. Kızına iftira edildiğini anlar ve köylülere beddua eder.

Bugün Kavurmacılar köyünde yaşayan kimse kalmamış; muhtar, köy mührünü yaşayan kimse kalmadığı için Kaymakamlığa teslim etmiş ve köyün adı kütükten silinmiştir. Sarıkız'ın babası üzüntü ile tepelerde dolaşırken bugün Baba Tepe denilen yerde ölür. Yöre halkı Sarıkız'a ve babasına dağın yassı taşlarını üst üste koyarak mezar yaparlar. Sarıkız'ın mezarının olduğu tepeye Sarıkız Tepe, babasının bulunduğu tepeye Baba Tepe derler. Yöre halkı her yıl ağustos ayında Sarıkız'ı ve babasını anmak için buralara çıkarlar.

Kaynakça: www.edremit.bel.tr

3. ÇALIŞMA

- a. Aşağıdaki kelime gruplarının anlamlarını TDK Türkçe Büyük Sözlük'ten ve TDK Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü'nden bulunuz.

Kelime Grubu	Sözlük Anlamı
darda kalmak	
iftira etmek	
talip olmak	
temin etmek	

- a. Anlamlarını öğrendiğiniz kelime gruplarını birer cümlede kullanınız.

.....

.....

.....

.....

4. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metinden hareketle cevaplayınız.

1. Sarıkız ve babası yaşadıkları köyden niçin ayrılmıştır?
2. Sarıkız ve babası yeni köylerinde nasıl karşılanmıştır?
3. Sarıkız'ın babasının en büyük isteği nedir? Bu isteğine ulaşmış mıdır?
4. Sarıkız'ın babası hacdan dönünce köylüler onu nasıl karşılamıştır? Sarıkız'ın babası duydukları karşısında nasıl bir karar vermiştir?
5. Sarıkız'ın babası hatasını ne zaman anlamıştır?
6. Sarıkız'ın babası kızının ermişlerden olduğunu fark edince ne yapmıştır?

5. ÇALIŞMA

a. Aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

Sarıköz, Çanakkale iline bağlı Ayvacık'ın bir köyünde ailesi ile yaşarken küçük yaşta annesi vefat eder.

Bu cümledeki altı çizili kelimenin tek başına anlamı yoktur ancak kendinden önce gelen kelimeyle öbikleşerek anlam ve görev kazanmıştır. Bu tür kelimelere **edat** denir. Başlıca edatlar şunlardır: gibi, ile, için, göre, karşı, üzere, doğru, karşın, rağmen, kadar...

- “Gibi” edatı benzerlik, eşitlik, olasılık, tezlik vb. anlamlar kazandırır.
Biberler zehir gibi acıydı. (benzerlik)
Bu kız, annesi gibi düzenliydi. (eşitlik)
Araba arıza yapacak gibi. (olasılık)
Geldiği gibi gitti. (tezlik)
- “İle” edatı araç, birliktelik, neden veya durum anlamları kazandırır. Bu edat “- la/ - le” şeklinde kelimeye bitişik olarak da yazılabilir.
Yozgat’a trenle gidecekler. (araç)
Babası ile sinemaya gitti. (birliktelik)
Yağmurun bastırmasıyla çocuklar evlere kaçıştı. (neden)
Miniklerin gösterileri ilgi ile izlendi. (durum)
- “İçin” edatı amaç-sonuç, neden-sonuç, özgülük uğrunda, yolunda vb. anlamlar kazandırır.
Dinlenmek için yazlığa gitmiş. (amaç-sonuç)
Düzenli spor yaptığı için çok sağlıklıydı. (neden-sonuç)
Tüm fedakârlıklar çocuklarımız için değil mi? (özgülük)
Her şey vatan için. (uğrunda, yolunda)
- “Göre” edatı görelilik, karşılaştırma, uygunluk vb. anlamlar kazandırır.
Bana göre bu plan işe yaramaz. (görelilik)
Ömer, Mustafa’ya göre daha sessizdi. (karşılaştırma)
Bütçemize göre bir ev arıyoruz. (uygunluk)

4. Tema: Zaman ve Mekân

- “Karşı (-e karşı)” edatı genellikle yönünde, zaman vb. anlamlar kazandırır.
Boğaz’a karşı oturup vapurları izledi. (yönünde)
Sabaha karşı uyuyakalmış. (zaman)
- “Kadar” edatı zaman, eşitlik, benzerlik vb. anlamlar kazandırır.
Akşama kadar onun gelmesini bekledik. (zaman)
Burak da senin kadar iyi öğrencidir. (eşitlik)
Güneş kadar bir gelecek sizleri bekliyor. (benzerlik)
- “Karşın, rağmen” edatı bulunduğu cümleye karşıtlık, aykırılık anlamı kazandırır.
Yasak olmasına rağmen araziye girdiler.
Bütün gece uyumamasına karşın kendini dinç hissediyordu.
- “Üzere” edatı amaç, koşul vb. anlamlar kazandırır.
Bir gün sonra istasyonda buluşmak üzere ayrıldılar. (amaç)
Akşama geri vermek üzere bu kitabı alabilirsiniz. (koşul)

b. Aşağıdaki cümlelerde geçen edatları bulunuz. Bunların cümleye hangi anlamları kazandığını boş bırakılan yerlere yazınız.

- İçerisi fırın gibi sıcak olmuş, biraz pencereyi açalım. (.....)
- Ekmekleri bıçakla küçük küçük dilimledi. (.....)
- Hastalandığı için bir şeyler yemek istemiyordu. (.....)
- Sana göre bu iş yarına biter mi? (.....)
- Batan güneşe karşı oturup içinden geçenleri yazdı. (.....)
- Matematik notum, Türkçe notum kadar iyiydi. (.....)
- Uyumak üzere yatağına gitti. (.....)

6. ÇALIŞMA

a. Aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

Kendisine ait bir ada üzerinde devasa bir alanda bulunan, çevresi avlular ve süs ağaçlarıyla çevrili olan şaheser niteliğindeki müze, post modern bir kaleyi andırıyor.

Bu cümledeki altı çizili kelimenin tek başına anlamı yoktur ancak eş görevli kelimeleri (avlular, süs ağaçları) birbirine bağlamıştır. Eş görevli kelimeleri, söz öbeklerini, cümleleri birbirine bağlayan ya da çeşitli anlam ilgileri kuran bu tür kelimelere **bağlaç** denir. Başlıca bağlaçlar şunlardır: ile, ve, de, ki, çünkü, oysa, ne... ne, hem... hem, ya... ya, ancak (yalnız), ama (fakat, lakin)...

- “İle, ve” bağlaçları aynı görevdeki kelimeleri birbirine bağlar.
Selen ile Hande kütüphaneye gitti.
Salonun ve mutfağın penceresine yeni perdeler alındı.
- “Ama, fakat” bağlaçları karşıt anlamlı iki cümleyi birbirine bağlar.
Yarışmanın birinci etabını en önde tamamladı ama birinci olamadı.
Söz verdin fakat zamanında orada değildin.
- “Yalnız” bağlacı, “ama, fakat” anlamında kullanılıyorsa bağlaç; “bir tek, sadece” anlamında kullanılıyorsa edattır.
Seninle gelirim yalnız fazla kalamam. (bağlaç)
Soruyu yalnız ben çözmüştüm. (edat)
- “Hem ... hem” bağlacı karşılaştırılan iki unsurun hepsi anlamını verir.
Hem ucuz hem sağlıklı beslenebiliyor.
Dört yıl boyunca hem üniversitede okudu hem çalıştı.
- “Ne ... ne” bağlacı cümleyi anlamca olumsuz yapar. Karşılaştırılan iki unsurun hiçbiri anlamını verir.
Bu soğuk havada ne kazak ne mont vardı üzerinde.
Gitti gideli ne arar ne sorar.
- “Ya ... ya” bağlacı karşılaştırılan unsurlardan birini ifade etmek için kullanılır.
Ya bu deveyi güdeceksin ya bu diyardan gideceksin.
Ya benimle gelersin ya evde oturursun.
- “De” bağlacı cümlede “eşitlik, gibilik, katılma” gibi çeşitli anlam ilgileri kurar.
O kitabı ben de okumuştum. (eşitlik)
- “Ki” bağlacı anlam bakımından birbiriyle ilgili cümleleri bağlar.
Bir şeyler biliyor ki böyle kendinden emin konuşuyor.

4. Tema: Zaman ve Mekân

- “Çünkü” bağlacı “şundan dolayı, şu nedenle” anlamlarına gelir.
Yürüyerek gittim çünkü oraya otobüs ve dolmuş yoktu.

b. Siz de aşağıda verilen bağlaçları kullanarak birer cümle kurunuz.

fakat

de

ki

ne ... ne

ancak

oysa

hem ... hem

çünkü

7. ÇALIŞMA

a. Aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

Ah Sarıkızım, keşke böyle yapmasaydım!

Bu cümlede altı çizili kelime bir duygu belirtmiştir. Sevinme, coşma, kızma, acıma, şaşma, korkma gibi duyguları anlatan; seslenme, buyruk gibi durumları bildiren ya da doğa seslerini yansıtan kelimelere **ünlem** denir.

Hey arkadaş! Bu tarafa gidiyoruz.

Vah vah, ne oldu sana böyle!

b. Aşağıda ünlemlerle cümleye kattıkları duyguyu örnekteki gibi eşleştiriniz.

<u>Cümle</u>	<u>Cümleye Kattığı Duygu</u>
Ah başım! Nasıl oldu da görmedim bu direği?	acı
Vah vah, daha pek gençti!	beğenme
Oh, nihayet adresi bulabildik!	olur
Öf, ne biçim bir yer!	yazık
Ay, ne güzel bir elbise!	tikinti
Ey arkadaşlar! Sana uğurlar olsun!	seslenme
Eh, bu sefer de senin değin olsun!	sevinç

YAZMA

Yazma süreci belirli aşamalarla gerçekleşir. Aşağıda bu süreç verilmiştir. İşlem basamaklarını uyarak bir metin yazınız.

Konuyu belirliyorum:	Yazma amacımı belirliyorum:	Türü belirliyorum:
Giriş bölümünde anlatacaklarım:	Gelişme bölümünde anlatacaklarım:	Sonuç bölümünde anlatacaklarım:

DİNLEME

www.eba.gov.tr'den “15 Temmuz Destanı” ile ilgili bir video izleyiniz.

Aşağıdaki soruları bu videoya göre sözlü olarak cevaplayınız.

- c. Ömer Halisdemir'in şehit edilişi videoda nasıl anlatılmıştır?
- ç. Türk halkının bağımsızlık mücadelesi yansıtılabilmiş midir? Açıklayınız.
- d. Türk halkı Boğaz Köprüsü'ne yürüyerek hangi iletiyi vermek istemiştir?
- e. İzlediğiniz video için “Bir hilal uğruna can veren yiğitlerimizi saygı ve minnetle anıyoruz. Onları unutmayacağız, unutturmayacağız İnşallah.” Yorumu yapılmıştır. Siz de bu video için bir yorum yapınız.

KONUŞMA

- a. Aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

Gurbete gitti ancak aradığını o yaban ellerde de bulamadı.

Yukarıdaki cümlelerde altı çizili kelime iki cümleyi birbirine bağlamıştır. Bu cümlelerden birinci olumlu ikincisi ise olumsuzdur.

- b. Siz de “ama, fakat, ancak, lakin, bununla birlikte, buna rağmen” gibi uygun geçiş ve bağlantı ifadelerini kullanarak yakın çevrenizdeki arkadaşlarınızla konuşunuz.

4. TEMA

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

Yıldızlar kayar yüceden;
Renkler sıyrılır geceden;
Yüreğim sızlar inceden;
Ben hep seni düşünürüm.

Aklın ucu değer hiçe;
Yol ararım içten içe.
Kâinat uyur sessizce,
Ben hep seni düşünürüm.

Rüzgâr eser ilden ile
Sağlıkta bitmez bu çile.
Vardan öte, yokta bile
Ben hep seni düşünürüm.

Abdurrahim Karakoç

1, 2 ve 3. soruları yukarıdaki
şiire göre cevaplayınız.

- 1. Aşağıdakilerin hangisinde, şiirin birinci bölümündeki kafiye ve redifler doğru gösterilmiştir?**
- A) “e” redif, “en” kafiye
B) “ce” redif, “den” kafiye
C) “e” kafiye, “en” redif
D) “ce” kafiye, “den” redif

- 2. “Yüreğim sızlar inceden;” dizesinde geçen “yüreği sızlamak” deyimi hangi anlamda kullanmıştır?**

- A) Çok acımak, çok üzölmek.
B) Sıkılmak, bunalmak, içi daralmak.
C) İçine karamsarlık ve sıkıntı çökmek.
D) Şüphelenmek, içine kurt düşmek.

- 3. “Vardan öte, yokta bile” dizesinde hangi söz sanatı yapılmıştır?**

- A) Benzetme B) Tezat
B) Konuşturma D) Kişileştirme

- 4. “Kadar” kelimesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde “Bacak kadar çocuğun elinde oyuncak oluyor.” cümlesindeki anlamıyla kullanılmıştır?**

- A) Bugün saat on bire kadar evden dışarı çıkmadı.
B) Benim de ödevim var ama seninki kadar değil.
C) Benim payıma avuç içi kadar bir yer düştü.
D) Asansör yapılıncaya kadar merdivenleri kullandı.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde amaç-sonuç ilişkisi yoktur?

- A) Düğün masraflarını karşılamak için işe girdi.
- B) Yabancı dil öğrenmek için dil kursuna yazıldı.
- C) Meyveleri taşımak için büyük poşetler aldılar.
- D) Törene katılamadığı için kendini suçlu hissetti.

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bağlaç kullanılmamıştır?

- A) Kardeşim ile Elif aynı okula gidiyor.
- B) Sadece ayran içiyorum çünkü sağlıklı.
- C) Perşembe günü sen de bizimle gelsen.
- D) Yerinden kalktığı gibi eve doğru koştu.

7. Okul ve toplum, karşılıklı konulmuş iki ayna gibidir. Birbirlerini yansıtır ancak birinin tüm olarak diğerini etkilemesi beklenmemelidir. Okulun görevleri aslında eğitimin görevleridir. Bu görevler sosyal, politik ve ekonomik olarak gruplandırılabilir. Okulun toplumsal görevi çocuğu sosyalleştirmek, yani çocuğa kültürü aşılaktır. Okul bu görevi yaparken kültürü hem korur hem değiştirir. Böylece kültürün hem yenileşmesini hem kararlılığını sağlamak zorundadır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Okul ile çevrenin birbirini tamamladığına
- B) Öğrencilerin farklı okulları tercih ettiğine
- C) Okulların birden çok görevler üstlendiğine
- D) Okulun kültürü koruduğuna ve geliştirdiğine

5. TEMA

MİLLÎ KÜLTÜRÜMÜZ

5. TEMA METİNLERİ

- BAYRAMLAŞMA BAYRAMI
- ANADOLU'NUN CİRİT OYUNLARI
- PEMBE İNCİLİ KAFTAN

Bu temanın sonunda;

- Dinlediklerinizin/izlediklerinizin içeriğini değerlendirmeyi,
- Okuduklarınız ile ilgili çıkarımlarda bulunmayı,
- Okuma stratejilerini kullanmayı,
- Okuduklarınızı özetlemeyi,
- Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirlemeyi,
- Zamirlerin metnin anlamına olan katkısını açıklamayı,
- Yazma stratejilerini uygulamayı öğreneceksiniz.

Anahtar Kelimeler

deyim

zamir

nesnel yargı

öznel yargı

OKUMA

HAZIRLIK

- İzlediğiniz bir Karagöz oyunu anlatınız.
 - Karagöz oyunlarının günümüze kadar nasıl ulaştığını araştırınız.
- Aşağıdaki metni çevrenizdeki biriyle rol dağılımı yaparak okuyunuz.*

BAYRAMLAŞMA BAYRAMI

(Karagöz gelir, içeri girerler.)

HACİVAT – Karagöz'üm hoş geldin!...

KARAGÖZ – Hoş bulduk Hacı Cavcav, hoş bulduk!... Ver elini öpeyim!

HACİVAT – Efendim, bu ne el öpmesi?...

KARAGÖZ – Pataklarım ha, öğrenemedin mi? Bayramlaşma el öpmesi tabi ...

HACİVAT – Tamam, biliyorum da bayramın daha ilk gününde bu kaçınıcı bayramlaşma?

KARAGÖZ – Köftehor, kaçınıcı olursa olsun, bayramlaşma kötü mü?

HACİVAT – Canım kötü olur mu? Bayram güzel, bayramlaşma çok güzel ama...

KARAGÖZ – İyi ya, benim bayramın ilk günü fırsat buldukça senin elini öpmem de hepsinden güzel ...

HACİVAT – Artık yeter efendim! Bayram namazından sonra sabah camide bayramlaştık.

KARAGÖZ – Yalan söyleme! Bayram bahşişi almak herkesin içinde ayıp olur diye dışarıda bayramlaştım.

HACİVAT – Her ne ise ... Beraber yürüdük, evlerimize ayrılırken tekrar bayramlaştın! Yine ses çıkarmadım.

KARAGÖZ – Hele ses çıkar da göreyim. “Hacivat benimle bayramlaşmıyor, elini öptürmüyor.” diye bağırırım.

HACİVAT – Zaten ben de sana inanan çıkar da eşe dosta bayram günü rezil olurum diye çekiniyorum.

KARAGÖZ – İyi yapıyorsun Hacı Cavcav!...

HACİVAT – İyi yapıyorum ya, durmadan elini öpen sadece sen olsan ona da razıyım. Çocukların torunların daha câmide iken senin arkanda kuyruk olmaya başladı.

KARAGÖZ – Ağzını bozma, bayram demem pataklarım. Köftehor ben kedi miyim de arkamda kuyruk uzasın?

HACİVAT – Yani, sen elimi öperken bir bakıyorum ki onlar da arkanda sıraya girmişler.

KARAGÖZ – Ne olacak ya? Senin arkanda sıraya girecekler de senden sonra ben çocuklarımın, torunlarımın mı elini öpeceğim?

HACİVAT – Allah iyiliğini versin! Öyle değil... Yani onların da senden sonra el öpmelerine de bir şey dediğim yok amma.

KARAGÖZ – Eeee, amması ne demek oluyor?

HACİVAT – Bahşişini almadan önümden çekilmiyorsunuz.

KARAGÖZ – Senin iyiliğin için öyle yapıyoruz.

HACİVAT – O nasıl oluyor bakalım?

KARAGÖZ – Köftehor, el öpüp de bayram bahşişimizi almasak görenler ne der?

HACİVAT – Hiçbir şey demezler...

KARAGÖZ – Ben öğretirim. “Hacivat, bayramda elini öpen Karagöz ile çocuklarına ve torunlarına bahşiş vermedi, çok ayıp etti.” derler.

HACİVAT – İşin aslını astarını bilmezlerse tabii ayıplarlar fakat ben de senin çocuklarını, torunlarını peşine takıp benden bahşiş almak için kaç defa elimi öptüğünü söylersem ya sana ne derler?

KARAGÖZ – Bir şey demezler, beni ayıplamazlar.

HACİVAT – Allah Allah, neden?

KARAGÖZ – Köftehor, sen Hacivat’sın, Ben Karagöz’üm! Hem gülüp geçerler hem de “Aferin, Karagöz ne akıllı, işini bilen adammış!” derler.

HACİVAT – Hiç güleceğim yoktu. Hah hah hah!

KARAGÖZ – Hah hah ya, ben seni şimdi iyi güldürürüm. Unuttum zannetme de hele şu el öpme bayram bahşişimi ver bakalım Hacı Cavcav!

HACİVAT – Pekâlâ, az olacak ya kusura bakma! (Verir.)

KARAGÖZ – Zararı yok, üstünü sonra tamamlarsın! (Alır.)

HACİVAT – Nasıl oldu da bu sefer yalnız geldin?

KARAGÖZ – Kim dedi yalnız geldiğimi? Çoluk çocuk da yola çıkmışlardır. Sen paraları hazırla.

HACİVAT – Aman Allah’ım, sen bana sabır ver!

KARAGÖZ – Tamam Hacı Cavcav, anlaştık! Allah sana sabır versin, sen de bize her bayramda el öptükçe bahşiş ver. (Karagöz ve sonra Hacivat giderler.)

www.kulturcocuk.gov.tr

1. ÇALIŞMA

a. Okuduğunuz metinde geçen anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime gruplarını belirleyerek bunların anlamlarını tahmin ediniz.

Kelime veya Kelime Grubu	Tahminim

b. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK (Türk Dil Kurumu) Türkçe Sözlük’ten kontrol ediniz.

2. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

1. Okuduğunuz metnin konusu nedir?
2. Karagöz neden ikide bir Hacivat'ın elini öpüyor?
3. Hacivat, neden Karagöz'e elini öptürmek istemiyor?
4. Bu metinde Karagöz'ün mü yoksa Hacivat'ın mı davranışını doğru buluyorsunuz? Neden?

3. ÇALIŞMA

Okuduğunuz metinden hareketle Karagöz ile Hacivat'ın kişilik özelliklerini aşağıya yazınız.

Karagöz	Hacivat

4. ÇALIŞMA

Okuduğunuz metinde anlatılanları aşağıya özetleyiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

HAZIRLIK

- Geleneksel sporlarımızdan hangilerini biliyorsunuz?
- Türk kültüründe atın nasıl bir yeri vardır?

Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

ANADOLU'NUN CİRİT OYUNLARI

Anadolu'nun geleneksel seyirlik oyunları arasında cirit oyunlarının yeri büyüktür. Cirit oyunları bir eğlence, bir yiğitlik ve çeviklik gösterisi, aynı zamanda bir atlı spordur. Cirit oyunlarının tarihi çok eskilere gider. Türkler, bu sporu binlerce yıl önce Orta Asya'da başlatmış, yüzyıllar boyunca bu geleneği sürdürerek Selçuklularla birlikte Anadolu'ya getirmiştir. Bu yüzden cirit oyununun Anadolu'da, en azından 900 yıllık bir tarihi vardır. Güreş gibi cirit de millî ve geleneksel bir ata sporu sayılır. Güreş, bir zamanlar "Türk gibi kuvvetli" sözüyle Türk gücünü nasıl dünyaya yaymış ve tanıtmışsa cirit oyunu da Türk yiğitlerinin binicilikteki hünerinin, çevikliğinin, cesurluğunun sembolü olmuştur.

Cirit oyununun kaynağı ve çıkışı üzerine çeşitli söylentiler vardır. Derler ki bir zamanlar birbirine komşu, aynı soydan gelen iki obanın araları açılır. Bir oba ötekenden kız ister, vermezler. Derken iş kavgaya, savaşa dökülür. İki obanın yiğitleri atlarına biner, zırhlarını kuşanır, silahlanır. İki obayı ayıran sınırın tam karşısında yerlerini alırlar. Neredeyse kan dökülecek, yiğitler birbirine girecek. Obanın yaşlıları toplanır. (...) Karşı obanın ileri gelen yaşlılarıyla konuşur, anlaşırırlar:

— Niçin savaştık, boşu boşuna vuruştuk? Kan dökmek düşmana karşı olur. Biz aynı soydan, aynı kökten gelmiş iki kardeş obayız. Aramızda bir anlaşmazlık oldu, yiğitlerimiz bunu onur meselesi yaptılar. Ellerinden silahlarını alalım. Silah yerine birer sopa verelim. Çatışsınlar; güçlerini, savaş hünerlerini, yiğitliklerini göstürsünler. Sopaları, kim kime daha çok isabet ettirirse o taraf yenmiş sayılsın. Yenilen, yenilgiyi kabul etsin. Böylece kan dökülmesin, derler.

İki obadan iki hakem seçer, meydana sürerler. Yiğitler, bir savaş düzeni içinde vuruşmaya başlarlar; sonunda hakemler, en çok isabet almış tarafı yenilmiş sayarak çatışmayı durdururlar. (...) Bu olaydan sonra cirit bir oyun, bir spor olarak yayılır. Geleneksel kuralları ile birlikte millî oyunlarımız arasında yerini alır.

Cirit oyunlarında kullanılan bir metre uzunluğundaki sopalar meşe, şimşir, hurma gibi ağaçların dallarından kesilir, cilalanır. Bir ucu kalıncadır. Cirit oyununa katılacak belli sayıdaki atlılar, karşılıklı dizilir. Aralarında 100-200 metrelik bir mesafe bulunur. Cirit başladığı zaman dizilerden bir atlı, atını ileri sürer.

Buna öteki diziden başka bir atlı karşı çıkar; ilk çıkan atlı, karşısındaki atlıya sopasını fırlatır ve hemen dizginleri geri çevirir, öteki onu kovalar ve sopasını atar; derken karşıdan bir ikincisi onu karşılar. Böylece cirit bir düzen içinde sürer gider. Diziler teker teker meydana çıktıktan sonra değneğini en çok isabet ettiren taraf galip sayılır. Cirit oyununda tek hedef, atın sırtındaki binicidir. Ciritin ata isabet etmesi, savunmanın oyun dışı kalmasını gerektirir. Bu yüzden atlılar, kendilerini hedef alan ciritlerden korunmak için at üzerinde çeşitli hareketler yapar, gizlenir, dörtlal giden atın üzerinde türlü hünerler gösterirler. Çeviklik, iyi binicilik, güçlü atıcılık, cesurluk bu oyunun hünerleri arasındadır. Cirit oyununu, eski Türklerde bir savaş manevrası sayanlar da vardır. Top tüfek icat edilmeden önce savaşlarda en etkin silah kuşkusuz, sipahi denilen atlı savaşçıların ya da bir başka deyişle süvarilerin ellerindeki mızrak ve gürzlerdi. Yayalar daha çok ok atar, kılıç sallardı. Atlı savaşçılar, savaş öncesi talimlerinde ağaç sopalar kullanırdı. Cirit oyununun bir savaş oyunu ya da karşılıklı savaş gösterisi sayılması bu yüzden ...

Bugün yurdumuzun çeşitli bölgelerinde cirit oyunları oynanır, ciritli yarışmalar yapılır. Kars' ta, Erzurum' da düzenlenen şenlik ve yarışmalarda cirit oyunları başta gelir. Her yıl Konya' da eylül ayında yapılan Geleneksel Türkiye Cirit Oyunları Yarışması' nı on binlerce kişi izler, yarışlarda derece alanlara ödülleri verilir.

Türklerin ata sporu olan cirit oyunları, Asya’da ve Avrupa’da başka milletleri de etkilemiş, ciride benzer oyunlar türemiştir. Atlı polo oyunu bunlar arasındadır. Ne var ki cirit oyunlarının özelliğini yitirmeden, yeni bir düzenleme ve özendirme ile yaşatılması gerekmektedir. Anadolu’nun geleneksel sporu cirit, unutulmaktan kurtarılmalıdır. Bir zamanlar köy düğünlerini, davulu ile zurnası ile coşturan cirit oyunları Anadolu’nun kükrek sesi, yiğitlik, mertlik heyecanı, geleneksel seyirliğidir.

Mehmet Önder

1. ÇALIŞMA

Aşağıda verilen kelimelerin anlamlarını metnin bağlamından hareketle tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu TDK Türkçe sözlüklerden kontrol ediniz.

Kelime	Tahminim	Doğru	Yanlış
cirit			
dörtal			
geleneksel			
hüner			
manevra			

2. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

1. Cirit oyunu nasıl bir spordur?
2. Cirit oyununun tarihi hakkında hangi bilgiler verilmiştir?
3. “Türk gibi kuvvetli” sözü hangi spor için kullanılmaktadır?
4. Cirit oyunu ortaya nasıl çıkmıştır?
5. İki oba arasında kan dökülmesini engellemek için nasıl bir yol bulunmuştur?
6. Cirit oyunu hangi araçlarla oynanmaktadır?
7. Günümüzde cirit oyunu nerelerde ve nasıl yaşatılmaktadır?

3. ÇALIŞMA

Aşağıda harfleri karışık verilen kelimeleri görsellerden de yararlanarak bulunuz.

RİTİC

ALIT OLOP

ATA PORUS

SABİTE METEK

SELGENEKLE UNOY

DUVAL - NARZU

4. ÇALIŞMA

“Anadolu’nun Cirit Oyunları” metninden öznel ve nesnel yargılar bularak aşağıdaki ilgili bölümlere yazınız.

Öznel Yargılar	Nesnel Yargılar

5. ÇALIŞMA

Aşağıdaki metni verilen aşamaları uygulayarak hızlı okuma tekniğine göre okuyunuz.

Hızlı okuma, zihinsel okuma olarak da adlandırılır. Bu nedenle gözlerin ve beynin birlikte kullanılması için eğitilmesi gerekmektedir. Bunun için;

- Çeşitli göz jimnastikleri yaptırarak göz kaslarınızı güçlendiriniz.
- Kelime ve kelime gruplarını çabuk tanıyarak benzer kelimeleri ayırt ediniz.
- Kelimelerin alt ve orta noktalarına bakarak görme yelpazenizi genişletiniz.
- Geriye dönüşler yapmadan okuyunuz.

ÇOK KÜÇÜK KARDEŞİ OLANLARA

Kitap okumanın yaşı var mıdır? Kitaplarda resim olmasaydı okumayı yazmayı bilmediğimiz zaman kitap da okuyamazdık. Oysa şimdi çocuk kitapları hazırlayan yazarlar ve çizerler birlikte çalışarak öyle kitaplar hazırlıyorlar ki yazıları okumayı henüz öğrenmemiş küçük kardeşlerimiz de kitabın sayfalarını çevirip anlatılan öyküyü anlayabiliyorlar. Bu yüzden de artık kitap okuma yaşı, kitaptan yararlanma yaşı bebeklik yaşlarına indi. Hem küçük çocukların en hoşlandıkları şeylerden biri de kendilerine kitap okunmasıdır, değil mi? Bunu ablalar ve ağabeyler iyi bilir.

Şimdi size sözünü edeceğimiz kitap çok çok küçük çocuklar için hazırlandı. Yani bebekler için. Bu kitabın iki yüzü var. Bu iki yüzde de iki ayrı öykü var, ama iki öykünün adı da Saklambaç Oyunu. Birinci öyküde tavşanlar hopluyor, öteki öyküde de Karabaş ortadan kaybolup sizin yüreğinizi hoplatıyor. Çok kalın kartondan renkli baskılı olarak hazırlanan bu kitabın öyküsünü Nuran Turan yazdı, resimlerini ise Mistik çizdi. Kitabı nasıl okuyacağınıza gelince. Bir yüzünden başlayıp resmini kardeşinize göstererek okuyorsunuz, sonra birden Karabaş, ya da tavşanlar ortadan kayboluyor. Kardeşiniz sayfada onları göremeyince elini uzatıp kapıları açıyor. “Ce-eee!” diye bağıyor tabii. İşte Karabaş, balkona gizlenmiş... Bu tür katlamalı, oyunlu kitaplar genellikle ülkemize dışardan getirilir. Saklambaç Oyunu’nun tasarımı ise hep yapılmamış yapmaya, öykülerinde de yazılmamış yazmaya çalışan yazar Nuran Turan’a ait. Ünlü çizerimiz Mistik’la birlikte bizlere nice kitaplar hazırlamaları dileğiyle.

Kırmızı Fare

HAZIRLIK

- Bir kişi vatani ve milleti uğruna neleri feda edebilir?

Akıcı ve hızlı okuma alışkanlığı kazanmak amacıyla aşağıdaki metni sessiz okuyunuz.

PEMBE İNCİLİ KAFTAN

Şah İsmail, Osmanlı Devleti'ne zarar vermenin peşindedir. Vezirler bu belayı ortadan kaldırmak için bir elçi göndermek isterler. Gönderilecek elçinin cesur, ölümden korkmayan, devletin şanına yakışacak bir kişi olması gerekmektedir. Vezirlerden biri Muhsin Çelebi'nin bu iş için uygun kişi olduğunu söyler. Muhsin Çelebi cesur, doğruluktan ayrılmayan, ölümden korkmayan, akıllı, Allah'tan başka kimseye boyun eğmeyen, hali vakti yerinde, zayıfı gözetten bir yığittir.

Sadrazam Muhsin Çelebi'nin saraya çağrılmasını ister. Muhsin Çelebi sadrazamın emri üzerine saraya gelir. Muhsin Çelebi'ye elçilik görevinden söz eder, o da bu görevi devleti için kabul eder. Muhsin Çelebi Osmanlının şanına yakışır bir kıyafetle şahın karşısına çıkmak ister. Devletten bir kuruş almadan tüm masrafları kendisi karşılar. Bütün mal varlığını tüccarlara rehin bırakarak ihtiyaçları karşılar bir de pembe incili bir kaftan alır. Muhsin Çelebi hazırlıklarını tamamlar, karısını iki çocuğunu akrabalarına emanet ederek yola koyulur.

(Aşağıda, Muhsin Çelebi'nin Tebriz'e gittiği bölüm verilmiştir.)

Altı ay içinde Muhsin Çelebi büyük çiftliğini, mandırasını, evini, dükkânlarını, bahçesini, bostanını rehine koydu. Tüccarlardan para topladı. Atlarını, hademelerini düzdü. Bunların hepsi hakikaten emsali görülmedik derecede muhteşemdi. Dönüşte yedi bin liraya iade etmek şartıyla Toroğlu'ndan meşhur Pembe İncili Kaftan'ı da aldı. Genç karısıyla, iki küçük çocuğunu akrabasından birinin evine bıraktı. Altı aylık nafakalarını ellerine verdi. Sonra padişahın mektubunu koynuna koyarak yola düzüldü. Konak konak ilerledikçe bu yeni elçinin debdebesi, gösterişi, hele incili kaftanının şöhreti bütün Anadolu'dan geçerek Şah İsmail'in diyarına taşıyordu. Muhsin Çelebi bir gün Tebriz Kalesi'ne büyük bir ihtişamla girdi. Bu küçük başkent in süse, gösterişe, ziynete meftun halkı, İstanbul elçisinin kaftanını görünce şaşırıldılar. Şehir, saray, bütün

encümenler kaftanın hikâyesiyle doldu. Şah İsmail “Pembe İnci”yi yalnız masallarda işitmiş, daha nasıl şey olduğunu görmemişti. Kendisinin daha görmediği şeye sahip olan bu zengin elçiye nefsinde derin bir kıskançlık duydu. Onu hakareti altında ezme-ye karar verdi. Huzuruna kabul etmezden evvel tahtının arkasına cellatlarını hazırlattı. Tahtının önündeki diba şilteleri ipek seccadeleri kaldırttı. Sağında vezirler, solunda muhاریpleri duruyorlardı.

... Muhsin Çelebi geniş, somaki kemerli açık kapıdan serbest adımlarla girdi. Yürüdü. Baş her vakitki gibi yukarda, göğsü her vakitki gibi ilerde idi. Koynundan çıkardığı padişah mektubunu öptü. Başına koydu. Sonra altın tahtın üstüne allı, yeşilli, mavili, morlu, ipek yığınlarına sarılmış sirmalarla, tuğlarla, sancaklarla bağlanmış gibi garip bir yırtıcı kuş sükûnetiyle tüneyen şaha uzattı. Ayağı öpülmeyen şah ga-

zabından sapsarı kesildi. Gözlerinin beyazları kayboldu. Mektubu aldı. Muhsin Çelebi, tahtın önünden çekilince şöyle bir etrafına baktı. Oturacak bir şey yoktu. Gülümsedi. İçinden, “Beni mecburen ayakta, hürmet vaziyetinde tutmak istiyorlar galiba...” dedi. Bir an düşündü. Bu hakarete nasıl mukabele etmeliydi? Hemen sırtından Pembe İncili Kaftan’ı çıkardı. Tahtın önüne serdi. Şah İsmail, vezirleri, kumandanları aptallaşmışlar, hayretle bakıyorlardı. Sonra bu kıymettar kaftanın üzerine bağdaş kurdu. İnce dev, ejderha resimleri nakşolunmuş sivri kubbeyi, yıldızlı kemerleri çınlatan gür sadasıyla, “Mektubunu verdiğim büyük padişahım, Oğuz Kara Han neslindedir!” diye haykırdı. “Dünya yaratıldığından beri onun ecdadından kimse kul olmamıştır. Hepsi padişah, hepsi hakandır. Ecdadı yaratılıştan itibaren hükümdar olan bir padişahın elçisi hiçbir yabancı padişah karşısında divan durmaz çünkü padişahı kadar dünyada asil bir padişah yoktur.

Muhsin Çelebi, kaba Türkçe nutkunu bağırdıkça Farsça bilmeyen şah kızarıyor, sararıyor, morarıyor, elinde heyecandan açamadığı mektup tir tir titriyordu.

Tahtının arkasındaki cellatlar kılıçlarını çekmişlerdi. Muhsin Çelebi bağırdı, çağırdı. Vezirler, cellatlar, muhاریpleri hükümdarlarının sabrına, tahammülüne şaşıyorlardı. Hatta içlerinden birkaçı mırıldanmaya başladı. Muhsin Çelebi, sözünü bitirince müsaade filan istemedi, kalktı. Kapıya doğru yürüdü. Şah İsmail taş kesilmişti. Çaldıran’da kırılacak gururu, bugün, bu tek Türk’ün ateş nazarları altında erimişti. Muhsin Çelebi dışarı çıkarken kendi gibi hayretten donan nedimlerine,

“Şunun kaftanını veriniz ...” dedi.

Muhariplerden biri koştu. Tahtın önünde serili kaftanı topladı. Türk elçisine yetişti:
“Buyurun. Kaftanınızı unutuyorsunuz.”

Muhsin Çelebi durdu. Güldü. Çıktığı kapıya doğru dönerek şahın işiteceği yüksek bir sesle,

“Hayır, unutmuyorum. Onu size bırakıyorum. Sarayınızda büyük bir padişah elçisini oturtacak seccadeniz, şilteniz yok ... Hem bir Türk, yere serdiği şeyi bir daha arkasına koymaz ... Bunu bilmiyor musunuz?” dedi.

... Geçtiği yollardan gece gündüz dörtnala döndü. Üsküdar’a girdiği zaman, Muhsin Çelebi’nin cebinde tek bir akçe kalmamıştı. Süslü hademelerine dedi ki: “Evlatlarım! Bindiğiniz atları, pelerinleri, takımları, üstünüzdeki esvapları, belinizdeki murassa hançerleri size bağışlıyorum. Bana hakkınızı helal ediyor musunuz?”

“Ediyoruz.”

“Ediyoruz.”

“Anamızın ak sütü gibi.”

Cevabını alınca onları başından savdı. Geniş bir nefes aldı. Evine uğramadan, deniz kıyısına koştu. Bir kayığa atladı. Sadrazamın konağına gitti. Mektubu şaha verdiğini, hiçbir hakarete uğramadığını, şahın müsaadesine tenezzül etmeden habersiz kalkıp İstanbul’a döndüğünü söyledi. Zaten sadrazam, onun vazifesini hakkıyla ifa edeceğinden son derece emindi. Yollara, derebeylerine, aşiretlere dair bazı şeyler sordu. Çelebi kalkıp çekileceği zaman,

“Ben satın almak istiyorum oğlum, kaftanın burada mı?” dedi.

“Hayır, getirmedim.”

“Acemistan’da mı sattın?”

“Hayır, satmadım.”

“Çaldırdın mı?”

“Hayır.”

“Ya ne yaptın?”

“Hiç!”

5. Tema: Millî Kültür

Sadrazam ısrar etti, tekrar sordu. Kaftanın ne olduğunu bir türlü anlayamadı. Muhsin Çelebi, yaptığı ile iftihar edecek kadar küçük ruhlu değildi. O akşam Üsküdar'a döndü. Ertesi günü yedi bin altına geri almak için kendisini bulan Sırmakeş Toroğlu'na da kaftanı ne yaptığını söylemedi. Meraklı İstanbul'da, hiç kimse, meşhur Pembe İncili Kaftan'ın "nerede, nasıl, niçin" bırakıldığını öğrenemedi. Tebriz sarayındaki macera da tarihin karanlığına karıştı, sır oldu fakat eski zengin Muhsin Çelebi, bu kaftan için girdiği borçları verip çiftliğini, mandırasını, taşınmazlarını rehinden kurtaramadı. Elçilikten yadigâr kalan atı ile murassa takımını satıp Kuzguncuk'ta minimini bir bahçe aldı. Onu ekip biçti. Çoluğunun çocuğunun ekmeğini çıkardı. Ölünceye kadar Üsküdar pazarında sebzeçilik etti. Pek fakir, pek acı, pek mahrum bir hayat geçirdi ama yine ne kimseye boyun eğdi ne de bütün servetini bir anda yere atmakla gösterdiği fedakârlığa dair gevezelikler yaparak boşu boşuna pohpohlandı.

Ömer Seyfettin

1. ÇALIŞMA

Metinden alınan aşağıdaki kelimeler ile anlamlarını eşleştiriniz.

muharip	Padişahların ve vezirlerin başlarına taktıkları başlıkların ön tarafında bulunan tüy veya püskül biçimindeki süs.
Acemistan	Değerli taşlarla bezenmiş, cevherlerle süslenmiş.
murassa	Yapmak, yerine getirmek.
tuğ	Savaşçı.
ifa etmek	İran.

2. ÇALIŞMA

“Saygı gösterilen kimse karşısında el kavuşturmuş bir biçimde durmak” anlamına gelen deyim aşağıdakilerden hangisidir? İşaretleyiniz.

saygı göstermek

divan durmak

elden ayaktan düşmek

saygı duymak

3. ÇALIŞMA

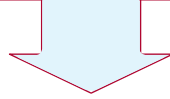
Aşağıdaki soruları “Pembe İncili Kaftan” hikâyesine göre cevaplayınız.

1. İran’a gönderilecek elçinin hangi özellikleri taşıması gerekiyormuş?
2. Muhsin Çelebi elçi göreviyle giderken hangi hazırlıkları yapmıştır?
3. İran Şahı, Muhsin Çelebi’yi ayakta bekletmek için hangi yola başvurmuştur? Bu duruma Muhsin Çelebi’nin tepkisi ne olmuştur?
4. Muhsin Çelebi, Pembe İncili Kaftan’ı neden sarayda bırakmıştır?
5. Muhsin Çelebi, İstanbul’a dönünce ilk iş olarak ne yapmıştır?
6. Muhsin Çelebi hayatının geri kalan bölümünü nasıl geçirmiştir?

6. ÇALIŞMA

Aşağıdaki tabloyu okuduğunuz hikâyeye göre doldurunuz.

Okuduğunuz Hikâyenin	
Adı:	Yazarı:

Şahıs ve Varlık Kadrosu ve Özellikleri:

Etkilendiğiniz Bölümü:	Zaman ve Mekânı:
------------------------	------------------

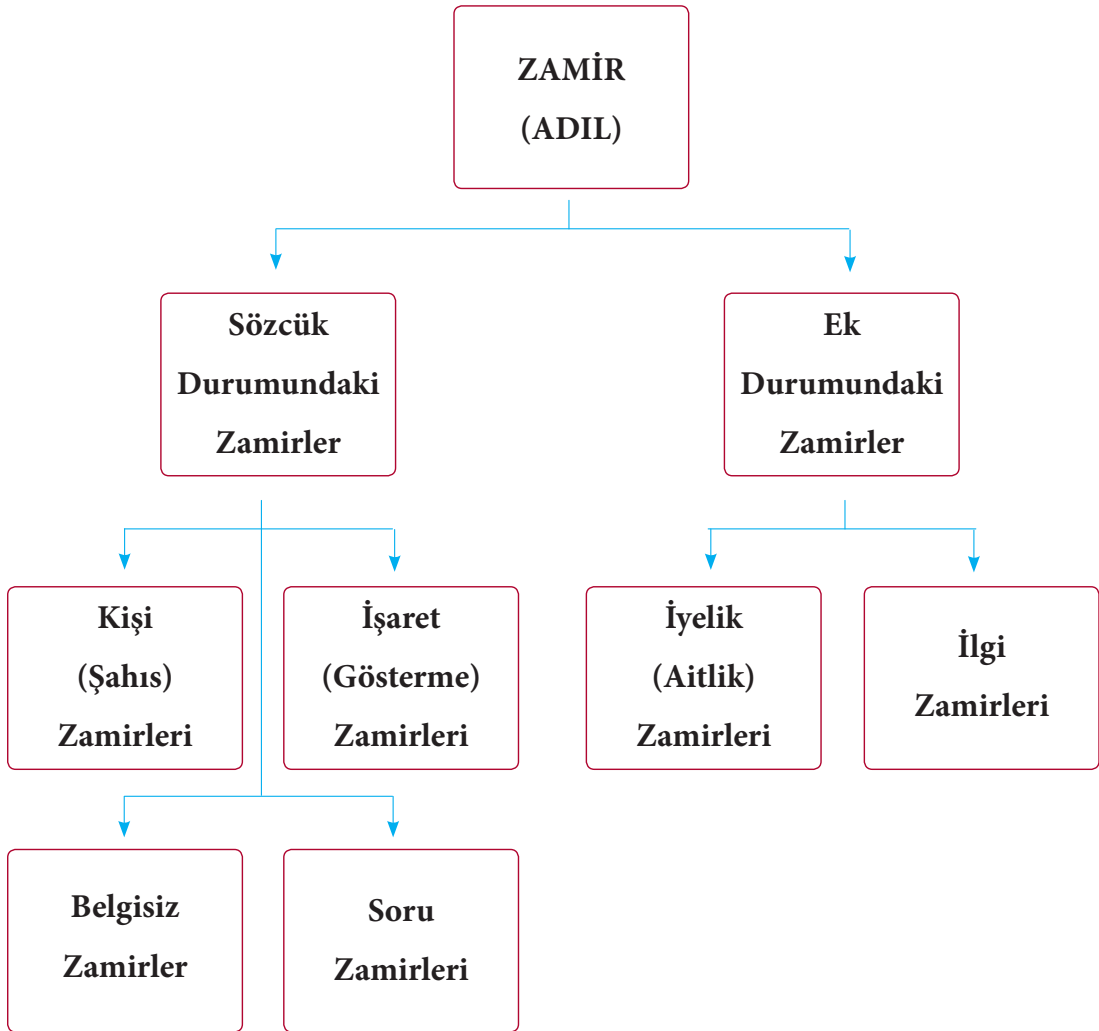
7. ÇALIŞMA

a. Aşağıda verilen bilgileri okunuz.

Zaten sadrazam, onun vazifesini hakkıyla ifa edeceğinden son derece emindi.

Bu cümledeki “onun” kelimesi bir varlığın (Muhsin Çelebi) yerini tutmuştur. İsmi yerini geçici olarak tutabilen ve isim gibi kullanılabilen bu tür kelimelere **zamir** denir.

Zamirler, isimlerin yerini tutma biçimlerine ve yerini tuttıkları isimlere göre kelime durumundaki zamirler ve ek durumundaki zamirler olarak isimlendirilir. Bunlar da kendi arasında bölümlere ayrılır.

Kelime Durumundaki Zamirler

Kişi Zamiri: Kişi isimlerinin yerine kullanılan zamirlerdir. “Ben, sen, o, biz, siz, onlar, bizler, sizler” kişi zamirleridir.

Kişi zamiri olarak da bilinen “kendi” zamiri, dönüşlülük zamiridir. Kişileri pekiştirerek bildirir. Fiildeki işin, özne tarafından bizzat yapıldığını ya da yapan kişiye dönüşünü bildiren zamirdir. Şahıs zamiri olarak da bilinir.

İşaret Zamiri: İsimlerin yerini işaret yoluyla tutan zamirlerdir. “Bu, şu, o, bunlar, şunlar, onlar, öteki, beriki, bura, şura, ora, burası, şurası, orası, böylesi, şöylesi, öylesi” işaret zamirleridir.

Beltisiz Zamir: Birden fazla ismin yerini tutan ya da hangi ismin yerini tuttuğu açıkça belli olmayan zamirlerdir. “Biri, birisi, hepsi, kimi, kimisi, tamamı, herkes,

kimse, hiç kimse, çoğu, bazı, birkaç, biraz, birçoğu, başkası, her biri, öteberi, şey” belgisiz zamirlerdir.

Soru Zamiri: Soru yoluyla isimlerin yerini tutan zamirlerdir. “Ne, kim, hangisi, nere, kaç” soru zamirleridir.

Ek Durumundaki Zamirler

İlgi Zamiri: Belirtili isim tamlamasında tamlananın yerine kullanılır. Tamlayan eklerinden sonra gelir. İlgi zamiri “-ki” dir.

Onun arabasının rengi siyahtı.

Onun **kinin** rengi siyahtı.

İyelik Zamiri: İsimlere getirilerek, onların ait olduğu kişiyi bildiren zamirlerdir. İsim tamlamalarının tamlanan unsurunda bulunan bu ekler aynı zamanda iyelik zamiridir.

annem, annen, annesi, annemiz, anneniz, anneleri

kitabım, kitabın, kitabı, kitabımız, kitabınız, kitapları

a. Aşağıdaki cümlelerde kullanılan zamirleri bulunuz. Bu zamirlerin hangi ismin yerini tuttuğunu söyleyiniz.

- Efendim, bu ne el öpmesi?
- İyi ya, benim bayramın ilk günü fırsat buldukça senin elini öpmem de hepsinden güzel...
- Bayram bahşişi almak herkesin içinde ayıp olur diye dışarıda bayramlaştım.
- İyi yapıyorum ya, durmadan elini öpen sadece sen olsan ona da razıyım.
- Senin arkanda sıraya girecekler de, senden sonra ben çocuklarımın, torunlarımın mı elini öpeceğim?
- Allah sana sabır versin, sen de bize her bayramda el öptükçe bahşiş ver.
- Atlı polo oyunu bunlar arasındadır.
- Ben Türk’üm, oğullar, ben Türk’üm.
- Aramızda bir anlaşmazlık oldu, yiğitlerimiz bunu onur meselesi yaptılar.
- Ahmet, ağaca tırmanmış, ondan bir elma da bana koparmasını istemiştım.
- Bebek, odasında ağlıyordu ancak onu kimse duymuyordu.
- Dügün çok kalabalıktı, sanki köydeki herkes oraya gelmişti.

b. Aşağıdaki zamirleri kullanarak birer cümle kurunuz.

- **birçoğu:** Dolu, özellikle kayısı ve şeftali bahçelerinde meyveleri olumsuz etkiledi, ağaçların birçoğu meyvelerini döktü.

• **siz:**

• **hangisi:**

• **şurası:**

• **bazısı:**

• **kendi:**

• **hepsi:**

• **ne:**

• **kim:**

• **hiç kimse:**

• **ötekini:**

• **onlar:**

• **şu:**

• **neyi:**

DİNLEME

www.eba.gov.tr'den “Sevinç Çokum” ile yapılan bir röportaj dinleyiniz. Aşağıdaki soruları bu röportaja göre cevaplayınız.

- Yazarın ilk hikâyesinin adı nedir? Bu hikâyeyi yazmaya nasıl karar veriyor?

.....
.....

- Dinlediğiniz röportajın konusunu belirleyiniz.

.....
.....

- Dinlediğiniz röportajın ana fikrini tespit ediniz.

.....
.....

- Dinlediğiniz röportaj için farklı bir başlık öneriniz.

.....
.....

KONUŞMA

Aşağıya bu temada öğrendiğiniz kelime ve kavramlardan oluşan bir havuz oluşturunuz. Türkçe konulu bir konuşma hazırlayınız. Konuşma konunuza bağlı olarak bu havuzdan seçtiğiniz kelime ve kavramları kullanarak bir konuşma yapınız.

.....
.....
.....

5. TEMA

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

Üzüm yetiştiriciliğinin önemli bir geçim kaynağı olduğu bir dönemde, en iyi cins üzümleri yetiştiren bir adam varmış. Adam, üzümlerin pazara ulaştırılması ve satılması gibi işlerle daha fazla ilgilendiği için civarda en iri üzümleri yetiştiren kişi olarak bilinirmiş. Bu adamın bir tek oğlu varmış. Adam artık yaşlanınca eskisi gibi çalışamaz olmuş ve üzüm bağlarını oğluna bırakma vakti gelmiş.

Delikanlı, babasından öğrendiği gibi özel ve hassasiyetle bağa bakmış; sula-mış, budamış. Mevsimi gelmiş ve salkım salkım, büyük büyük üzümler yetişmiş.

Aradan geçen zamanda babası biricik oğlunu çok özlemiş. Hem oğluyla hasret gidermeye hem de yeşil bağın içinde dinlenmeye karar verip yola koyulmuş. Delikanlı sevinçle karşılaşmış babasını, güzel güzel sohbet etmişler.

Derken babası üzümlerin tadını merak etmiş, bir salkım üzüm istemiş. Delikanlı bağa gitmiş, bir salkıma elini uzatmış, sonra vazgeçmiş; “Bu salkım büyük!” Ardından bir başka salkıma uzanmış, o da büyük. Bir diğeri de aynı şekilde. Hangi salkıma uzansa üzümler hep büyümüş.

Baba sabırla oturduğu yerde oğlunu bekliyormuş ama aradan uzunca zaman

geçince anlamış oğlunun cimriliğini, küçük bir salkım aradığını. Adam bir zamanlar sahibi olduğu üzümlerden bir tanesinin bile tadına bakmadığı için çok üzülmüş ve o anda beddua etmiş oğluna; “Kuş ol da, ‘Hep büyük! Hep büyük!’ diye ötüver yaz kış!” demiş.

Delikanlı, bağda üzüm aramaya devam ederken bulduğu üzüm salkımını koparmak için elini uzattığı bir anda babasının bedduası gerçeğe dönüşmüş; delikanlı kuş oluvermiş.

Anadolu Efsaneleri

1 ve 2. soruyu bu efsaneye göre cevaplayınız.

- 1. Bu parçayı en iyi özetleyen atasözü aşağıdakilerden hangisidir?**
 - A) Bağa bak üzüm olsun, yemeye yüzün olsun.
 - B) Üzüm üzüme baka baka kararır.
 - C) Baba oğluna bir bağ bağışlamış; oğul, babasına bir salkım üzüm vermemiş.
 - D) Armudu sapıyla, üzümü çöpüyle, pekmezi küpüyle.

2. Bu efsane için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Baba ile oğul arasında geçen bir olay anlatılmıştır.
- B) Olay, Ege Bölgesi'nin bir sahil kasabasında geçmektedir.
- C) "Üzümlerin olgunlaşması" olayın sonbaharda gerçekleştiğini gösterir.
- D) Efsanede anlatılan olayın gerçek hayatta olması mümkündür.

3. "Bugün yurdumuzun çeşitli bölgelerinde cirit oyunları oynanır, ciritli eşsiz yarışmalar yapılır." **cümlesinden hangi kelime çıkartılırsa cümle nesnel bir anlatım kazanır?**

- A) bugün
- B) çeşitli
- C) oyunları
- D) eşsiz

4. Aşağıdaki deyimlerden hangisi "sıkıntıya girmek" anlamına gelmektedir?

- A) başı dara düşmek
- B) başı yastığa düşmek
- C) başı kazan gibi olmak
- D) başı göğe ermek

5. Orhan'ın içindeki öğrenme hırısı volkan gibi kaynıyor; daha çok bilmek, daha çok öğrenmek ve öğretmek istiyordu.

Bu cümlede benzeyen ve benzetilen aşağıdakilerden hangisidir?

<u>Benzeyen</u>	<u>Benzetilen</u>
A) Orhan	öğrenme hırısı
B) öğrenme hırısı	volkan
C) volkan	kaynamak
D) kaynamak	öğretmek

6. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde zamir kullanılmıştır?

- A) Bu kitabı okumaya henüz yeni başladım.
- B) Kitap, Osmanlının son zamanlarını anlatıyor.
- C) Hikâye kahramanları herkesin bildiği kişiler.
- D) Yazar, olayları nesnel bir anlatımla aktarmış.

6. TEMA

BİREY VE TOPLUM

6. TEMA METİNLERİ

- AİLE
- AL ELİMİ
- SİHİRLİ PASTA

Bu temanın sonunda;

- Dinlediklerinizi/izlediklerinizi özetlemeyi,
- Metinde ele alınan sorunlara farklı çözümler üretmeyi,
- Görsellerle ilgili soruları cevaplamayı,
- Bir metindeki hikâye unsurlarını belirlemeyi,
- Metindeki gerçek ve kurgusal unsurları ayırt etmeyi,
- Basit, türemiş ve birleşik kelimeleri ayırt etmeyi,
- Hazırlıklı konuşma yapmayı,
- Konuşurken beden dilini etkili kullanmayı öğreneceksiniz.

Anahtar Kavramlar

basit kelime

türemiş kelime

birleşik kelime

gerçek

kurgu

OKUMA

HAZIRLIK

- Türk toplumu açısından ailenin önemi nedir?
- Sizce aile bireylerinin mutluluğu nasıl mümkün olur?

Aşağıdaki şiiri noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

AİLE

Sağ çıkıp günlük savaştan

Evin yolunu tutmuşum

Yemek yedik, çocuklarım uyudu

İniyor üstüme yavaştan

Allah'ın bembeyaz bulutu

Kederlerimi unutmuşum.

Hayatta olduğuma

Seviniyorum şimdi

Kavuştum çoluk çocuğuma

Koltuğuma uzandım, rahatım

Kahvem içime sindi

Başladı gecelik saltanatım.

Behçet Necatigil

1. ÇALIŞMA

Aşağıdaki kelimeleri verilen anlamlarına uygun olarak birer cümlede kullanınız.

keder	➔	Acı, üzüntü, dert, sıkıntı, ızdırap, tasa.	➔	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
hayatta olmak	➔	Yaşamak.	➔	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
içine sinmek	➔	İsteğince olduğu için hu- zur ve mutluluk duymak.	➔	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
kavuşmak	➔	Ayrı kalan, sevilen bir kimseyle bir araya gelmek, onu yeniden görmek.	➔	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
yolunu tutmak	➔	O yere doğru gitmeye başlamak.	➔	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

2. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz şiire göre cevaplayınız.

1. Şiirde sözü edilen baba, bir gününü nasıl geçiriyor?
2. Baba, kederlerini ne zaman unutuyor?
3. Baba niçin seviniyor?
4. Baba, evdeki huzurlu yaşamını neye benzetiyor?
5. Şair “günlük savaştan sağ çıkmak” ifadesiyle ne anlatmak istiyor?

3. ÇALIŞMA

Okuduğunuz şiirin konusunu ve ana duygusunu belirleyiniz.

Konu
Ana duygu

4. ÇALIŞMA

Okuduğunuz şiirde geçen eş sesli kelimeler aşağıda verilmiştir. Bu kelimeleri eş sesli olacak biçimde örnekteki gibi cümlelerde kullanınız.

sağ	Bir müddet ilerledikten sonra sağa döneceksin.
	Kazadan iki kişi sağ, iki kişi de yaralı kurtuldu.
yol	
in	
iç	

HAZIRLIK

- İnsanlarla iletişim kurarken onların kişilik özelliklerine göre davranmak kişiye neler kazandırır?
- İnsanları olduğu gibi kabul etmek konusunda ne düşünüyorsunuz?
- Nasrettin Hoca'nın en beğendiğiniz fıkrasını anlatınız.

Aşağıdaki fıkrayı noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

AL ELİMİ

Hoca'nın çok cimri bir arkadaşı vardır. Bir gün göl kenarında gezinirken aniden ayağı kayıp suya düşer. Arkadaşlarından biri yardım etmek için koşar ve:

– Elini ver de çıkarayım seni, der.

Fakat adam elini bir türlü vermeye yanaşmaz. Diğerleri denerler.

Sonuç yine aynıdır. Bu sırada Hoca oraya gelir. Durumu ona anlatırlar.

Hoca, ben hallederim diyerek adama:

– Al elimi. Seni çekip kurtarayım, der demez adam elini uzatır ve boğulmaktan kurtulur.

Bu durumun sebebini soran arkadaşlarına Hoca şöyle der:

– O çok cimri tabiatlıdır. Ona “ver” değil, sürekli “al” diyeceksiniz. Vermeye hiç yanaşmaz ama “al” dediğinizde ne olursa olsun tereddüt etmeden alır.

Saim Sakaoğlu

Nasrettin Hoca Fıkralarından Seçmeler

1. ÇALIŞMA

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri okuduğunuz metinden hareketle doldurunuz.

1. Hoca'nın çok bir arkadaşı varmış.
2. Hoca'nın arkadaşı gezinirken ayağı kayıp suya düşer.
3. biri onu sudan çıkarmak için koşar.
4. Ona yardım etmek için arkadaşı, der.
5. Hoca bu sorunu şöyle çözer: “.....”

2. ÇALIŞMA

Okuduğunuz fıkrada anlamını bilmediğiniz kelime ve kelime grubu varsa aşağıya yazınız. Önce anlamlarını tahmin ediniz daha sonra tahminlerinizin doğruluğunu Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

Kelime	Tahminim

3. ÇALIŞMA

Okuduğunuz fıkranın ana düşüncesini aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

4. ÇALIŞMA

Nasrettin Hoca, arkadaşı için şöyle diyor:

- O çok cimri tabiatlıdır. Ona “ver” değil, sürekli “al” diyeceksiniz. Vermeye hiç yanaşmaz ama “al” dediğinizde ne olursa olsun tereddüt etmeden alır.

Sizin de sözü edilen bu kişi gibi bir arkadaşınız olsaydı ona bu davranışının doğru olmadığını nasıl anlatırdınız. Aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ÇALIŞMA

Aşağıdaki görselleri yorumlayınız. Bu görsellerin Nasrettin Hoca'nın hangi fıkralarıyla ilişkili olabileceğini söyleyiniz.

HAZIRLIK

- Bir ekmeğin yapımında sizce kaç kişi çalışmaktadır?
- İş bölümü olmadan yapılan işlerin süresi hakkında ne düşünüyorsunuz?

Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

SİHİRLİ PASTA

Babaları sabah evden çıkarken “Çocuklar!” demiş. “Bugün size bin kişinin çalışarak hazırladığı bir pasta getireceğim.

Çocuklar akşamı zor etmiş. Zil çalınca hepsi birden kapıya koşmuş. Babalarının elindeki paketi görünce “Yaşasın!” diye bağırılmışlar. Özenle açılan paketin içerisinden çıka çıka sıradan bir pasta çıkmasın mı? “Ama baba!” demişler hep bir ağızdan. “Hani bize bin kişinin çalışıp hazırladığı bir pasta getirecektin?”

Babaları; “Evet yavrularım...” demiş. “Size bin kişinin çalışıp hazırladığı bir pasta getirdim. Düşünün bir kere. Pasta yapmak için önce un gerek. Un yapmak için kaç kişi çalışmıştır? Önce tarla sürülecek, ekilecek, hasat yapılacak. Pulluk için, orak için, tohum saçma makinesi için, bir sürü madencinin, demircinin, marangozun çalışması lazım. Sonra yumurtaya, süte, şekere ihtiyacımız var. Bunları meydana getirmek için çalışan elleri düşünün. Daha bitmedi. Bütün bunları taşıyan gemileri, trenleri, kamyonları ve bunları yapanları, limanları, demir yollarını, istasyonları ve depoları düşünün. Malların içine konulduğu sandıkları, çuvalları yapan elleri...”

Çocukların gözleri fal taşı gibi açılmış. “Bunu daha önce nasıl düşünmedik?” diye hayıflanmışlar. Demek ki bir pastanın soframıza kadar gelmesinde bile binlerce insan çalışıyormuş.

Rıza Akdemir, Çocuk Hikâyeleri

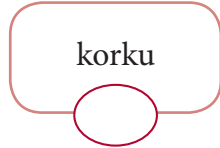
1. ÇALIŞMA

Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını TDK Güncel Türkçe Sözlük'ten bulunuz.

Kelime	Sözlükteki Anlamı
depo	
hasat	
hayıflanmak	
istasyon	
marangoz	
özenle	
paket	
pulluk	

2. ÇALIŞMA

“Çocukların gözleri fal taşı gibi açılmış.” cümlesindeki altı çizili deyimden hangi durumlar için kullanıldığını bularak işaretleyiniz.

3. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz hikâyeye göre cevaplayınız.

1. Babaları çocuklarına nasıl bir söz vermiştir?
2. Çocuklar paketi açınca neden şaşırmıştır?
3. Pasta yapımında sizce kaç kişi çalışmıştır?
4. Babanın çocuklarına pasta yapımıyla ilgili söylediklerine katılıyor musunuz? Neden?

4. ÇALIŞMA

Aşağıdaki hikâye haritasını “Sihirli Pasta” metninden hareketle doldurunuz.

<p>Kahramanlar</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Zaman</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Mekân</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>Olay</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Anlatıcı</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Ana Fikir</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

5. ÇALIŞMA

Okuduğunuz metindeki gerçek ve kurgusal unsurları bularak tabloya yazınız.

Gerçek Unsurlar	Kurgusal Unsurlar

6. ÇALIŞMA

a. Aşağıda verilen bilgileri okuyunuz.

Bugün size bin kişinin çalışarak hazırladığı bir pasta getireceğim.

Bu cümledeki altı çizili kelimeler yapı bakımından farklılık göstermektedir. “Pasta” kelimesi hiçbir ek almadığı ve kök hâlinde olduğu için **basit kelimedir**. “Hazırladığı” kelimesi “hazır” kökü üzerine “-la-” ve “-dığı” yapım eklerini aldığı için **türemiş kelimedir**. “Bugün” kelimesi “bu” ve “gün” kelimelerinin birleşmesiyle oluştuğu için **birleşik kelimedir**.

Yapı Bakımından Kelimeler

Kelimeler yapı bakımında basit, türemiş ve birleşik olmak üzere üç grupta incelenir.

Basit Kelimeler: Yapım eki almamış kök durumundaki kelimelerdir. Bu tür kelimeler çekim eki alabilir.

göz, su, kömür...

Türemiş Kelimeler: Kök ya da gövdelere yapım eki getirilerek oluşturulan yeni kelimelerdir. Türemiş kelimedede en az bir yapım eki bulunur. Türemiş kelimelere “gövde” de denir.

gözcü, sulu, kömürlük...

Birleşik Kelimeler: Yeni bir kavramı karşılamak üzere, birden fazla kelimenin bir araya gelip kaynaşmasıyla oluşan kelimelerdir.

Eskişehir, hanımeli, kahvaltı, bilgisayar, çekyat, tercih etmek, gelebilmek, göze girmek...

b. Aşağıdaki kelimelere, verilen ekleri getiriniz. Kelimelerin anlamının değişip değişmediğine göre ilgili bölümü örnekteki gibi işaretleyiniz.

		Anlamı değişti.	Anlamı değişmedi.
hava	-da		
	-lı	havalı	X
	-sız		
çiçek	-ci		
	-ler		
	-e		
al-	-ım		
	-mış		
	-ıntı		

c. Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili kelimeleri yapı bakımından inceleyiniz.

- Fakat adam elini bir türlü vermeye yanaşmaz.
- Arkadaşlarından biri yardım etmek için koşar.
- Sonuç yine aynıdır.
- Sağ çıkıp günlük savaştan / Evin yolunu tutmuşum
- İniyor üstüme yavaştan / Allah'ın bembeyaz bulutu

DİNLEME

Bu çalışmada **katılımlı dinleme tekniğini** uygulayacaksınız. Bu amaçla genel ağdan bir video belirleyerek dinleyiniz. Dinleme çalışmasında aşağıda verilen aşamalara uyunuz:

- Dinlediklerinizi fark etmek ve anlatılanları daha iyi kavramak için dinlediklerinizi kendi ifadeleriniz ile özetleyiniz.
- Anlayıp anlamadığınız yerleri not alınız.
- Bu bölümleri genel ağ üzerinden araştırınız.
- Dinlediğiniz videoda geçen, anlamını bilmediğiniz kelimeleri aşağıya yazınız.
- Bu kelimelerin anlamını tahmin ediniz.
- Tahminlerinizin doğruluğunu Türkçe sözlüklerden kontrol ediniz.

Kelime	Tahminim	Doğru	Yanlış

KONUŞMA

Bu çalışmada **hafızada tutma tekniğini** uygulayacaksınız. Belirlediğiniz bir konuda arkadaşınıza aşağıda verilen ölçütlere uygun bir konuşma yapınız.

- Kesintiye uğratmadan kuralına uygun bir konuşma yapacaksınız.
- Konuşmanızın içeriğini, düşünce sıralamasına göre düzenleyiniz.
- Cümlelerinizi düşünce gruplarına göre sınıflandırınız.
- Oluşturduğunuz kelime listelerini bir kâğıda yazınız.
- Hayal gücü, benzetme, abartma, mizah vb.den yararlanılarak seçilen kelimelerle küçük bir hikâye oluşturunuz.

6. TEMA

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

NASREDDİN HOCA'NIN FIKRALARI

Nasreddin Hoca'yı günümüze kadar getiren, sadece kendi kültürümüzde değil bütün dünyada yaşatan elbette ki fıkralarıdır. Bunların sayısını bilmemiz imkânsızdır çünkü ortada Nasreddin Hoca'nın bizzat hazırladığı bir kitap yoktur. Bu fıkralar sözlü edebiyat ürünüyken 15. yüzyıldan itibaren yazıya geçirilmiştir. Dolayısıyla sayısı zamana, zemine göre sürekli değişmiştir. Bu fıkralar, sözlü kaynaklardan Hoca'nın fıkraları belli başlı bütün dünya dillerine çevrilmiştir fakat çevrilmeden önce de Hoca dünyanın pek çok yerinde bilinmekteydi. Zira bu Anadolu dehasının fıkraları Türkler hangi coğrafyaya gitmişse tıpkı Yunus'un şiirleri, Battal Gazi'nin gazaları gibi oralara gitmiş ve oralarda Türk, Müslüman olsun olmasın

herkes tarafından bilinir hâle gelmiştir. 1996'nın UNESCO tarafından Nasreddin Hoca yılı ilan edilmesiyle Hoca'nın ünü dünyada yaygınlık kazanmıştır. Hakkındaki inceleme ve araştırmalar artmış, pek çok filme, tiyatroya, müzikale, resme ve karikatüre konu olmuştur.

Yaşadığı yüzyıldan bu yana bütün dünyayı bilgi, hikmet ve nükte dolu fıkralarıyla güldürmeye ve düşündürmeye devam eden Hoca, Türk kültürünün evrensel bir değeri olarak gittikçe artan bir ilginin konusudur.

HAYAT BOYU ÖĞRENME

1, 2 ve 3. soruyu bu parçaya göre cevaplayınız.

1. Nasrettin Hoca fıkralarının sayısını bilmek neden imkânsızdır?

- A) Fıkraların başka fıkralarla karışması
- B) Fıkraların sözlü ürünler olması
- C) Nasrettin Hoca'nın sürekli yer değiştirmesi
- D) Yazılan fıkraların zamanla kaybolması

2. Aşağıdakilerden hangisi pek çok ülkede bilinen Türk kültür ürünlerinden biri değildir?

- A) Keloğlan Masalları
- B) Battal Gazi Gazaları
- C) Nasrettin Hoca Fıkraları
- D) Yunus Emre'nin Şiirleri

3. Aşağıdakilerden hangisi Nasrettin Hoca fıkralarının bir özelliği olamaz?

- A) Bilgece söylenmiş, öğüt içerikli fıkralardır.
- B) Güldürürken düşündüren bir inceliğe sahiptir.
- C) Son zamanlarda kıymeti anlaşılan bir hazinedir.
- D) Türk kültürünü gelecek nesillere aktarmaktadır.

4. Yapım eki almamış kök durumunda ki kelimelere basit kelime denir. Örnek olarak kelimesini gösterebiliriz.

Yukarıdaki cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) eksiksiz
- B) gösterişli
- B) kusursuz
- D) mükemmel

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik kelime kullanılmamıştır?

- A) Kırdaki gördüğü bütün çiçeklerin adlarını yanındakilere söylüyordu.
- B) Ordusunu Akdeniz'e süren şanlı komutan bir an atalarını düşündü.
- C) Son olaylar barışsever bir millet olduğumuzu dünyaya gösterdi.
- D) Son zamanlarda konargöçer bir yaşam tarzını benimsemişti.

6. (1) O gün gökyüzü pamuk gibi bembeyaz bulutlarla kaplıydı. (2) Güneş bütün güzelliğiyle ve sıcaklığıyla arada bir kendini gösteriyor, bize göz kırpyordu. (3) Küçük kız, arkadaşlarını bulmak için derenin kenarından yürüyordu ki aklına bir şey gelmiş gibi birden durdu. (4) Korkulu gözlerle etrafına bakındı, köyden epey uzaklaştığı o an anladı.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde kurgusal bir durum söz konusudur?

- A) 1
- B) 2
- C) 3
- D) 4

7. TEMA
DOĞA VE EVREN

7. TEMA METİNLERİ

- YAZ GELİYOR
- BURDUR GÖLÜ KURTARILAMAZ HÂLE GELDİ
- NASA MARS'TAKİ KUM TEPELERİNİ GÖRÜNTÜLEDİ

Bu temanın sonunda;

- Dinlediğiniz/izlediğiniz hikâye edici metinleri canlandırmayı,
- Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlamayı,
- Görsellerle ilgili soruları cevaplamayı,
- Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini,
- Metinler arasında karşılaştırma yapmayı,
- Kısa metin yazmayı,
- Kelimeleri anlamlarına uygun kullanmayı öğreneceksiniz.

Anahtar Kavramlar

doğa

evren

duyuru

canlandırma

yorumlama

OKUMA

HAZIRLIK

- Mevsimlerin en belirgin ayırt edici özellikleri sizce nelerdir?

Aşağıdaki şiirin başlığını inceleyiniz. Ardından 1. Çalışmanın a. maddesini yapınız daha sonra şiiri noktalama işaretlerine uygun olarak okuyunuz. 1. Çalışmanın b. maddesini yapınız.

YAZ GELİYOR

Hepimize geçmiş olsun,
Atlattık bu kışı da burnumuz kanamadan.
Sıkıntımız kalmadı soğuktan yana.
Oduna, bundan sonra
Çamaşırdan çamaşıra iş düşecek,
Kömüre misafirden misafire...

Lüzum kalmadı tencerenin kaynamasına
Açtı gözlerini güneşe soğanlar,
Su yürüdü domateslere...
Artık kömürlüğün önünden geçmek
Ne beni korkutacak ne oğlumu.
Bir türlü gözü doymayan sobamızı
Hapsedeceğiz merdiven altına.
Çoluk çocuk sokaklara dökülecek,
Söğüt dalından atına atlayan oğlum
Fethedecek Aksaray'ı baştan başa.

Sonra arkasına düşecek
Mahalleye şarkılarla giren
Kiraz sepetlerinin!

Rıfat Ilgaz, Yarenlik

1. ÇALIŞMA

- a. Başlığını ve görselini incelediğiniz şiirin konusunu tahmin ediniz. Tahmininizi aşağıya yazınız.

Konu

.....

- b. Tahminlerinizin doğru ya da yanlış olma durumunu aşağıda değerlendiriniz.

.....

2. ÇALIŞMA

Okuduğunuz şiire farklı başlıklar bulunuz. Bu başlıkları önerme nedeninizi yazınız.

Bu şiiri ben yazmış olsaydım şiire
 başlığını verirdim. Çünkü

3. ÇALIŞMA

Şair, yaz gelince sosyal hayatta ne gibi değişiklikler olacağına inanıyor? Şairin olaylara bakış açısını yorumlayınız.

.....

4. ÇALIŞMA

Okuduğunuz metinde anlamını bilmediğiniz kelimeleri bulunuz. Metnin bağlamından hareketle kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Daha sonra tahminlerinizin doğruluğunu TDK Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

Kelimeler	Tahminim

5. ÇALIŞMA

Aşağıdaki deyimleri anlamlarıyla eşleştiriniz.

Deyimler

geçmiş olsun

işi düşmek

su yürümek

gözü doymak

arkasına düşmek

Anlamları

Çok istenen bir şeyin yeterli miktarı elde edildikten sonra daha çoğunu istememek.

Hastalananlara, kaza geçirenlere, beklenmedik büyük bir olumsuz durumdan kurtulanlara veya hapishaneye girenlere söylenen iyi dilek sözü.

Birinden bir işi yapmasını beklemek.

İlkbahara doğru ağaçların tomurcuklanmaya başlaması.

Bir işi sona erdirmek için sıkı çalışmak.

HAZIRLIK

- Bulduğunuz bölgede herhangi bir çevre sorunu yaşıyor mu? Yaşanıyorsa bu soruna nasıl bir çözüm önerebilirsiniz?

Aşağıdaki haber metnini noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz.

BURDUR GÖLÜ KURTARILAMAZ HÂLE GELDİ

Bilim insanları, doğa harikası Burdur Gölü için en acı haberi verdi: Göldeki çekilme artık geri döndürülemez seviyede. Göl öldü! Prof. Dr. İskender Gülle, “Burdur Gölü’nün geldiği son noktayı görmek için bilim insanı olmaya gerek kalmadı. Çünkü göldeki çekilme eski hâline dönmeyecek şekilde kritik seviyeyi aştı. Artık Burdur Gölü’nü eski hâline getiremeyiz.” dedi.

Türkiye’nin en derin göllerinden biri olan, 300 bine yakın su kuşuna, endemik kuş türlerine ve özellikle dünyada nesli tükenmekte olan dikkuş ördeklerinin yüzde 70’ine ev sahipliği yapan Burdur Gölü’nde yürütülen son çalışmalar korkunç bir gerçeği ortaya çıkardı. Gölün su seviyesindeki azalmanın kritik noktayı aştığı söyleyen bilim insanları, sürecin insan ve hayvan sağlığını ciddi şekilde etkileyeceğini vurguluyor. Son yıllarda gölü kurtarmak için projeler yapılmıştı. (...)

“ESKİ HÂLİNE GELEMEZ”

Burdur Gölü’nde yürütülen çalışmaların detayları hakkında (...) konuşan Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (MAKÜ) Biyoloji Bölümü Hidrobiyoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. İskender Gülle, “Burdur Gölü’nün geldiği son noktayı görmek için bilim insanı olmaya gerek kalmadı çünkü göldeki

çekilme eski hâline dönmeyecek şekilde kritik seviyeyi aştı. Artık Burdur Gölü'nü eski hâline getiremeyiz.” dedi.

“EKOLOJİK ZENGİNLİK YOK OLACAK”

Su oranındaki azalışın durdurulamayacağını vurgulayan Prof. Dr. Gülle, “Şu anda tek yapabileceğimiz su miktarındaki azalışı en alt noktaya çekebilmek. Bunu yapsak bile önümüzdeki 10 yılda eski Burdur Gölü olmayacak. 1980’den bu yana tuzluluk oranı yüzde 40 arttı. Önümüzdeki 10 yılda bu orana yüzde 30 daha eklenecek ve tuzluluk oranı deniz suyunu geçecek. Kuş türleri azalacak, popülasyon etkilenecek, ekolojik zenginlik yok olacak.” dedi.

“SOLUNUM YOLU HASTALIKLARI ARTACAK”

Su oranındaki azalmanın sadece hayvanları değil, insanları da etkileyeceğini kaydeden Prof. Dr. Gülle, şöyle devam etti: “Yazın sıcaklık artacak. Kışın daha çok don olayı görülecek. Gölün çekilen kısımlarındaki toz ve tuz rüzgârlar ile yerleşim yerlerine doğru harekete geçecek. Bu durum solunum yolları hastalıkları, çeşitli kanser türleri hatta kalp damar hastalıklarında artışa neden olacak.”

YER ALTI SULARI DA TEHLİKEDE

Prof. Dr. Gülle şöyle konuştu: “Biz bu öngörülerini bilimle yapıyoruz çünkü bu tespitlerin dünyada örnekleri var. Burdur Gölü'nün suyunun azalmasında yüzde 10 doğal, yüzde 90 aşırı su kullanımı etkili. İşin dramatik tarafı su oranı azaldıkça biz daha çok su kullanımına yöneliyoruz. Bu durum yer altı sularını da yok ediyor. Uyarıyorum; uzun vadede susuzluk sorunu çok ciddi boyutlara ulaşacak. (...)

“YALVARIYORUM: LÜTFEN SESİMİZİ ARTIK DUYUN”

Çevre tehlikesinin boyutlarına dikkat çeken Burdur Belediye Başkanı (...) şöyle dedi: “Bir çevreci olarak yalvarıyorum: Lütfen sesimizi artık duyun. Gölümüzdeki

çekilme inanılmaz boyutlara ulaştı. Burada açık bir doğa faciası yaşanıyor. Belki gölümüzü eski hâline getiremeyiz ama süreci yavaşlatmanın bir yolunu bulabiliriz. İlgili bakanlıklar lütfen harekete geçsin. Biz de belediye olarak elimizden gelen tüm gayreti ortaya koyarız.”

Kaynakça: www.haberturk.com

1. ÇALIŞMA

- a. “Burdur Gölü Kurtarılamaz Hâle Geldi” metni ile “Yaz Geliyor” metnini konu ve teması bakımından karşılaştırınız.

Ölçütler	Burdur Gölü Kurtarılamaz Hâle Geldi	Yaz Geliyor
Konu		
Tema		

- b. Tabloya yazdığınız bilgilerden hareketle aşağıdaki cümlede boş bırakılan yerleri doldurunuz.

Bu özelliklere göre metin kurgu; metni ise gerçek bir metindir.

2. ÇALIŞMA

- a. Aşağıda verilen kelimeleri anlamlarıyla eşleştiriniz.

Kelime	Anlamı
boyut	Çevre bilimiyle ilgili olan.
ekolojik	Ciddi.
kritik	Varlık, nüfus.
popülasyon	Bir cismin herhangi bir yöndeki uzantısı, (metinde) durum, nitelik.

b. Bu kelimeleri anlamlarına uygun olarak birer cümlede kullanınız.

- boyut:
- ekolojik:
- kritik:
- popülasyon:

3. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz haber metnine göre cevaplayınız.

1. Burdur Gölü hangi bakımdan zengin bir dünya mirası içermektedir?
2. Burdur Gölü'nde hangi çalışmalar yürütülmektedir?
3. Uzmanlara göre Burdur Gölü'nü kurtarmak için neler yapılabilir?
4. Su oranındaki azalma, insan yaşamını nasıl tehdit etmektedir?
5. Burdur Gölü'nün kuruması ile yer altı suları arasında nasıl bir bağ vardır?

4. ÇALIŞMA

“Burdur Gölü Kurtarılamaz Hâle Geldi” metninde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini gösteriniz. Bazı bölümlerin altını çizmenin, koyu veya italik yazmanın, renklendirmenin, farklı punto veya font kullanmanın okura ne gibi faydası olacağını aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

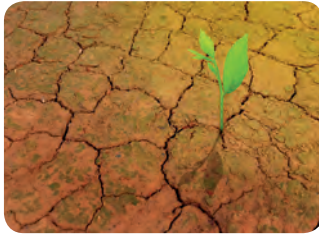
.....

.....

.....

5. ÇALIŞMA

Aşağıdaki görsellerle ilgili yorumlarınızı yazınız.

Yorum:

.....

.....

6. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları yandaki grafiğe göre cevaplayınız.

- Yılın en sıcak ve en soğuk ayları hangileridir?

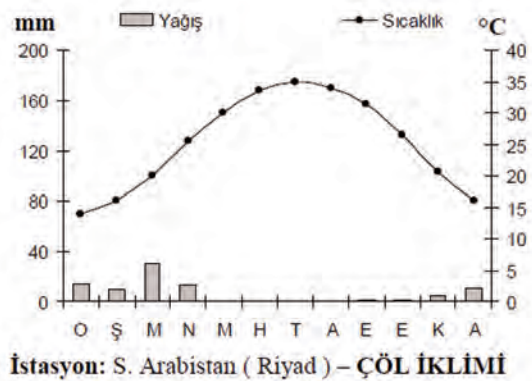
.....

- Yağışların azalmasıyla sıcaklık arasında nasıl bir bağlantı vardır?

.....

- Kuraklık tehlikesi hangi aylar için söz konusudur?

.....

HAZIRLIK

- Bilim insanları neden sürekli olarak uzay araştırmaları yapıyor olabilir?

Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine dikkat ederek sesli okuyunuz. Okuma sırasında anlamını bilmediğiniz kelimelerin altını çiziniz.

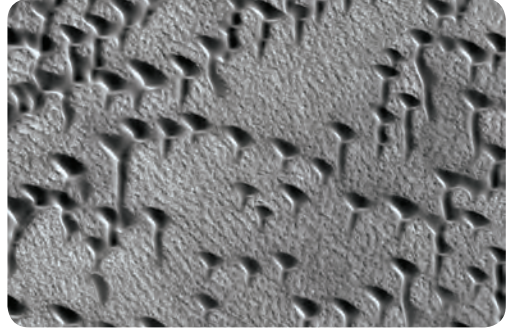
NASA MARS'TAKİ KUM TEPELERİNİ GÖRÜNTÜLEDİ

Güneş enerjisi sayesinde araştırmalarını gerçekleştirecek uzay aracı depremleri, gezegenin manyetik alanını ve iç sıcaklığını hesaplıyor.

Mars Keřif Avcısı (MRO), kıızıl gezegendeki T ve V harfi şeklindeki kum tepciklelerini görüntüledi.

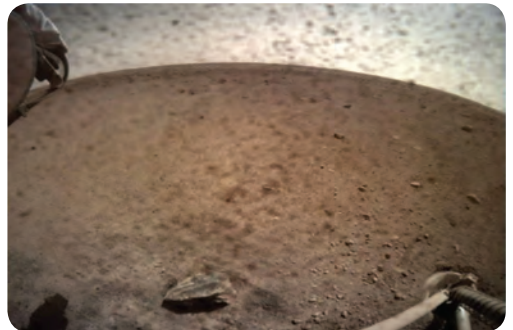
Rüzgârlı ve Tozlu Bir Gezegen

Arizona Üniversitesindeki bilim insanları tarafından bu yılın başında kaydedilen görüntü “günün fotoğrafı” olarak paylaşıldı. Kıızıl gezegendeki kum tepciklelerini görüntüleyen bilim insanları T ve V harflerine benzeyen yapıları yakından inceliyor. MRO'nun bölgedeki bu görüntüyü yakalaması güneş ışığının tam olarak düştüğü açıyla da ilgili. Mars rüzgârlı ve tozlu bir gezegen olduğı için kıızıl gezegende kum tepeleri yaygın olarak bulunuyor.

Yüzey Yapısı Uzay Aracı İçin İdeal

Bölgeye inen uzay aracı, Curiosity'nin (Kuristi) yaklaşık olarak 550 kilometre uzağında bulunuyor. Bu alanın seçilmesinde yüzeyin düz yapısı ve kayalık olmaması dikkate alınmış. Jeolojik araştırmalar yapması planlanan uzay aracı için bu tarz bir yüzey yapısının ideal olduğı özellikle belirtildi.

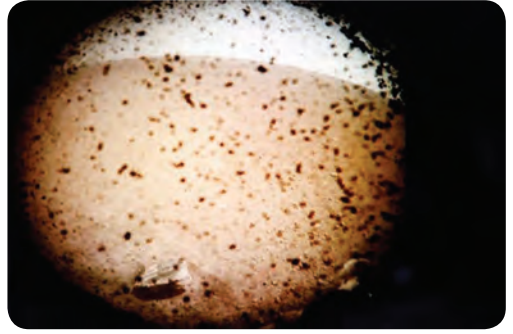

İnsanların da Yer Alacağı Mars Görevleri İçin Araştırıyor

Başarı ile gerçekleşen inişin sonrasında ise sismik aktiviteleri, kızıl gezegendeki depremleri araştırmaya başlayacak olan uzay aracının; gezegenin manyetik alanı ve iç sıcaklığıyla ilgili de bilgi toplayacağı belirtildi. Elde edilen bilgilerin ileride gerçekleştirilecek, içerisinde insanların da yer alacağı Mars görevlerinde yardımcı olacağı ifade ediliyor.

Araştırmaları Güneş Enerjisi Sayesinde Yapacak

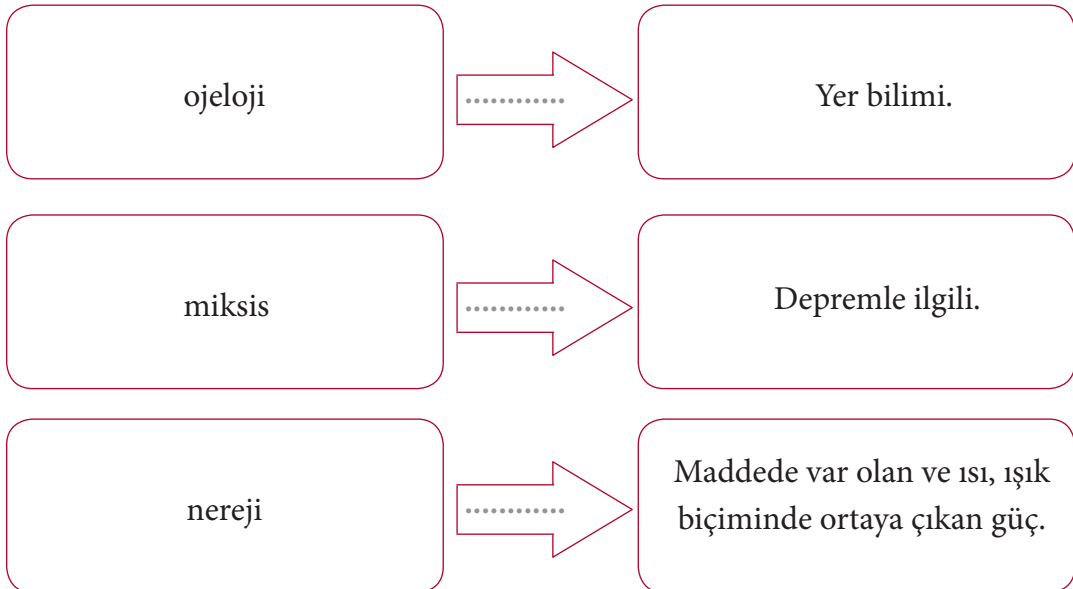
Lander (Lendır), yapacağı araştırmalar için çoğu uzay aracında olduğu gibi güneş enerjisini kullanacak. İhtiyaç duyduğu enerjiyi ise 213 cm'lik güneş panellerinden sağlayacak. Araştırmacıların yaptığı açıklamaya göre iki güneş paneli de inişin ardından başarıyla açılıp enerji depolamaya başladı bile.

Kaynakça: www.ntv.com

1. ÇALIŞMA

Aşağıda, okuduğunuz metinden alınan bazı kelimelerin harfleri karışık verilmiştir. Kelimeleri, anlamlarından hareketle bulunuz.

2. ÇALIŞMA

Okuduğunuz metinde anlamını bilmediğiniz ve okuma sırasında altını çizdiğiniz kelimeleri aşağıya yazınız. Metnin bağlamından hareketle kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu Türkçe sözlüklerden kontrol ediniz.

Kelimeler	Tahminim

3. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz haber metnine göre cevaplayınız.

1. Kızıl gezegendeki tepeler neden T ve V harflerine benzemektedir?
2. Curiosity'nin (Kuristi) niçin kum tepelerinin yaklaşık olarak 550 kilometre uzağına indirilmiştir?
3. Uzay aracı Lander (Lendir), ihtiyaç duyduğu enerjiyi nasıl sağlamaktadır?
4. Kızıl gezegenin yüzey yapısının araştırmalar için uygun olup olmadığını söyleyiniz.

4. ÇALIŞMA

“NASA Mars'taki Kum Tepelerini Görüntüledi” metninin konusunu aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ÇALIŞMA

Aşağıya “NASA Mars’taki Kum Tepelerini Görüntüledi” metniyle ilgili bir soru hazırlayınız. Hazırladığınız bu soruyu cevaplayınız.

Soru:

.....

Cevap:

.....

6. ÇALIŞMA

a. “tr” uzantısı “Türkiye Cumhuriyeti” anlamına gelen “Turkish Republic” kelimesinin kısaltmasıdır. Aşağıda belli başlı uzantılar verilmiştir. **Bu uzantıları inceleyiniz.**

Uzantı	Anlamı	İngilizcesi
com.	şirket	company
edu.	eğitim	education
mil.	askeriye	military
biz.	iş	business
org.	topluluk	organization

b. Yukarıda verilen adreslerden hangisinin güvenilir olduğunu nedenleriyle yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

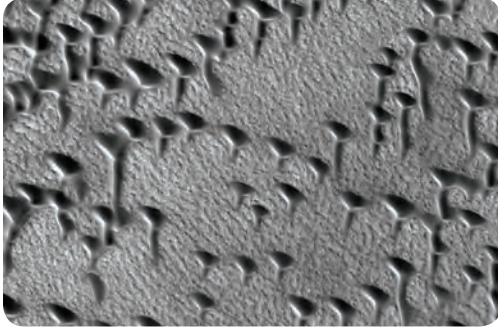
.....

.....

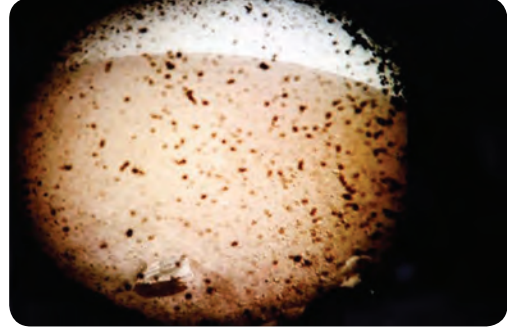
.....

7. ÇALIŞMA

Okuduğunuz haber metninde kullanılan aşağıdaki görselleri metnin içeriğiyle ilgisi bakımından yorumlayınız.

I. Görsel

II. Görsel

I. görselle ilgili yorumum:

.....

II. görselle ilgili yorumum:

.....

8. ÇALIŞMA

“Mars rüzgârlı ve tozlu bir gezegen olduğu için kızıl gezegende kum tepeleri yaygın olarak bulunuyor.”

Bu cümlede eylemin gerçekleşmesi bir nedene bağlanmıştır. Yani cümle, bir neden bir de sonuçtan oluşmaktadır.

Mars rüzgârlı ve tozlu bir gezegen olduğu için (neden)

Kızıl gezegende kum tepeleri yaygın olarak bulunmaktadır. (sonuç)

Siz de aşağıya neden-sonuç ilişkili cümleler kurunuz.

.....

.....

.....

.....

YAZMA

a. Aşağıda Rize Valiliğinin “Rize’de Doğa ve Manzara” konulu ulusal fotoğraf yarışmasının duyurusu verilmiştir. **Duyuruyu inceleyiniz.**

İlk kez düzenlenecek olan “Rize’de Doğa ve Manzara” fotoğraf yarışması ile; Rize’nin sosyal, kültürel, doğal değerleri, yaşam zenginliği ve farklılıklarının yurt içinde ve dışında tanıtılması, estetik değerlerinin sanatsal yorumlarla ortaya konulması, ilimizin denizden dağ zirvelerine kadar eşsiz ve zengin doğa varlıklarını belgelenmesi, böyle bir coğrafya ve doğal ortam içinde insanımızın özgün yaşantısını kaydedilmesi, ilimiz ve bölge halkının doğal ve turistik değerler konusunda farkındalığının artırılması ve bu çerçevede fotoğraf sanatına destek olunması amaçlanıyor.

b. Siz de aşağıya yaşadığınız yerin çevre sorunlarıyla ilgili bir duyuru hazırlayınız. Duyurunuzu sosyal medyada paylaşınız.

DİNLEME

Genel Ağ'dan bir hikâye dinleyiniz. Dinlediğiniz hikâyeyi aşağıda verilen aşamalara göre canlandırınız.

Hikâyenin olay örgüsünü çıkarınız.

Hikâye kahramanlarının fiziksel ve ruhsal özelliklerini tespit ediniz.

Hikâye kahramanlarından kendinize yakın hissettiğiniz birini canlandırmak üzere belirleyiniz.

Seçtiğiniz kahraman, olay örgüsünün hangi bölümünde aktif ise o bölümü canlandırınız.

Kahramanın fiziksel ve ruhsal özelliklerini yansıtacak biçimde canlandırma çalışması yapınız.

Canlandırmada jest ve mimiklere, ses tonuna ve vurguya dikkat ediniz.

KONUŞMA

a. Aşağıdaki açıklamaları okuyunuz.

Bir kelimenin birden fazla anlamı vardır. Önemli olan kelimeleri anlamlarına uygun olarak kullanabilmektir. Yazarken ve konuşurken bir kelime birden fazla anlama gelecek biçimde kullanılabilir. Aşağıda www.tdk.gov.tr adresinden Güncel Türkçe Sözlük'te yer alan "okumak" kelimesin farklı anlamları ve bu anlamlarda kullanıldığı cümleler verilmiştir.

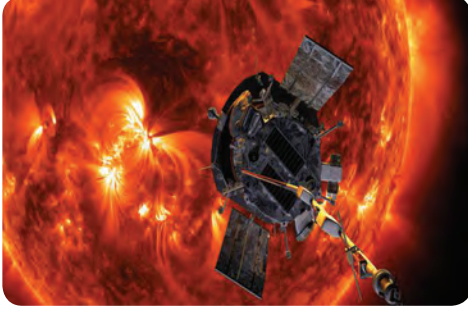
okumak

1. Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp bunları çözümlmek veya seslendirmek
"Bana umutsuz bir sesle son raporları okudu." -**F. R. Atay**
2. Yazılmış bir metnin iletmek istediği şeyleri öğrenmek
"Gazete bile okumak istemiyorum." -**B. Felek**
3. Bir konuyu öğrenmek için okulda, bir öğretmenin yanında veya yazılı şeyler üzerinde çalışmak, öğrenim görmek
"Çabuk dil öğrenmedi, okumak istemedi." -**H. E. Adivar**
4. Sesli olarak söylemek
"Salon boşalmaya başladı, biz şiirler okuyup dinliyoruz." - **R. H. Karay**
5. Bir şeyin anlamını çözmek
"Şifre okumak."
6. Hastalığı iyi edeceğini ileri sürerek okuyup üflemek, üfürükçülük etmek
7. Bazı belirtilerle bir anlamı, gizli bir duyguyu anlamak, kavramak
Yüzünü benden saklıyor. Niçin? Çehresinde, melalinde aşkının matemini okumayayım diye mi? **Ö. Seyfettin**
8. Değerlendirmek
9. Sövmek, küfretmek
10. Bir yere çağırmak, davet etmek, okuntu göndermek.

b. Siz de bir konu belirleyiniz. Bu konuda bir konuşma hazırlayınız. Konuşmanızda kelimeleri anlamlarına uygun kullanınız.

7. TEMA

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

GÜNEŞ'E DOKUNACAK

NASA'nın Kennedy Uzay Merkezi'nde düzenlenen basın toplantısında John Hopkins Üniversitesi Uygulamalı Fizik Laboratuvarından Proje yöneticisi, Parker Solar Probe'un arkasındaki bilimsel hedefleri ve teknolojiyi şöyle açıkladı: "Biz Güneş'i onlarca yıl inceledik ve nihayet onun yanına gidiyoruz." açıklamasında bulundu. Uzay aracı, 2018 yılının Ağustos ayında, Florida semalarından başlayarak atmosferde gezintiye çıkacak. Bir otomobil büyüklüğünde olan cihaz, Güneş'e yaklaşılabildiği kadar yaklaşmayı deneyecek.

Uzay aracı, Güneş'e 6 milyon kilometre mesafeye kadar yaklaşacak. Aracın bu sırada maruz kalacağı sıcaklığın ise 1300 derece olacağı belirtiliyor. Uzay aracı, daha önce hiçbir uzay aracının karşılaşmadığı ısı ve güçle savaşmak zorunda kalacak. Bu uzay aracı, Güneş sisteminde cevabı bilinmeyen birçok

sorunun yanıtını ortaya çıkarmaya çalışacak. Araç 11 Ağustos'ta yolculuğuna başlayacak.

(1, 2 ve 3. soruları yukarıdaki metne göre cevaplayınız.)

1. Bu parçanın konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Uzaya gönderilecek aracın Güneş'te yapacağı inceleme
- B) Bilim insanlarının evrendeki sonu gelmez yolculukları
- C) Uzay araştırmaları için en uygun araçların tasarlanması
- D) Merak unsurunun bilimsel araştırmalarda oynadığı rol

2. Bu parçada uzay aracıyla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisine değilmiştir?

- A) Aracın nereden hareket edeceği
- B) Aracın nereye gideceği
- C) Aracın ne zaman döneceği
- D) Aracın ne yapacağı

3. Aşağıdakilerden hangisi Güneş gönderilen uzay aracının bir özelliğidir?

- A) Kennedy Uzay Merkezi'nden uzaya gönderilen ilk araç olması
- B) Şimdiye dek gönderilen uzay araçlarından daha çok Güneş'e yaklaşacak olması
- C) Uzay ve Güneş hakkında detaylı araştırma yapacak donanıma sahip olması
- D) Hacim olarak küçük olmasına rağmen diğer uzay araçlarından daha pratik olması

4. "Sermek" kelimesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde "kurutmak için asmak" anlamında kullanılmıştır?

- A) Gelin kız, göstermek için çeyizini salona serdi.
- B) Kaynamış buğdayları masanın üzerine serdi.
- C) Bugünlerde derslere çalışmayı iyice serdi.
- D) Kar gibi çamaşırları balkondaki iplere serdi.

5. "Uyuyup uyumadığını anlayabilmek için tüm seslere kulak kabartıyordu." cümlesindeki "kulak kabartmak" deyimini hangi anlamda kullanılmıştır?

- A) Söylenilen sözlere önem vermek, söylenenleri anlamamak, benimsememek.
- B) Dikkate almamak, göz önünde tutmamak.
- C) Belli etmemeye çalışarak dinlemek.
- D) Çok alçak ve hafif bir ses tonuyla kulağına eğilip bir şeyler söylemek.

6. Aşağıdaki parçaların hangisinde anlatılanlarla gerçek hayatta karşılaşmak mümkün değildir?

- A) Uzak ülkelerin birinde küçük bir çocuk vardı. Annesi ona her gün bir kâse sütle bir parça ekmek verirdi. O da avluya çıkar, bir yere oturur ve bunları yedi.
- B) Sevimli bir kurbağa çocuğun sütünü afiyetle içti. Ona teşekkür etmek için kendi gizli hazinesinden parlak taşlar, inciler ve altın oyuncaklar verdi.
- C) Annesi mutfakta yemek yapıyordu. Çocuğun dışarıda biriyle konuştuğunu duydu. Merak edip pencereden kafasını uzatıp bahçeye baktı.
- D) O günden sonra çocukta bir değişiklik oldu. Günden güne içine kapandı. O güzel ve kıpkırmızı yanakları soldu ve zayıflamaya başladı.

7. Bilimsel bir konuda doğru ve güvenilir bir araştırma yapmak isteyen Gökçe, aşağıdaki genel ağ uzantılarından hangisini tercih etmelidir?

- A) edu. B) mil.
- C) biz. D) org.

A hand is shown in the foreground, reaching out towards a network of glowing nodes and lines. The background is a blue gradient with a blurred city skyline. The overall theme is technology and science.

8. TEMA BİLİM VE TEKNOLOJİ

8. TEMA METİNLERİ

- **ROBOT**
- **HERKES BULUŞ YAPABİLİR**
- **MERAK, İSTEK VE HIRS BİZİ KAMÇILAR**

8. TEMA

BİLİM VE

TEKNOLOJİ

Bu temanın sonunda;

- Dinlediğiniz/izlediğiniz hikâye edici metinleri canlandırmayı,
- Grafik, tablo ve çizelgeyle sunulan bilgileri yorumlamayı,
- Görsellerle ilgili soruları cevaplamayı,
- Metinde önemli noktaların vurgulanış biçimlerini,
- Metinler arasında karşılaştırma yapmayı,
- Kısa metin yazmayı,
- Kelimeleri anlamlarına uygun kullanmayı öğreneceksiniz.

Anahtar Kavramlar

bilim

teknoloji

karşıtlık

örneklendirme

OKUMA

HAZIRLIK

- Bir kimse için hangi durumlarda “robot gibi” ifadesi kullanılır?
- Bir robotla oturup sohbet edilebileceğini hiç hayal ettiniz mi?

Aşağıdaki şiiri sesli okuyunuz.

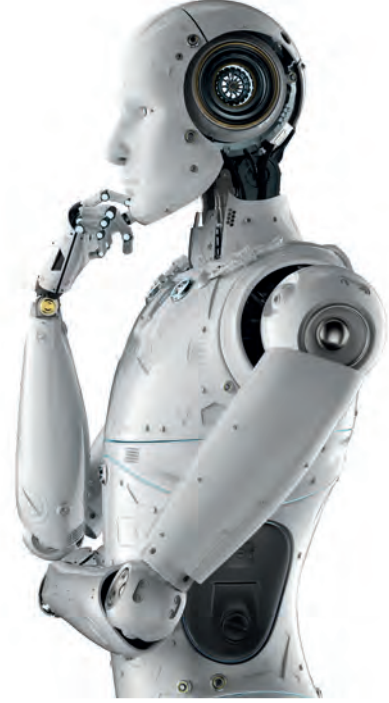
ROBOT

Yüreğimin çelik atışlarında
Duyarsınız içimin gerginliğini
Bendeki maddenin derinliğini

Ağzıma sımsıkı vidalanan kahkaha
Bir tenekenin boğuk sesini verir
Sevincimi çok kurmayın bir daha

Şekillerin geometrisi gövdem, her yerim
Boğazım az yağlandığı için gıcırda
Uzamaz, elastiki değil esnemelerim

Sedat Umran

1. ÇALIŞMA

Aşağıda verilen dizelerdeki koyu yazılan kelimelerin eş anlamlılarını bularak karşılıklarına yazınız.

- **Yüreğimin** çelik atışlarında
- **Duyarsınız** içimin gerginliğini
- Şekillerin geometrisi **gövdem**, her yerim

2. ÇALIŞMA

a. Aşağıda verilen kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Tahminlerinizin doğruluğunu Türkçe Sözlük'ten kontrol ediniz.

elastiki

Tahminim :

Anlamı :

geometri

Tahminim :

Anlamı :

gıcırdamak

Tahminim :

Anlamı :

b. Anlamlarını öğrendiğiniz bu kelimeleri kullanarak birer cümle kurunuz.

elastiki :

geometri :

gıcırdamak :

3. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz şiire göre cevaplayınız.

1. Şiirde konuşan robot kendini nasıl tanıtıyor?
2. "Ağzıma sımsıkı vidalanan kahkaha" dizesinde dile getirilen durum gerçek olabilir mi? Neden?
3. Okuduğunuz şiirde geçen "Şekillerin geometrisi gövdem, her yerim" dizesini, şiirde kullanılan görselle karşılaştırınız. Görselle içerik arasında bir uyum olup olmadığını değerlendiriniz.
4. "Robot" şiirinin konusunu bulunuz.

4. ÇALIŞMA

“Robot” şiirinin ana duygusunu aşağıya yazınız.

Ana Duygu

5. ÇALIŞMA

- a. Bir robotun konuşması gerçek hayatta mümkün olmayan bir durumdur. Anlatıma güç kazandırmak için sanatçılar bazen insan dışındaki varlıklara, insana özgü nitelikler yükleyebilir. Bu varlıklar insanlar gibi düşünüyor, gülüyor, üzülüyorsa **kişileştirme sanatı**; konuşuyorsa da **konuşturma sanatı** yapılmış olur. Okuduğunuz şiirde şair, robotu insan gibi düşünerek onu konuşturmuş, onun isteklerini aktarmıştır.

Bu açıklamaya göre robotun insanlardan istekleri nelerdir? Aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

- b. Yazımı kışa çevirdin
Bak gözümde yaşa Leyla'm
Mevlâ'm ayrılık vermesin
Gökte uçan kuşa Leylâ'm

Bu dizelerde anlamca birbirinin karşıtı olan kavramlara (yaz-kış) yer verilmiştir.

Birbirine zıt olan düşünce, kavram, duygu veya hayali bir arada söyleme sanatına **karşıtlık sanatı** denir.

Siz de aşağıdaki dizede hangi düşünce, kavram veya duygu arasında karşıtlık sanatı yapıldığını bulunuz.

Neden böyle düşman görünüyorsunuz,
Yıllar yılı dost bildiğim aynalar?

.....

.....

.....

6. ÇALIŞMA

Aşağıda verilen kelimelerin karşıt anlamlılarını kelimelerin yanına yazınız.

derinlik	gerginlik
iç	sevinç
uzanmak	sıkı
az	vermek

7. ÇALIŞMA

Şiirin ana duygusu dönemden döneme, yazardan yazara değişir ancak konular bu kadar değişiklik göstermez. Aynı konu çağlar boyunca işlenegelmiştir. Örneğin “aşk, yalnızlık, yaşlılık, ölüm korkusu, yaşama bağlılık” gibi değişik insanlık durumları işlenmiştir.

Bu parçada ileri sürülen görüş, örnekler verilerek açıklanmıştır. Ele alınan bir konunun, ileri sürülen düşüncenin açıklanması, doğruluğunun kanıtlanması için başvurulan anlatım tekniğine **örneklendirme** denir. Bu teknikte “mesela, örneğin, örnek vermek gerekirse” gibi açıklayıcı ifadelerden sonra örnekler sıralanır.

Siz de aşağıya bir konudaki düşüncenizi yazınız ve bu yazınızda örneklendirmeye başvurunuz.

.....

.....

.....

.....

HAZIRLIK

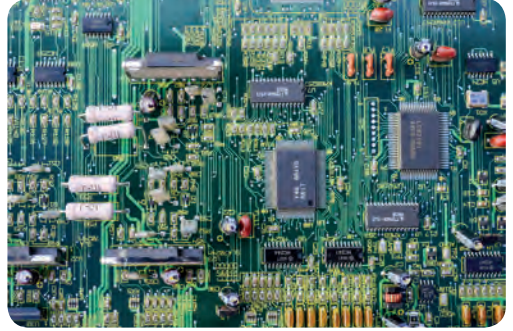

HAZIRLIK

- Çağın icadı diyebileceğiniz buluş hangisidir? Neden böyle düşünüyorsunuz? Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine uygun olarak okuyunuz.

HERKES BULUŞ YAPABİLİR

Nasıl buluş yaparım? Nereden yeni düşünce bulurum? Neler buluş sayılır? Buluşçuluk dünyasına yeni adım atmış birinin aklına bunlar gibi pek çok soru gelebilir. İşte, buluş yapmak isteyenler için bir rehber...

Başarısızlıktan Korkmayın!

Nobel Ödülü kazanan fizikçi Richard Feynman (Riçirt Feynın) , başarısızlıkla sonuçlanan deneylerinin bir gün onu başarıya götüreceğini bildiğini söyler. Bell (Bel) laboratuvarlarında da başarısızlık, yeni bir bilim dalının doğmasıyla sonuçlanır. Burada çalışan bilim insanları bir transistör yapmak isterler. Transistör, elektronik tüplerin elektrik titreşimlerini genişletmekte kullanılan bir ayardır ancak bu işle uğraşırken yapmayı istedikleri transistörün yerine daha değişik bir transistör yaparlar. Bu buluşun sonucunda “yarıiletken fiziği” bir bilim dalı olarak ortaya çıkar. Gelişmeler, yeni transistörün elektrik devreleriyle birleştirilip kullanılmasıyla devam eder. Sonuçta, yarı iletken fiziği sayesinde bilgisayarlar ve elektronik aygıtlarda çok önemli buluşlar yapılır.

Gerçeği Görmek İçin Parçaları Birleştirin!

Çevremizde gördüğümüz birbiriyle ilgisiz gibi görünen nesnelere, bir bütünü oluşturabilir. Kimi zaman bir rastlantı, farklı bilgi parçalarını birleştirip bütünü görmemize

yardımcı olabilir. Önemli olan, var olan şeylerle yeni bileşimler oluşturmaktır. Zaten yaratıcılık da bu değil mi? Newton'ın (Nivtın) başına gelenleri düşünün. Öyküyü bilirsiniz. Ağacın altında otururken Newton'un başına bir elma düşer. Başına düşen elmanın onda yarattığı etkiyle düşünmeye başlayan Newton, birden gökyüzündeki Ay'ı fark eder. Elmayı düşüren kuvvet neden Ay'ı düşürmez? Newton, elmanın düşmesini ve Ay'ın Dünya'nın yörüngesinde hareket etmesini sağlayan yasaların aynı olduğunu bulur. Bu buluş, mekanik yasaların gelişmesini, matematiksel çözümlerinin kurulmasını sağlar. Bundan başka, mühendislikle ilgili temel buluşların ortaya çıkmasına öncülük eder.

Farklı Konular Arasındaki İlişkileri Araştırın!

Elektrik ve manyetizma arasındaki ilişki ilk kez 1820 yılında bulunur. Hem de Hans Oersted (Hans Örşted) adlı bir bilim insanının, elektrik ve manyetizmanın birbirinden farklı konular olduğunu gösteren bir deney yaptığı sırada! Ama bu kez deneyde, onun düşündüğünün tam tersi bir sonuç ortaya çıkar. Elektrik akımı manyetik alan oluşturur. Bu deney, bir fizikçi olan Maxwell'e (Meksvil) esin kaynağı olur. Bunun üzerine çalışmaya başlar. Newton'un daha önceden bulmuş olduğu elektrik-manyetizma ilişkisi üzerine araştırmalarını sürdürür. Oersted'in deneyiyle başlayan ve değişik araştırmacıların gerçekleştirdikleri çalışmalar elektrik ve elektronik alanlarında yeni buluşlarla sonuçlanır.

Bilim Çocuk Dergisi

1. ÇALIŞMA

“Herkes Buluş Yapabilir” metninde kullanılan terimleri bularak aşağıya yazınız. Daha sonra bu terimlerin anlamlarını sözlüklerden bularak tabloya yazınız.

Terim Anlamlı Kelimeler	Sözlük Anlamı

2. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

- Okuduğunuz metne göre başarısızlık ile buluş yapma arasında nasıl bir ilişki vardır?
- Newton, başına elma düşünce neler düşünmüştür?
- Ay, neden yere düşmemektedir?
- Bir buluş, başka bir buluşa nasıl esin kaynağı olmaktadır? Metinden örnek vererek açıklayınız.

3. ÇALIŞMA

a. Bazı önemli toplumsal olaylar haftalarca hatta aylarca basın ve yayın organları aracılığıyla halka duyurulur. Üzerinden yıllar geçmesine rağmen bu olayların yıl dönümlerinde, yaşananlar halka hatırlatılarak geçmişten ders alınması amaçlanır. Türk halkının hainlere geçit vermediği 15 Temmuz da bu önemli olaylardan biridir. “15 Temmuz” konulu izlediğiniz sinema filmi veya belgeseller ile basından ve Genel Ağ ortamından takip ettiğiniz haberleri, içeriğin verilişi yönünden karşılaştırınız. Hangisinin hedef kitle üzerinde daha etkili olduğunu aşağıya yazınız.

.....

.....

.....

.....

- b. Haber yazıları sadece haber metninden oluşmaz. Haber metni yazılırken onu destekleyen görsellere de yer verilir. Verilen görselin haber metnini desteklemesi, yorumlaması gerekir. Buna göre aşağıda verilen görsellerin hangi haberlerle ilişkili olabileceğini altlarına yazınız.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- c. Bir haber metninde görsel yorumcuların haberi/bilgiyi nasıl ilettiklerini değerlendiriniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ÇALIŞMA

Aşağıda verilen cümlelerden, kanıtlanabilen yargıları içerenleri işaretleyiniz.

- Buluşçuluk dünyasına yeni adım atmış birinin aklına bunlar gibi pek çok soru gelebilir. ()
- Transistör, elektronik tüplerin elektrik titreşimlerini genişletmekte kullanılan bir aygıttır. ()
- Sonuçta, yarı iletken fiziği sayesinde bilgisayarlar ve elektronik aygıtlarda çok önemli buluşlar yapılır. ()
- Önemli olan, var olan şeylerle yeni bileşimler oluşturmaktır. ()
- Elmayı düşüren kuvvet neden Ay'ı düşürmez? ()
- Elektrik akımı manyetik alan oluşturur. ()

5. ÇALIŞMA

Aşağıda genel ağ ortamında hazırlanan bir haber metni verilmiştir. **Bu konuyla ilgili haberleri istediğiniz bir televizyon kanalından izleyiniz. Aralarında fark olup olmadığını söyleyiniz.**

HER 20 SANİYEDE BİR PATLAMA MEYDANA GELİYOR

Endonezya'da Sunda Boğazı'nda 22 Aralık'ta tsunamiye neden olan Anak Krakatau (Krakatau'nun Çocuğu) Yanardağı'nda her 20 saniyede patlama yaşandığı bildirildi. Yanardağdan sık aralıklarla şiddetli ses çıktığını söyleyen Endonezya Enerji ve Maden Kaynakları Bakanlığı Jeoloji Dairesi Genel Sekre-

teri, "Carita bölgesindeki Anak Krakatau Gözlem Merkezinden yanardağdaki volkanik hareketliliği devamlı gözlemliyoruz. Merkezde görevli uzman ekipler, volkanik hareketliliği ölçümlerini kontrol ederken bir yanda da dürbünle yanardağdan çıkan kül ve dumanı kontrol ediyoruz." ifadelerini kullandı.

6. ÇALIŞMA

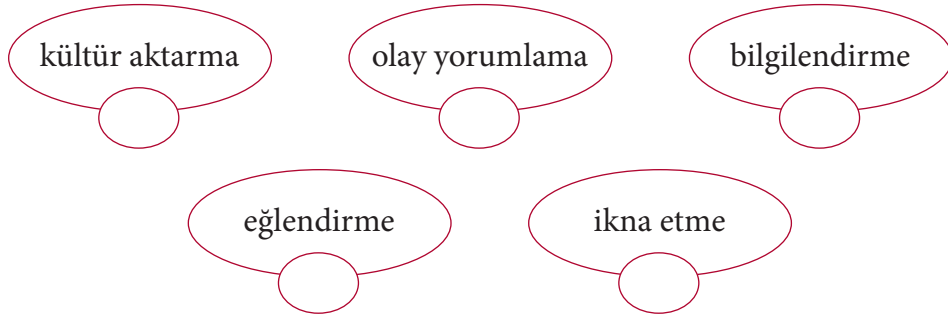
Venezuelalıların Toplu Göçü Suriye Göçmen Krizini Gölgede Bırakabilir

Venezuela’da her geçen gün derinleşen ekonomik kriz nedeniyle binlerce insan ülkesini terk ediyor. Yaşamakta olan yeni göç dalgasının hangi rotada seyrettiğini ve bu durumun göç alan ülkeleri nasıl etkilediğini gösteren bir harita hazırlandı.

2014’ten bu yana gün geçtikçe büyüyen ekonomik krizin yükü Venezuela’nın omuzlarına ağır gelmeye başladı. Bir yandan hiperenflasyonla, diğer yandan ise yetersiz gıda ve ilaç sıkıntısıyla karşı karşıya kalan birçok Venezuelalı hava yoluyla botlarla ve hatta yürüyerek ülkesini terk etmeye çalışıyor.

Aşağıdaki soruları bu haber metnine göre cevaplayınız.

- Bu haber metninin yazılış amacı nedir? İşaretleyiniz.

- Haber metninin hedef kitlesi hakkında görüşleriniz nelerdir?

.....

.....

.....

.....

- Haber metninin kaynağını güvenilirlik açısından sorgulayınız.

.....

.....

.....

.....

HAZIRLIK

- Türkiye'nin dünyada tanıtılması sizce hangi yollarla mümkündür?
Aşağıdaki metni noktalama işaretlerine uygun olarak okuyunuz.

MERAK, İSTEK VE HIRS BİZİ KAMÇILAR

Prof. Dr. Aziz Sancar Nobel Ödülü'nü aldı ve ayağının tozuyla Türkiye'ye geldi. Tabir uygunsu bir de müjde verdi: "Türkiye'ye başka Nobeller gelebilir, çok başarılı bilim insanlarımız var." Bahsettiği akademisyenlerle Sancar'ın birçok ortak yönü var. Onlar da Aziz Hoca gibi çok çocuklu ailelerde ve sınırlı imkânlarla büyümüş. Onlar da hocaları gibi çok çalışıyor. Sinema, tiyatro hak getire...

Prof. Aziz Sancar, Nobel Kimya Ödülü'nü alarak Türkiye'ye büyük bir sevinç yaşattı. Dile kolay, çok hasretini çektiğimiz bir alandan bilim tarafından geldi Nobel. Hoca, verdiği röportajda Türkiye'de Nobel alabilecek çok başarılı bilim insanları olduğunu söyledi ve iki isim verdi. Bu isimlerden biri Doç. Dr. Halil Kavaklı diğeri ise Doç. Dr. Nuri Öztürk'tü. Her iki bilim insanı da Hoca'nın öğrencisi olmuş, laboratuvarında omuz omuza çalışmıştı. Nobelli hocamızdan tüyoyu alınca bahsi geçen genç bilim insanlarının kapısını çaldık. Onlar anlattı, biz heyecanlandık. Belli ki adlarını zikrederken Aziz Hoca'nın bir bildiği vardı. Bizden söylemesi, kulağınız bu genç bilim insanlarından gelecek haberlerde olsun. Belli ki daha da gururlanacağız.

DENEYİMİZLE KANSERLİ FARELERİN YAŞAM SÜRESİNİ UZATTIK

Doç. Dr. Öztürk, biyolojik saatin kanser üzerine etkisi ile ışık tarafından biyolojik saatin düzenlenmesi konusunda çalışıyor. Biyolojik saat ve ritim konularına açıklık getirerek sözlerine başlıyor Öztürk, "İnsandaki biyolojik ritimler, her sabah gün ışığı tarafından yeniden

kurularak senkronize kalmayı sağlar. Biyolojik saat; hücrelerdeki biyokimyasal işlemleri, bazı hormonların salınımı ile durdurulmasını, vücut sıcaklığındaki değişimle, DNA hasar tamirinin kapasitesi gibi birçok olayı ritmik olarak düzenler. Bu durumda biyolojik saatteki bozuklukların bazı hastalıklarla ilişkilendirilmesi sürpriz değildir.” Aziz Hoca’nın laboratuvarında altı yıl çalışan Öztürk’ün buradaki test sonucu da önemli: “Biyolojik saat genlerinden biri olan ve Aziz Hoca tarafından keşfedilen Kriptokrom geninin kanser gelişimi ve DNA hasar tamirine etkisi üzerine çalıştım. Kanser geni olan p53’ün neden olduğu kanser türünde fareler altı ay sonra ölüyor. Biz de Kriptokrom geninin mutasyonunun kanser gelişimine etkisini inceledik. İnceleme sonucunda, Kriptokrom geninin mutasyona uğratılmasıyla altı aydaki ölümleri daha da uzatarak farelerin yaşamlarını 1,5 katına çıkardığını tespit ettik. Tedavide kullanılan kemoterapötik ajanlardan bazılarının kanser üzerine etkisinin Kriptokrom yokluğunda artış gösterdiğini ve bu yolla kanser gelişimini yavaşlattığını gösterdik

BİLİM KÜLTÜRÜ YERLEŞMELİ

“Nobel almak bir kriter olmamalı. Yurt dışı ve içinde de çok sayıda bilime katkısı olan insanlarımız var.” diyen Öztürk, şöyle devam ediyor: “Türkiye’de bilim insanı olmanın en büyük zorluğu araştırma için ayrılan bütçenin yetersizliği. Yurt dışındayken deneyrimde ne gerekiyor ise hiç düşünmeden talep ediyordum ve ertesi gün bu malzemeler elimizde oluyordu ancak ürünler çok pahalı olduğu için burada bir ürünü satın alacağınız zaman; ‘Bu deneyi ne kadar yapmak zorundayım?’ diye düşünüyorsunuz. Ayrıca malzemelerin bize ulaşması da ayları buluyor.” Genç bilim insanı ümitsiz değil; “Özellikle TÜBİTAK’ın yaptığı çalışmalar artık meyvesini vermeye başladı. Daha iyiye gidiyor. Ama bu bir süreç. Ayrıca bir bilim kültürü yerleşmeli.”

Nebahat Koç

Genel Ağ Haberi

1. ÇALIŞMA

Okuduğunuz metinde geçen bazı kelimelerin heceleri karışık olarak aşağıda verilmiştir. Anlamlarından yola çıkarak bu kelimeleri bulunuz.

- misakadeyen (.....) : Öğretim elemanı.
- bilojikyo (.....) : Biyoloji ile ilgili, canlı organizmalar ve canlı organizmaların incelenmeleriyle ilgili.
- nizesenkro (.....) : Aynı zamanda vaki olma, birlikte hareket etme ve işleme, aynı tarihe ve saate tesadüf ettirme.

2. ÇALIŞMA

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili olarak verilen kelimelerin anlamlarını tahmin ediniz. Sonra tahminlerinizin doğruluğunu sözlüklerden kontrol ediniz. Daha sonra bu kelimelerle birer cümle kurunuz.

- Onlar da Aziz Hoca gibi çok çocuklu ailelerde ve sınırlı imkânlarla büyümüş.
Tahminim :.....
Anlamı :.....
Cümlem :.....
- İnsandaki biyolojik ritimler, her sabah gün ışığı tarafından yeniden kurularak senkronize kalmayı sağlar.
Tahminim :.....
Anlamı :.....
Cümlem :.....
- Nobel almak bir kriter olmamalı.
Tahminim :.....
Anlamı :.....
Cümlem :.....

3. ÇALIŞMA

Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

1. Metinde sözü geçen akademisyenlerin hangi yönleri Aziz Sançar'la ortaktır?
2. Aziz Sançar hangi alanda Nobel Ödülü almıştır?
3. Aziz Sançar, nasıl bir müjde vermiştir?
4. Doç. Dr. Nuri Öztürk, hangi alanda çalışma yapmaktadır?
5. Biyolojik saat vücutta gün boyu neleri düzenlemektedir?
6. Doç. Dr. Nuri Öztürk'e göre Türkiye'de bilim insanı olmanın zorluğu nedir?
7. Doç. Dr. Nuri Öztürk, Türkiye'de hangi çalışmalardan ümitlidir?

4. ÇALIŞMA

Türkiye'de bilim insanı olmanın en önemli zorluğu araştırma için ayrılan bütçenin yetersizliği. Yurt dışındayken deneylerimde ne gerekiyor ise hiç düşünmeden talep ediyordum ve ertesi gün bu malzemeler elimizde oluyordu ancak ürünler çok pahalı olduğu için burada bir ürünü satın alacağınız zaman; 'Bu deneyi ne kadar yapmak zorundayım?' diye düşünüyorsunuz. Ayrıca malzemelerin bize ulaşması da ayları buluyor."

Aşağıda boş bırakılan yerleri bu parçaya göre doldurunuz.

Bu parçada

karşılaştırılıyor. yapmanın daha zor olduğu vurgulanıyor. Benim bu konudaki düşüncem ise şudur:

5. ÇALIŞMA

Okuduğunuz metne yönelik bir soru sorunuz ve o soruyu cevaplayınız.

Soru :.....?

Cevap :.....

.....

.....

HAZIRLIK

- Aşağıda verilen kelimeleri metinde boş bırakılan yerlere uygun biçimde yerleştiriniz.

buluş

çözüm

problem

buluşçudur

başlar

düşünce

yöntem

....., yeni bir düşünce, yöntem ya da aygıt üretmektir. Yeni bir düşünceyle bir probleme bulunabilir ya da eskisi geliştirilebilir. Her buluş düşünmekle herkesin bir düşüncesi vardır. Bunun anlamı, sizin de bir buluşçu olabileceğiniz. Her insan biraz..... gerçekte. Bir buluş yapmanın ilk adımı bir bulmak. Buluş yapmak için bir düşünceye gereksinimimiz var. Yeni bir düşünceye! Ama düşünceler gökten elma gibi düşmez. O zaman bir düşünce geliştirmek için belirli bir izlemek gerekir. Buluş yapmanın ikinci adımıysa probleme çözüm yolları bulmaktır. Buluş yapmak için işe koyulduğunuzda bir problem bulmak zordur. Bir yakalamak ancak yakaladıktan sonra bu düşünceyi geliştirmek daha kolaydır.

- **Bir ürün belirleyiniz. Bu ürününün tanıtımı için bir reklam metni yazınız. Ürününüz için bir slogan bulunuz.**

Ürün Adı

Slogan

Reklam Metni

DİNLEME

Genel ağda bir reklam filmi izleyiniz. Aşağıda boş bırakılan yerleri bu reklam filmine göre doldurunuz.

- Reklam filminde
.....
.....
iletileri verilmiştir.
- Reklam filminden örtük olarak şu anlamlar çıkmaktadır :.....
.....
.....
- Reklam filmini içerik açısından tutarlı/tutarsız buldum çünkü
.....
.....
- Reklam filminde anlatılanlar ile kullanılan görseller ve müzik arasında bir ilişki var/yok çünkü
.....
.....
- Reklam filminde sözlü olmayan şu mesajları
.....
..... tespit ettim.
- İzlediğiniz reklam filmini kendi ifadelerinizle özetleyiniz.
.....
.....

KONUŞMA

“Gelişen teknolojinin sizin için ne anlama geldiği” konusunda yakın çevrenizde bulunan kişilere bir sunum hazırlayınız. Konuşmanızı görsellerle destekleyiniz. Sunum öncesi prova yapınız.

8. TEMA
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME SORULARI

Ellerini ve kollarını kullanamayan felçli hastalar, göz hareketiyle bilgisayara komut verme teknolojisi sayesinde sadece gözleriyle bilgisayar kullanabilecekler. Bu hastalar, istedikleri her şeyi gözleriyle çalıştırabilecekler. Teknolojinin farklı bir sürümü ise az görenlerin göz eğitimleri için geliştirmeye çalışılmaktadır. Tamamen Türk mühendislerin tasarımı olan yazılım sisteminin maliyeti herkesin temin edebileceği bir seviyededir. Bir eve 300-500 dolar dolayında bir maliyetle kurulabiliyor. Yetkililer geliştirilen teknoloji için ulusal düzeyde patent başvurusu yapıldığını, uluslararası patent başvuru hazırlığının sürdüğünü bildirdi.

(1 ve 2. soruları bu parçaya göre cevaplayınız.)

- 1. Bu parçadan hareketle “göz hareketiyle bilgisayara komut verme teknolojisi” ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**
- A) Tamamen yerli üretim olduğu
 - B) Maliyetinin yüksek olduğu
 - C) Geliştirilmeye müsait olduğu
 - D) Bazı hastalar için ümit olduğu

- 2. Bu parçada sözü edilen teknolojik araç kimler için tasarlanmıştır?**
- A) Gözleri görmeyenler için
 - B) Gözleri az görenler için
 - C) Felçli hastalar için
 - D) Yürüyemeyen kişiler için

HAYAT BOYU ÖĞRENME

- 3. Söner yangın birazdan**

Yatıştır özlem.

Bir gün karşılaşırız

Bir gün, bir yarım akşam.

Bu dördüğün şairi için aşağıdaki söylenenlerden hangisi doğrudur?

- A) Kavuşma ümidi taşımaktadır.
- B) Adaletsizlikten şikâyet etmektedir.
- C) Hayattan bir beklentisi yoktur.
- D) Karmaşık bir ruh hâli içindedir.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hava kelimesi “gökyüzü” anlamında kullanılmıştır?

- A) Hava biraz soğudu, kar yağacak gibi.
 B) Hava, üşütecek kadar serinleşmişti.
 C) Tozlar havada kuşlar gibi uçuşuyordu.
 D) Havada bir tek bulut bile yoktu.

5. Gece, yağın yağmurla uyursun

Sabah bir de bakarsın odan güneşli

Her gelen vapuru, treni

Yeni bir ümitle beklemeli

Bu dördünlüğün ana duygusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gelecek kaygısı
 B) Yaşama sevinci
 C) Umutsuz bekleyiş
 D) Hayatın doğal akışı

6.	1	Ayı gördüm, yıldız itibarım (veya minnetim) yok.	“Çobanların akşam erken yatması, sabahleyin erken kalkması gerekir.” anlamında kullanılan bir söz.
	2	Ay ayakta çoban yatakta, ay yatakta çoban ayakta.	“Bir şeyin en iyisine alıştıktan sonra ondan aşağı olanlar beni ilgilendirmez.” anlamında kullanılan bir söz.
	3	Ayı görmeden bayram etme.	“Bir iş gerçekleşmeden ona oldu gözüyle bakmamalı.” anlamında kullanılan bir söz.
	4	Ay var yılı besler, yıl var ayı beslemez.	“Öyle zaman olur ki bir aylık kazanç insanı bir yıl geçindirir, öyle zaman da olur ki bir yıllık kazanç bir ay geçindirmeye yetmez.” anlamında kullanılan bir söz.

Yukarıdaki eşleştirmenin doğru olabilmesi için hangi iki söz yer değiştirmelidir?

- A) 1 ile 2
 B) 1 ile 4
 C) 2 ile 3
 D) 2 ile 4

CEVAP ANAHTARI

1. TEMA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	A	D	B	C	C	A	B	D	B	C
	11	12								
	D	A								

2. TEMA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	C	B	A	B	A	C	B	D	C	D
	11									
	A									

3. TEMA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	C	B	D	A	C	D	A	A	D	B
	11	12	13	14						
	C	C	B	B						

4. TEMA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	D	A	B	C	D	D	A			

5. TEMA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	C	B	D	A	B	C				

6. TEMA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	B	A	C	D	D	A				

7. TEMA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	A	C	B	D	C	B	A			

8. TEMA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	B	C	A	D	B	A				

KAYNAKÇA

Abdurrahim Karakoç, Dosta Doğru, Ocak Yayınları, Ankara, 1990.

Atalay Yörükoğlu, Çocuk Ruh Sağlığı: Çocuğun Kişilik Gelişimi, Yetiştirilmesi ve Ruhsal Sorunları, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, 1982.

Behçet Necatigil, Şiirler, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2009.

Bestami Yazgan, Gülü İncitme Gönül, Nar Yayınları, İstanbul, 2013.

Hacı Angı, Çocuk Gözüyle Atatürk, Angı yayıncılık, Ankara, 2002.

Mehmet Önder, Aldı Sözü Anadolu, Elips Kitap, Ankara, 2008.

Necati Cumalı, Bütün Şiirleri, Ağaoğlu Yayınevi, İstanbul, 1983.

Necmettin Halil Onan, haz.: Abdülkadir Hayber, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 1988.

Orhan Şaik Gökyay Hayatı ve Eserleri, haz.: Günay Kurt Kültür Bakanlığı, Ankara, 1989.

Ömer Seyfettin, Bütün Hikâyeleri 3, Üç Harf Yayınları, İstanbul, 2009.

Pertev Naili Boratav, Az Gittik Uz Gittik, İmge Kiyabevi, Ankara, 2009.

Rıfat Ilgaz, Yarenlik, Çınat Yayınları, İstanbul, 2015.

Rıfat Ilgaz, Yaşadıkça, Çınar Yayınları, İstanbul, 2015.

Rıza Akdemir, Çocuk Hikâyeleri, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara, 1979.

İNTERNET KAYNAKÇA

<http://ekultursanat.com/siir/eser-1130-Robot-Sedat-Umran>

<http://www.afyonkulturturizm.gov.tr/TR-159767/rize-valiligi-rizede-doga-ve-manzara-konulu-ulusal-foto-.html>

<http://www.bilgelikhikayeleri.com/>

<http://www.bilimcocuk.tubitak.gov.tr/bilim-dunyasina-adim/herkes-bulus-yapabilir>

<http://www.edremitkutup.gov.tr/TR-133053/sarikiz-efsanesi.html>

<http://www.eskisehirkulturturizm.gov.tr/Eklenti/35596,nasreddinhocatr2014.pdf?0>

<http://www.hurriyet.com.tr/seyahat/yazarlar/ertugrul-gunay/gulumseyin-dunyanin-ortasindasiniz-40991556>

<https://ogrencikariyeri.com/haber/azimle-gelen-5-gercek-basari-oykusu>

<https://tr.euronews.com/2018/08/29/-venezuelalilarin-toplu-gocu-suriyeli-gocmen-krizini-golgede-birakabilir->

<https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/turkiyenin-kurban-bagislari-milyonlara-ulasacak/1231946>

<https://www.haberturk.com/burdur-golu-kurtarilamaz-hale-geldi-2152306#https://www.ensonhaber.com/nasa-marstaki-kum-tepelerini-goruntuledi.html>

<https://www.sabah.com.tr/dunya/2018/12/26/anak-krakatau-yanardaginda-20-saniyede-bir-patlama-oluyor>

<https://www.sabah.com.tr/galeri/teknoloji/gelecekte-populer-olacak-meslekler-iste-en-iyi-meslekler/12>

<https://www.sabah.com.tr/pazar/2016/01/03/merak-istek-ve-hirs-bizi-kamcilar>

<https://www.sabah.com.tr/teknoloji/2018/08/08/nasanin-gunese-yolculugu-basliyor>

https://www.tbmm.gov.tr/docs/ortak_bildiri.pdf

<https://yoldaolmak.com/islam-eserleri-muzesi-doha-katar.html>

GÖRSEL KAYNAKÇA

<https://www.google.com.tr/url?sa=i&rct=j&q=&esrc=s&source=images&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiohO-bMg8LdAhUSmrQKHd0ICqYQjRx6BAgBEAU>

Yayınevi arşivi ve <https://www.shutterstock.com> adresinden telif ücreti ödenerek kullanılmıştır.